

# EUROBAROMETR 70

VEŘEJNÉ MÍNĚNÍ V ZEMÍCH EVROPSKÉ UNIE

PODZIM 2008

NÁRODNÍ ZPRÁVA

**ČESKÁ REPUBLIKA**

Tento výzkum byl zadán a koordinován Generálním ředitelstvím pro komunikaci.

Tato zpráva byla zpracována pro Zastoupení Evropské komise v České republice.

Dokument nereprezentuje stanoviska Evropské komise. Názory a interpretace v něm obsažené reprezentují výhradně pohled autora.

# Obsah

<b>SHRnutí.....</b>	<b>3</b>
<b>ÚVOD .....</b>	<b>9</b>
<b>1. NÁZOROVÉ KLIMA V ČESKÉ REPUBLICE.....</b>	<b>10</b>
1.1 Spokojenost s životní situací.....	10
1.2 Hodnocení situace v České republice .....	11
1.3 Očekávání do budoucnosti .....	15
1.4 Problémy, kterým čelí Česká republika .....	18
<b>2. VZTAH K EVROPSKÉ UNII .....</b>	<b>20</b>
2.1 Celková image EU v ČR .....	20
2.2 Hodnocení členství v EU .....	20
2.3 Poměry v EU.....	23
<b>3. DŮVĚRA V INSTITUCE .....</b>	<b>27</b>
3.1 Důvěra v české a mezinárodní instituce .....	27
3.2 Důvěra v instituce Evropské unie .....	32
3.3 Důležitost institucí Evropské unie .....	34
<b>4. NÁZORY NA FUNGOVÁNÍ EU .....</b>	<b>35</b>
4.1 Postoje k vybraným skutečnostem evropské agendy .....	35
4.2 Rozhodovací pravomoci EU .....	37
4.3 Stěžejní úkoly EU v nadcházejících letech .....	38
<b>5. ČESKÉ PŘEDSEDNICTVÍ V RADĚ EU A PÁD ŽELEZNÉ OPONY .....</b>	<b>40</b>
5.1 České předsednictví v Radě EU .....	40
5.2 Hodnocení vývoje od pádu železné opony .....	41
<b>ZÁVĚRY .....</b>	<b>44</b>
<b>TECHNICKÉ SPECIFIKACE.....</b>	<b>46</b>
<b>DOTAZNÍK.....</b>	<b>48</b>

# Shrnutí

## Spokojenost s životní situací

Obyvatelé České republiky jsou se svým životem obecně spokojeni a řadí se ke spokojenější části obyvatel Evropské unie. Po Slovincích patří Češi k nejspokojenějším obyvatelům deseti postkomunistických zemí. **Občanů označujících se za velmi nebo spíše spokojené je u nás 83 %.**

Celkově nejspokojenější jsou lidé v Nizozemí a v severských zemích (Švédsku, Dánsku a Finsku). Nejméně spokojeni jsou naopak obyvatelé Bulharska, Maďarska, Portugalska a Rumunska.

## Hodnocení situace České republiky

Od jara do podzimu 2008 došlo v Evropské unii v důsledku hospodářské krize k podstatnému zhoršení hodnocení ekonomické situace jednotlivých zemí i EU jako celku. V průměru jde o 19 procentních bodů v případě národní ekonomiky a o 25 procentních bodů v případě ekonomiky evropské. **V České republice se však hodnocení zhoršilo podstatně mírněji** – národní ekonomiku hodnotí Češi jen o 3 procentní body hůře než na jaře 2008, evropskou o 17.

**Ekonomiku své země hodnotí Češi nadále poměrně vyrovnaně – 39 % populace ji označuje za dobrou a 60 % za špatnou. V průměru EU je hodnocení horší, poměr pozitivních hodnocení k negativním je tam 29 % : 69 %. Evropskou ekonomiku hodnotí Češi lépe než českou. Situaci evropské ekonomiky považuje za dobrou přibližně polovina Čechů (51 %) a za špatnou 45 %. Evropský průměr je přitom jen 33 % pozitivních : 58 % negativních hodnocení.** Nejhorší je v EU i v ČR hodnocena situace světové ekonomiky. V České republice ji hodnotí pozitivně třetina lidí (32 %), v Evropské unii jako celku dokonce jen pětina (20 %). Přestože s výjimkou hospodářství EU jsou Češi v hodnocení ekonomiky převážně kritičtí, s ohledem na veřejné mínění v ostatních členských státech EU hodnotí ekonomiku vlastní země, Evropské unie i světovou nadprůměrně.

Další důležitou oblastí hospodářství, která je v Eurobarometru hodnocena, jsou možnosti zaměstnání. **Situace zaměstnanosti je v zemích Evropské unie považována, podobně jako situace ekonomická, převážně za špatnou. V EU jako celku ji označuje 28 % lidí za dobrou a 69 % za špatnou. V České republice je tento poměr mnohem příznivější, zaměstnanost je dobrá podle 43 % občanů a špatná podle 56 %.** Situaci zaměstnanosti ve vlastní zemi hodnotí Češi nejlépe ze všech postkomunistických zemí.

Rovněž další oblasti ovlivňující životní úroveň lidí jsou v České republice hodnoceny ve srovnání s dalšími zeměmi pozitivně. **Dostupnost bydlení v České republice je pro mírnou většinu lidí špatná (špatná pro 58 %, dobrá pro 41 %), v Evropské unii jako celku ji však za dobrou označuje ještě menší část lidí, 23 %. Zato dostupnost energií považují za dobrou tři čtvrtiny Čechů (76 %), což je nejvíce z celé EU.** V evropském průměru jsou energie dobře dostupné jen pro čtvrtinu lidí (26 %).

V hodnocení tří zbývajících oblastí: životních nákladů, poskytované zdravotní péče a způsobu, jakým funguje veřejná správa, se Češi nachází poblíž evropského průměru. **Oblast životních nákladů je hodnocena v naprosté většině evropských zemí negativně (podíl kladných k záporným hodnocením je v EU 27 : 73 %) a ani Česká republika není s 23 % kladných a 77 % záporných hodnocení výjimkou. Zároveň se však umístila**

**nejlépe z dvanácti nových členských států Unie. Zdravotní péči v ČR považuje za dobrou 58 % veřejnosti, za špatnou 42 %. V Evropské unii jako celku je situace podobná – dobrá je pro 55 % lidí a špatná pro 43 %. Způsob fungování veřejné správy považuje většina občanů ČR za špatný (58 %). Za dobrý jej označuje 39 % obyvatel ČR a 38 % obyvatel EU.** Hodnocení těchto třech oblastí je obecně výrazně lepší v patnácti tradičních státech EU (dále jen země „EU 15“) než ve dvanácti nových členských zemích (dále jen „NČZ 12“). V případě zdravotní péče a způsobu fungování veřejné správy se veřejné mínění v České republice podobá spíše zemím na západ od nás než v NČZ 12.

### ***Očekávání do budoucnosti***

Výhledy na následujících dvanáct měsíců se podobně jako hodnocení současné situace od jara 2008 napříč Evropskou unií výrazně zhoršily. Zatímco se však hodnocení současné situace zhoršilo v České republice oproti zbytku EU méně dramaticky a v evropském měřítku je nadprůměrné, očekávání Čechů na následující rok jsou u nás nyní výrazně pesimističtější než před půl rokem a v pohledu do budoucna jsme průměrnými Evropany.

**Nejvíce se lidé v Česku obávají zhoršení situace národní ekonomiky. Téměř polovina (46 %) jich je přesvědčena, že se ekonomická situace v příštím roce zhorší, zatímco ve zlepšení věří jen každý desátý občan ČR. V případě situace zaměstnanosti očekává zhoršení téměř čtyřikrát více lidí než zlepšení (40 % zhoršení, 11 % zlepšení). Také v očekávání vývoje evropské a světové ekonomiky převažují v České republice pesimistické názory nad optimistickými. V případě ekonomiky EU v poměru 36 % : 14 % a v případě ekonomické situace ve světě 47 % : 13 %. Co se týče finanční situace vlastní domácnosti a životního prostředí v České republice, neočekávají většinou lidé žádné velké změny.**

Světová hospodářská krize, která v době průzkumu do Česka teprve přicházela, se sice neprojevila v aktuálním hodnocení české ekonomiky, odráží se však v pesimistických očekáváních našich občanů. Evropané v zemích na západ od nás naopak důsledky krize již pociťovali, což se projevilo více na negativním hodnocení jejich současné situace než na výrazném zhošení vyhlídek do budoucna.

### ***Problémy, kterým čelí Česká republika***

**Největším problémem, před kterým stojí naše země, jsou pro českou veřejnost rostoucí ceny. Za jeden ze dvou nejdůležitějších problémů je označilo 44 % lidí. To se za současné situace zdá poněkud paradoxní, neboť míra inflace se v posledních měsících snižovala. Zřejmě zde však ještě doznívají obavy z přelomu minulého roku, kdy se inflace pohybovala okolo 7 % a lidé silně pociťovali vysoké ceny bydlení, pohonných hmot i energií. Inflace je považována za problém v celé Evropě, neboť v průměru EU ji považuje za jeden z nejzávažnějších problémů 37 % lidí.**

**Dlouhodobým a druhým nejzávažnějším problémem České republiky je s 28 % zdravotnictví. V posledních dvou letech je za jeden ze dvou nejdůležitějších problémů označovalo přibližně 40 % obyvatel ČR. I přes intenzivní politickou a veřejnou diskusi před říjnovými volbami do Senátu a krajských zastupitelstev však jeho závažnost od jara 2008 poklesla z 39 % o 11 procentních bodů. Pokles závažnosti je zřejmě způsoben zvýšenými obavami lidí z projevů hospodářské krize, které se lidé rovněž bezprostředně dotýkají. Na podzim totiž narostla závažnost problémů bezprostředně spojených s hospodářstvím – inflace (44 %), ekonomické situace (25 %), a nezaměstnanosti (17 %).**

Ještě před těmito třemi oblastmi se však nachází kriminalita, kterou mezi hlavní problémy ČR řadí dlouhodobě čtvrtina lidí. V tomto šetření ji za jeden ze dvou hlavních problémů považuje 26 % občanů ČR.

V Evropské unii jako celku lidé vnímají jako největší problémy pro jejich země růst cen, ekonomickou situaci (závažné shodně pro 37 % evropských občanů) a nezaměstnanost (26 %).

### **Hodnocení členství v EU**

**V České republice převažuje názor, že členství naší země v EU je dobrá věc. Myslí si to 46 % české veřejnosti, opačný názor zastává 12 % lidí. 40 % pak uvádí, že členství v EU není ani dobrá, ani špatná věc. Občané Evropské unie označují členství své země v EU za dobrou věc v průměru v 53 % a obyvatelé nových členských zemí ještě častěji, v 57 %. Češi v tomto případě patří v evropském srovnání ke kritičtější části.**

Jinak tomu je u hodnocení výhod a nevýhod členství. **Většina (62 %) české veřejnosti je přesvědčena o tom, že je členství ČR v EU výhodné. Opačný názor zastává 29 % lidí. V EU jako celku označuje členství v EU za výhodné menší část lidí, i když stále většina - 56 %.**

**Evropská unie je v naprosté většině členských států vnímána pozitivně. Pozitivní představy vzbuzuje u téměř poloviny (45 %) obyvatel EU, negativní u 17 %. V České republice je její image rovněž dobrá - pozitivní představu vzbuzuje u 44 %, negativní u 19 % lidí.**

Obecně lépe hodnotí naše členství v EU mladší a vzdělanější lidé. Velký vliv na zastávané postoje má i politická orientace. Rozdíly v hodnocení členství s ohledem na politickou orientaci občanů ukazují, že Češi mají dlouhodobě odlišné názory od svých politických elit. **Pravicoví voliči hodnotí členství naší země v EU výrazně pozitivněji než příznivci levice.**

### **Poměry v EU**

**Češi jsou poměrně skeptičtí, co se týče vnímání vlivu České republiky v Evropské unii. S tvrzením, že hlas České republiky má v EU váhu, převažuje nesouhlas v poměru 49 % : 44 %. V EU jako celku je tento poměr obrácený (60 % : 31 %), lidé tam vliv své země v EU vnímají silněji. Nejvíce jsou o vlivu své země přesvědčeni Francouzi, kteří se dostali v mezinárodním srovnání na špici v době francouzského předsednictví v Radě EU ve druhém pololetí 2008. Názor, že má jejich země v EU váhu, ve Francii zastává 83 % lidí. Z nových členských států je vliv země v EU nejsilněji pocítován v nevelkém Slovinsku, pravděpodobně také v důsledku nedávného předsednictví. Posílení vnímání vlivu ČR v Unii se tak dá očekávat i v České republice v prvním pololetí roku 2009.**

**Čeští občané mají zřídka pocit, že jsou zájmy České republiky v EU dostatečně brány v úvahu. Že tomu tak je, si myslí 36 % českých občanů, zatímco většina (54 %) zastává názor, že zájmy ČR v EU dostatečně v úvahu brány nejsou. V Evropské unii jako celku jsou lidé v této otázce rozdělení rovnoměrně, k oběma názorům se kloní 43 % populace.**

**Veřejnost v ČR se kloní k názoru, že Evropská unie České republice vnucuje své názory. Myslí si to dvě třetiny českých občanů (67 %), nesouhlas vyjadřuje přibližně čtvrtina (26 %). S tvrzením, že EU členským státům vnucuje své názory, souhlasí lidé ve všech zemích, kde šetření probíhá. V průměru s ním vyjadřuje souhlas 60 % Evropanů.**

Nově byla do Eurobarometru zařazena otázka na zhodnocení rozšíření Evropské unie o dvanáct nových států, které proběhlo v letech 2004 a 2007. **Téměř polovina evropských občanů uvedla, že „východní rozšíření“ Evropskou unii posílilo** (myslí si to 48 % lidí

proti 36 %, kteří se domnívají, že rozšíření EU oslabilo). **Češi hodnotí rozšíření ještě pozitivněji, posílení Unie v něm spatřuje 65 % lidí** a oslabení necelá čtvrtina (24 %).

### **Důvěra v instituce**

**Češi mají dlouhodobě velmi slabou důvěru v národní politické instituce. Vládě u nás důvěřuje pouhá pětina populace, parlamentu 16 % a politickým stranám dokonce jen 12 % lidí. Největší důvěře se v Česku těší místní nebo regionální zástupci veřejné správy, kterým důvěřuje polovina lidí (49 %).** Nízká důvěra v politické instituce v Česku se jasně ukazuje na srovnání se zbytkem Evropské unie. V Evropské unii své národní vláde a parlamentu důvěřuje průměrně třetina lidí a politickým stranám 20 %.

Čím méně důvěřiví jsou Češi k národním politickým institucím, tím více důvěry chovají k politickým institucím mezinárodním. **Převážná většina obyvatel ČR (58 %) důvěřuje Evropské unii, Organizaci spojených národů (59 %) i Severoatlantické alianci (53 %).** V EU jako celku těmto organizacím důvěřuje přibližně o deset procent méně lidí.

Obecně je důvěra v domácí politické instituce nižší v nových členských zemích než ve zbytku EU, ale v případě Evropské unie a Severoatlantické aliance je tomu naopak. EU a NATO projevují větší důvěru obyvatelé NČZ 12 než lidé ve státech EU 15. Pro obyvatele nově přistoupivších zemí představuje Evropská unie ve srovnání s jejich národními politickými institucemi dobře fungující a důvěryhodný útvar. V NATO zase lidé ve státech bývalého východního bloku vidí záruku své svobody, kterou tyto státy získaly pádem „železné opony“.

**Důvěra jednotlivým institucím Evropské unie - Evropské komisi, Evropskému parlamentu, Radě Evropské unie a Evropské centrální bance - je v České republice na srovnatelné úrovni s důvěrou Evropské unii jako celku. Jako nejdůležitější se však lidem v ČR i v EU jeví Evropský parlament a Evropská centrální banka.**

### **Postoje k vybraným skutečnostem evropské agendy**

**87 % obyvatel České republiky schvaluje společnou obrannou a bezpečnostní politiku členských zemí EU. Nakloněny jsou jí i tři čtvrtiny lidí v celé Evropské unii. Také společná zahraniční politika členských států EU vůči ostatním zemím je v členských státech Evropské unie většinově schvalována. V České republice i v Unii ji podporuje 68 % populace.**

Souhlas s měnovou unií s jednotnou evropskou měnou již není tak jednoznačný, i když **v naprosté většině zemí je euro převážně schvalováno. V průměru Evropské unie je 61 % pro a 32 % proti. V České republice jsou lidé vlažnějšími příznivci, ale i u nás měnovou unií podporuje většina – 53 %.** Na skutečnost, že v tomto ohledu patříme ke skeptičtější zemím, může mít vliv odmítavé stanovisko prezidenta ČR Václava Klause a části politiků největší vládní strany ODS. Paradoxem je, že podíváme-li se na postoje české veřejnosti k euru detailněji, projeví se znovu „eurooptimismus“ českých příznivců pravice. Se společnou měnou souhlasí celé dvě třetiny pravicově orientovaných (66 %) a jen 43 % levicově orientovaných občanů. Je otázkou, nakolik jsou obavy z přijetí jednotné evropské měny opodstatněné. **V zemích, které euro jako měnu již používají, je jeho podpora výrazně vyšší (70 % hlasů pro, 25 % proti) než ve státech, kde se platí národními měnami (46 % : 44 %).** Zdá se tak, že **tam, kde bylo euro jako národní měna zavedeno, se osvědčilo a lidé ho přijali.**

**Budoucí rozšiřování EU o další země v příštích letech má v Evropské unii stejně příznivců jako odpůrců, konkrétně 44 % : 43 %. V České republice se k dalšímu rozšiřování EU staví pozitivně většina lidí (57 %), proti je třetina.** Další rozšiřování EU schvalují častěji obyvatelé nových členských států (pro je 62 % lidí a proti jen 20 %) než lidé



v zemích EU 15, kde jich má k přijímání dalších členů do Unie polovina negativní postoj (odpůrci tam převažují v poměru 49 % : 39 %).

### **Rozhodovací pravomoci EU**

**U evropských občanů převažuje názor, že Evropská unie rozhoduje v příliš mnoha oblastech.** Myslí si to 39 % lidí. Opačný názor, že je příliš málo oblastí, ve kterých Unie může rozhodovat, zastává 22 % lidí. **U české veřejnosti je pocit, že EU rozhoduje v příliš mnoha oblastech, ještě silnější. Tento názor u nás zastává 58 % lidí, což je třetí nejvyšší číslo v celé Unii.**

Češi mají k EU ambivalentní postoj. Na jedné straně projevují nespokojenost s tím, že je rozhodováno za ně a že jsou v EU opomíjeni, na druhou však mají k Unii a jejím institucím důvěru a většinu unijních politik schvalují.

### **Stěžejní úkoly EU v nadcházejících letech**

Lidé jsou v Eurobarometru pravidelně dotazováni, na které oblasti by měl být kladen důraz, aby se v budoucnu Evropská unie posílila. **V České republice by si největší množství lidí přálo, aby se EU zaměřila na sociální otázky (41 %) a boj se zločinem (38 %).** Dalšími oblastmi, na které by představitelé EU měli brát hlavně ohled, jsou **energetické otázky (28 %) a otázky životního prostředí (24 %).** Ostatní Evropané kladou v průměru menší důraz na sociální otázky (27 %) a boj s kriminalitou (29 %), ale zato častěji zdůrazňují otázky spojené s energiemi (30 %) a životním prostředím (27 %). Rozdíl mezi českým a evropským veřejným míněním existuje ještě v imigračních otázkách. Ty považuje v Evropské unii za důležité 29 % lidí, v České republice je to 18 %.

Zajímavé je porovnání těchto výsledků s dřívějšími, kde se ukázalo, že lidé převážně schvalují společnou zahraniční a společnou bezpečnostní politiku Evropské unie. Nyní je vidět, že, přestože mají tyto politiky podporu, nejsou pro občany stěžejní. V důležitosti se umístily pod 20 %.

### **České předsednictví v Radě EU**

**O českém předsednictví jsou informováni podle očekávání nejčastěji Češi. Více než dvě třetiny (69 %) jich v médiích zaznamenalo informace vztahující se k předsednictví. V celoevropském měřítku však bylo blížíci se předsednictví ČR spíše neznámé, v průměru o něm mělo informace jen 19 % obyvatel EU a plné tři čtvrtiny nikoli (75 %).** Z ostatních členských států EU zaznamenali informace o českém předsednictví nejčastěji obyvatelé sousedního Slovenska (41 %) a dále Slovinska, Rakouska, Maďarska a Německa.

**České předsednictví je důležité pro 78 % obyvatel ČR, přičemž 27 % je označilo za velmi důležité. Ne moc důležité je pro 14 % populace a pro 4 % není důležité vůbec.**

### **Hodnocení vývoje od pádu železné opony**

**Češi si cení pádu železné opony nejvíce z celé EU. Za výhodný pro naši zemi jej označilo 83 % české veřejnosti, za výhodný pro EU 84 % a za výhodný pro sebe osobně 71 %.** V EU jako celku jsou lidé skeptičtější. Pád železné opony považuje za výhodný pro vlastní zemi polovina Evropanů (52 %), za výhodný pro EU 65 % a pro občany samotné jen 26 %. Zeměmi, ve kterých obyvatelé hodnotí pád železné opony velmi pozitivně, jsou kromě České republiky také Slovensko a Německo. **Výrazně lépe hodnotí pád železné opony obyvatelé nových členských zemí než lidé v zemích EU 15.**

**Češi a Slováci hodnotí sjednocení Evropy po roce 1989 nejlépe** (pokud nepočítáme obyvatele nových spolkových zemí SRN, tedy bývalého východního Německa). Lidé u nás a na Slovensku si dobře uvědomují, co jim pád železné opony umožnil a co tím získali.



# Úvod

Eurobarometr průběžně shromažďuje názory o evropských záležitostech v členských a kandidátských zemích Evropské unie a dvakrát ročně je zveřejňuje formou národních zpráv.

Sběr dat pro průzkum Eurobarometr 70 probíhal v období od 6. října do 6. listopadu 2008 v 27 členských zemích Evropské unie, 3 kandidátských zemích (Chorvatsku, Turecku a Bývalé jugoslávské republiky Makedonii) a v oblastech Kyperské republiky, které nejsou pod vládní kontrolou. Průzkum prováděl TNS Opinion & Social, konsorcium složené z Taylor Nelson Sofres a EOS Gallup Europe. V České republice průzkum probíhal od 6. do 22. října 2008 mezi 1026 respondenty.

Názory české veřejnosti jsou v této zprávě<sup>1</sup> porovnávány nejčastěji s průměrem v 27 členských zemích Evropské unie (EU 27), v některých případech ale i s průměrnou hodnotou v „nových“ (NČZ 12) a „starých“ (EU 15) členských zemích Evropské unie a také s míněním v jednotlivých členských a kandidátských státech. Aktuální výsledky jsou rovněž porovnávány s předchozími vlnami Eurobarometru a u vybraných otázek jsou na základě časového srovnání tvořeny časové řady.

Zpráva předkládá výsledky průzkumu, který proběhl v době francouzského předsednictví v Radě Evropské unie a necelé tři měsíce před začátkem předsednictví České republiky. V době jeho realizace byla významným tématem celosvětová hospodářská krize, která se v evropském prostoru projevovala nejen propadem akciových trhů, ale také snížením tržeb mnohých podniků a firem, poklesem HDP a zvyšující se nezaměstnaností. Na druhé straně docházelo ke zlevňování energetických surovin, zejména ropy, nemovitostí a některých druhů potravin. Aktuálním politickým tématem byly blížící se prezidentské volby v USA. V blízkých zahraničněpolitických událostech dozníval rusko-gruzínský konflikt na Kavkaze. Ve středu pozornosti zde stála vyhlášená nezávislost Jižní Osetie a Abcházie a přítomnost ruských vojenských jednotek na území Gruzie.

Pozornost Evropské unie se, kromě sledování globálních témat, soustřeďovala na končící proces ratifikace Lisabonské smlouvy, jejímž cílem bylo reformovat institucionální uspořádání Unie po neúspěchu tzv. Evropské ústavy. V České republice, jedné z posledních zemí, která smlouvu prozatím neratifikovala, byl text reformní smlouvy v době průzkumu přezkoumáván Ústavním soudem a datum ratifikace nebylo známo. Veřejné mínění o Lisabonské smlouvě významně ovlivňovaly kritické názory prezidenta Klause.

V České republice se pozornost orientovala především na domácí otázky. V polovině října, v průběhu tohoto průzkumu, se v ČR uskutečnily volby do třetiny Senátu parlamentu ČR a do krajských zastupitelstev. Nejvýznamnějšími veřejnými tématy byla probíhající zdravotnická reforma (reprezentovaná zejména poplatky u lékařů), plánovaná výstavba amerického radaru protiraketové obrany na území České republiky, globální ekonomická krize, která se v hospodářství ČR teprve začala projevovat, a v neposlední řadě nadcházející předsednictví ČR v Radě EU. Po některých nepopulárních reformních krocích vlády a masivní předvolební kampani sociálních demokratů byla česká veřejnost poměrně silně zpolitizovaná, což se projevilo vysokou volební účastí (39,5 % v senátních a 40,3 % v krajských volbách) a suverénním vítězstvím opoziční ČSSD.

---

<sup>1</sup> Národní zprávu pro Zastoupení Evropské komise v České republice zpracoval Pavel Ševera.

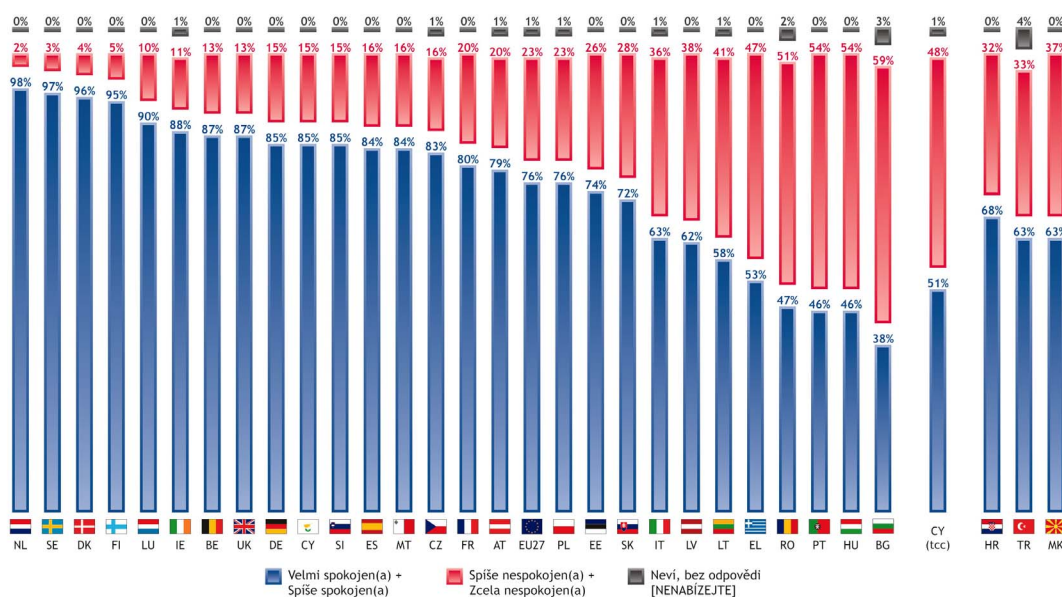
# 1. Názorové klima v České republice

## 1.1 Spokojenost s životní situací

Převážná většina české veřejnosti je se svým životem celkově spokojena. Spokojených je 83 % občanů, což je o sedm procentních bodů více než je průměr Evropské unie. Ve srovnání s většinou ostatních členských zemí EU jsou však Češi v intenzitě spokojenosti zdrženlivější. Za velmi spokojené se označuje 11 % našich občanů, zatímco například v Nizozemí nebo Švédsku je to přibližně polovina obyvatel (54 %, resp. 48 %) a v Dánsku téměř dvě třetiny (64 %).

Spokojenost obyvatel je jednoznačně větší ve starých členských zemích EU 15 (80 %) než v nových (64%). Celkově nejspokojenější jsou lidé v Nizozemí a severských zemích (Švédsku, Dánsku a Finsku) u nichž součet odpovědí „velmi spokojen“ a „spíše spokojen“ přesahuje 95 %. Nejméně spokojení jsou naopak obyvatelé Bulharska, Portugalska, Maďarska a Rumunska, kde je nespokojených lidí více než spokojených. Z dvanácti nových členských zemí EU jsou spokojenější než Češi pouze obyvatelé Kypru, Slovinska a Malty.

Otázka: QA3. Řekl(a) byste, že jste celkově se svým životem velmi spokojen(a), spíše spokojen(a), spíše nespokojen(a) nebo velmi nespokojen(a)?



Spokojenost s životní situací zůstává v čase stabilní. Pořadí jednotlivých zemí je podobné jako v předchozích vlnách Eurobarometru a údaje za ČR se v posledních třech letech prakticky nezměnily. Ke spokojenější části obyvatel České republiky dlouhodobě patří mladší lidé a spokojenost roste také se vzděláním a životní úrovní.

## 1.2 Hodnocení situace v České republice

Po roce se Eurobarometr vrátil k otázce, **jak občané hodnotí situaci vlastní země v různých oblastech týkajících se hospodářství a životní úrovně**. Nejprve se zaměříme na hodnocení české, evropské a světové ekonomiky.

### ➤ Situace národní ekonomiky

**Ekonomickou situaci České republiky hodnotí Češi spíše negativně. Za dobrou ji označuje 39 % populace, za špatnou 60 %. Ve srovnání s ostatními zeměmi Evropské unie jde však o poměrně dobrý výsledek**, neboť negativní hodnocení ještě více převažuje ve většině zemí a průměr EU 27 je 29 % : 69 %. Nejlépe ekonomickou situaci své země hodnotí Finové, Dánové a Nizozemci - za dobrou ji označují více než dvě třetiny z nich. Maďarsko, Lotyšsko, Portugalsko a Řecko jsou naopak zeměmi, jejichž ekonomiky hodnotí vlastní občané z více než 90 % negativně.

**Hodnocení ekonomické situace vlastní země se od podzimní vlny šetření v roce 2007 téměř v celé Evropské unii výrazně zhoršilo.** Pokles je v průměru o 20 %, ale v některých zemích (např. v Estonsku, Belgii nebo Velké Británii) se pohybuje mezi 30 % a 45 % a v Irsku je to dokonce 62 %. **Na vnímání ekonomické situace se podepsala současná světová hospodářská krize**, jejímiž obecnými projevy jsou snížení růstu HDP a růst nezaměstnanosti a v jejímž důsledku začala ekonomikám mnoha evropských zemí hrozit recese. **V České republice však lidé zůstávali prozatím klidní. Hodnocení české ekonomiky se za poslední rok zhoršilo jen velmi mírně - o 3 procentní body.** První vlna krize, která postihovala hlavně finanční sektor, se Česka příliš nedotkla a přicházející druhá vlna zasahující mnohá další odvětví hospodářství se v době průzkumu ještě výrazně neprojevovala. Růst hrubého domácího produktu přesahoval 4 % a problémem byl hlavně vysoký kurz koruny. I v České republice se však začalo upozorňovat na pravděpodobné zpomalení dosavadního růstu zejména v důsledku menší zahraniční poptávky, která českou ekonomiku, orientovanou ve významné míře na export, výrazně ovlivňuje.

### Jak hodnotíte současnou situaci národní ekonomiky?

		velmi dobrá	spíše dobrá	spíše špatná	velmi špatná	neví, bez odpovědi
<b>Česká republika</b>	Podzim 2006	3 %	44 %	40 %	12 %	1 %
	Podzim 2007	3 %	39 %	43 %	13 %	1 %
	<b>Podzim 2008</b>	<b>2 %</b>	<b>37 %</b>	<b>47 %</b>	<b>13 %</b>	<b>1 %</b>
<b>EU 25/27<sup>2</sup></b>	Podzim 2006	4 %	42 %	40 %	10 %	3 %
	Podzim 2007	5 %	43 %	38 %	11 %	3 %
	<b>Podzim 2008</b>	<b>2 %</b>	<b>27 %</b>	<b>46 %</b>	<b>23 %</b>	<b>3 %</b>

Českou ekonomiku hodnotí hůře zejména starší občané. Zatímco ve věkových skupinách od 15 do 54 let ekonomiku označuje za dobrou přes 40 % občanů, mezi lidmi nad 55 let převažují negativní odpovědi v poměru 70 % : 29 %. Hodnocení se dále liší podle vzdělání. Lidé se základním a středním vzděláním vnímají situaci české ekonomiky přibližně ve dvou třetinách jako špatnou (68 % ZŠ, 63 % SŠ), mezi vysokoškolsky vzdělanými lidmi ji však většina označuje za dobrou (54 %). Českou ekonomiku hodnotí také lépe lidé pravicově orientovaní (49 % ji označuje za dobrou, 51 % za špatnou) než lidé hlásící se k levici (31 % : 68 %).

<sup>2</sup> Údaje pro rok 2006 jsou za EU 25, od jara 2007 jsou uváděny údaje za EU 27.

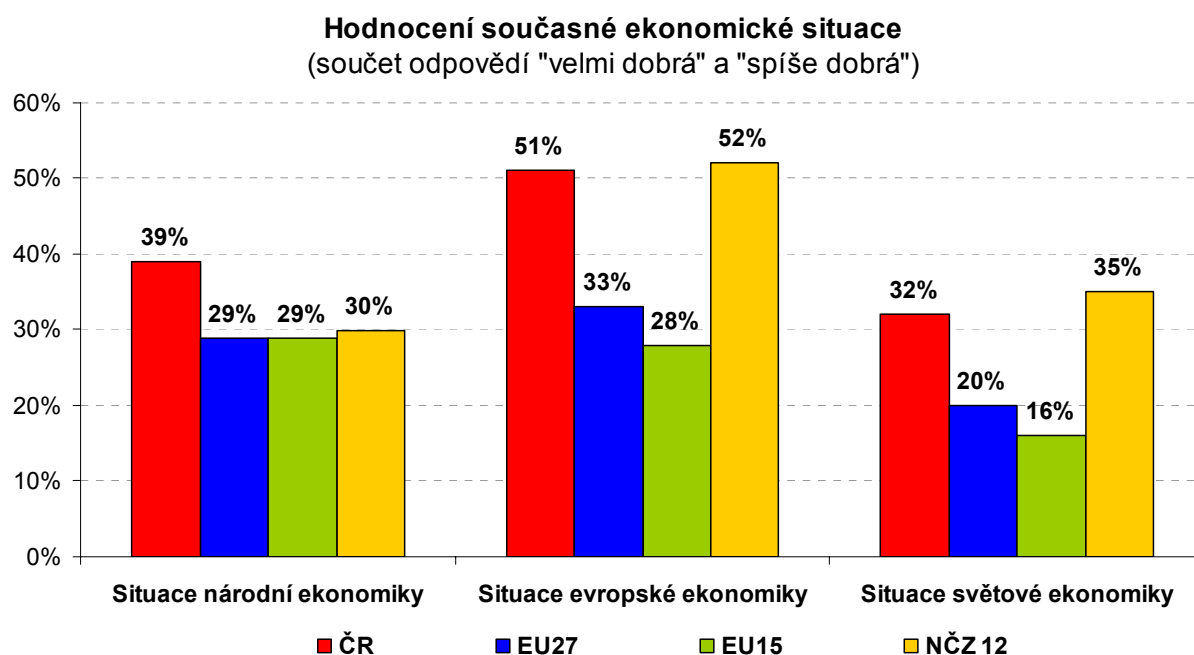
**Zajímavý případ představuje Slovensko. Je totiž jediným státem EU, ve kterém se hodnocení ekonomické situace ze strany obyvatel zlepšilo.** Na podzim roku 2007 označovalo slovenskou ekonomiku za dobrou 45 % lidí, aktuálně je to 54 %, což je šesté nejlepší hodnocení v EU. S růstem HDP přes 7 % a liberálním nastavením ekonomiky tak Slovensko potvrzuje pozici „ekonomického tygra“ Evropské unie.

#### ➤ Evropská a světová ekonomika

Evropskou ekonomiku hodnotí Češi lépe než českou. **Situaci evropské ekonomiky považuje za dobrou přibližně polovina Čechů (51 %) a za špatnou 45 %.** Evropský průměr je přitom jen 33 % : 58 %. V hodnocení ekonomiky Evropské unie jsou velmi optimističtí opět Slováci. Za dobrou ji označuje 62 % slovenských občanů, za špatnou 31 % za špatnou, což je nejpozitivnější výsledek v celé EU.

**Podobně jako v předchozí otázce týkající se národních ekonomik, také v případě evropského hospodářství došlo v celé Evropské unii oproti loňskému roku k výraznému zhoršení hodnocení, v průměru o 25 %.** Obyvatelé dvanácti nových členských zemí však obecně hodnotí ekonomiku EU mnohem lépe než obyvatelé EU 15 (viz následující graf). Je možné, že do názorů lidí v nových členských státech se promítá příznivější ekonomický vývoj těchto zemí. Zatímco většina nových členů ekonomicky roste, procházejí mnohé rozvinuté státy západní Evropy v posledních letech spíše stagnací. Portugalsko, Itálie, Irsko, Velká Británie a Francie jsou zeměmi, kde pozitivní hodnocení ekonomiky EU nepřesahuje 20 %. Pravděpodobně je pozitivnější hodnocení evropského hospodářství ze strany obyvatel nových členských zemí také důsledkem „předvstupní“ představy, že se Evropské unii ekonomicky daří lépe než přistupujícím zemím.

**Také světovou ekonomiku vidí lépe lidé v nových členských státech EU než ve starých, i když její hodnocení je nepříznivé ve všech zemích EU.** V NČZ 12 je poměr kladných hodnocení k záporným 35 % : 48 %, v EU 15 pak 16 % : 78 %. **V České republice světovou ekonomiku považuje za dobrou třetina obyvatel (32 %) a za špatnou téměř dvě třetiny (64 %).** Pro tuto nově položenou otázku není k dispozici časové srovnání.



➤ Situace zaměstnanosti

**Eurobarometr zkoumá tradičně i názory lidí na další oblast důležitou pro hospodářství státu, na situaci zaměstnanosti. Ta je v zemích Evropské unie považována, podobně jako situace ekonomická, převážně za špatnou. V EU jako celku ji označuje 28 % lidí za dobrou a 69 % za špatnou. V České republice je tento poměr mnohem příznivější, zaměstnanost je dobrá podle 43 % občanů a špatná podle 56 %. Situaci zaměstnanosti hodnotí Češi nejlépe ze všech postkomunistických zemí.**

**Hodnocení zaměstnanosti se v Evropské unii od podzimu 2007 také zhoršilo, i když méně než hodnocení ekonomické situace.** Tehdy zaměstnanost označovalo za dobrou 36 % obyvatel EU, tedy o 8 % více než dnes. Nejspokojenější jsou v tomto ohledu Dánové a Nizozemci, u kterých negativní hodnocení nepřesahují 10 %. Nejkritičtější v hodnocení možností zaměstnání jsou Portugalci, Maďaři a Řekové, kteří označují zaměstnanost ve svých zemích za špatnou ve více než 90 %.

V České republice se situace zaměstnanosti podle názorů veřejnosti v nedávné minulosti zlepšovala. Nárůst pozitivních hodnocení se sice zastavil, ale ve srovnání se zbytkem EU došlo jen k velmi mírnému zhoršení. Ke kritičtějšímu hodnocení zaměstnanosti v Česku nebyl věcný důvod. Zatímco v Evropské unii začala míra nezaměstnanosti na podzim 2008 narůstat, v Česku zůstávala stabilně na úrovni mírně přesahující 5 % a Česká republika tak byla v rámci 27-členného bloku EU v první desítce zemí s nejnižší nezaměstnaností.

**Jak hodnotíte současnou situaci zaměstnanosti v České republice?**

		velmi dobrá	spíše dobrá	spíše špatná	velmi špatná	neví, bez odpovědi
<b>Česká republika</b>	Podzim 2006	1 %	22 %	52 %	24 %	0 %
	Podzim 2007	5 %	41 %	40 %	12 %	2 %
	<b>Podzim 2008</b>	<b>2 %</b>	<b>41 %</b>	<b>46 %</b>	<b>10 %</b>	<b>1 %</b>
<b>EU 25/27<sup>3</sup></b>	Podzim 2006	3 %	24 %	46 %	24 %	3 %
	Podzim 2007	5 %	31 %	42 %	19 %	3 %
	<b>Podzim 2008</b>	<b>2 %</b>	<b>26 %</b>	<b>48 %</b>	<b>21 %</b>	<b>3 %</b>

Hodnocení situace zaměstnanosti v ČR se zlepšuje s růstem vzdělání. Lidé se základním vzděláním ji označují za špatnou v 62 % případů, se středním vzděláním v 59 % a u skupiny vysokoškolsky vzdělaných občanů již převažují pozitivní hodnocení v poměru 65 % : 34 %. Lépe zaměstnanost vnímají také lidé hlásící se k pravici (53 % ji označilo za dobrou : 46 % za špatnou) než středově (43 % : 57 %) a levicově orientovaní (32 % : 67 %) občané. Nezanedbatelné je i regionální hledisko. Pražané považují zaměstnanost za dobrou ve dvou třetinách případů (66 %), nejvíce ze všech regionů. To je pochopitelné, neboť v Praze je nejnižší míra nezaměstnanosti z celé ČR.

Následovat bude hodnocení šesti dalších oblastí, které se úzce vztahují k životní úrovni obyvatel: životního prostředí, životních nákladů, dostupnosti bydlení a energií, poskytované zdravotní péče a způsobu, jak funguje veřejná správa. Až na životní prostředí jsou ostatní předmětem zkoumání Eurobarometru poprvé a není tak pro ně k dispozici časové srovnání.

➤ Životní prostředí

**Životní prostředí v České republice označuje 60 % lidí za dobré a 40 % za špatné. Od posledního měření na podzim roku 2007 se hodnocení životního prostředí o 8**

<sup>3</sup> Údaje pro rok 2006 jsou za EU 25, od jara 2007 jsou uváděny údaje za EU 27.

**procentních bodů zlepšilo.** V evropském srovnání jde o nadprůměrný výsledek, v EU jako celku jsou kladná hodnocení k záporným v poměru 45 % : 51 %. Nejlepší životní prostředí je podle mínění občanů ve Finsku (89 % odpovědí „velmi dobré“ a „spíše dobré“) a Rakousku (80 % odpovědí „velmi dobré“ a „spíše dobré“).

#### Jak hodnotíte životní prostředí v České republice?

		velmi dobrá	spíše dobrá	spíše špatná	velmi špatná	neví, bez odpovědi
<b>Česká republika</b>	Podzim 2006	3 %	57 %	33 %	6 %	1 %
	Podzim 2007	3 %	49 %	38 %	9 %	1 %
	<b>Podzim 2008</b>	<b>4 %</b>	<b>56 %</b>	<b>35 %</b>	<b>5 %</b>	<b>0 %</b>
<b>EU 25/27<sup>4</sup></b>	Podzim 2006	4 %	50 %	34 %	7 %	5 %
	Podzim 2007	3 %	43 %	40 %	11 %	3 %
	<b>Podzim 2008</b>	<b>3 %</b>	<b>42 %</b>	<b>40 %</b>	<b>11 %</b>	<b>4 %</b>

#### ➤ Životní náklady

**Oblast životních nákladů je hodnocena v naprosté většině evropských zemí negativně.** Výjimkami jsou jen Švédsko, Nizozemí a Dánsko, kde jsou životní náklady považovány většinou populace za dobré. **Česká republika leží blízko evropského průměru s 23 % kladných a 77 % záporných hodnocení** (průměr EU je 21 % : 78 %), **avšak zároveň se umístila nejlépe z dvanácti nových členských států Unie.** Životní náklady jsou obecně lépe vnímány v zemích staré evropské patnáctky (podíl pozitivních hodnocení 24 %) než ve dvanácti nových členských zemích (11 % pozitivních hodnocení).

V České republice jsou životní náklady vnímány kritičtěji ve věkových skupinách nad 40 let (přes 80 % negativních hodnocení) a z geografického hlediska v regionu soudržnosti severovýchod, tedy v Libereckém, Královéhradeckém a Pardubickém kraji (91 % negativních hodnocení).

Životní náklady zkoumá Eurobarometr ještě další otázkou, a sice zda **mají lidé na konci měsíce potíže s placením svých výdajů nebo ne.** **V České republice se veřejnost dělí na dvě poloviny: 50 % uvádí, že s placením má problémy** (15 % určitě, 35 % spíše) **a dalších 49 % s tímto tvrzením nesouhlasí** (12 % vůbec ne, 37 % spíše ne). Také v této otázce se Česká republika nachází přibližně v průměru Evropské unie, ve které má s placením výdajů na konci měsíce problémy 46 % a 51 % je nemá.

#### ➤ Dostupnost bydlení a energií

**Dostupnost bydlení je v České republice pro mírnou většinu lidí (58 %) špatná** (40 % lidí uvedlo „spíše špatná“, 18 % „velmi špatná“). Za dobrou ji označilo 41 % lidí, z toho 4 % za velmi dobrou a 37 % za spíše dobrou. **V porovnání s ostatními zeměmi je však situace v ČR poměrně uspokojivá, neboť podíl pozitivních hodnocení v celé EU je výrazně nižší, 23 %, v nových členských zemích dokonce jen 17 %.**

**Naopak dobře dostupné jsou u nás podle mínění obyvatel energie. Dostupnost energií je dobrá pro tři čtvrtiny Čechů (76 %), zatímco špatná jen pro 23 %.** Zastoupení pozitivních hodnocení v ČR je nejvyšší ze všech států EU. Pětina lidí (19 %) považuje energie dokonce za velmi dobře dostupné, což je v Unii před Estonskem (11 %) a Lotyšskem (10 %) rovněž nejvíce.

<sup>4</sup> Údaje pro rok 2006 jsou za EU 25, od jara 2007 jsou uváděny údaje za EU 27.



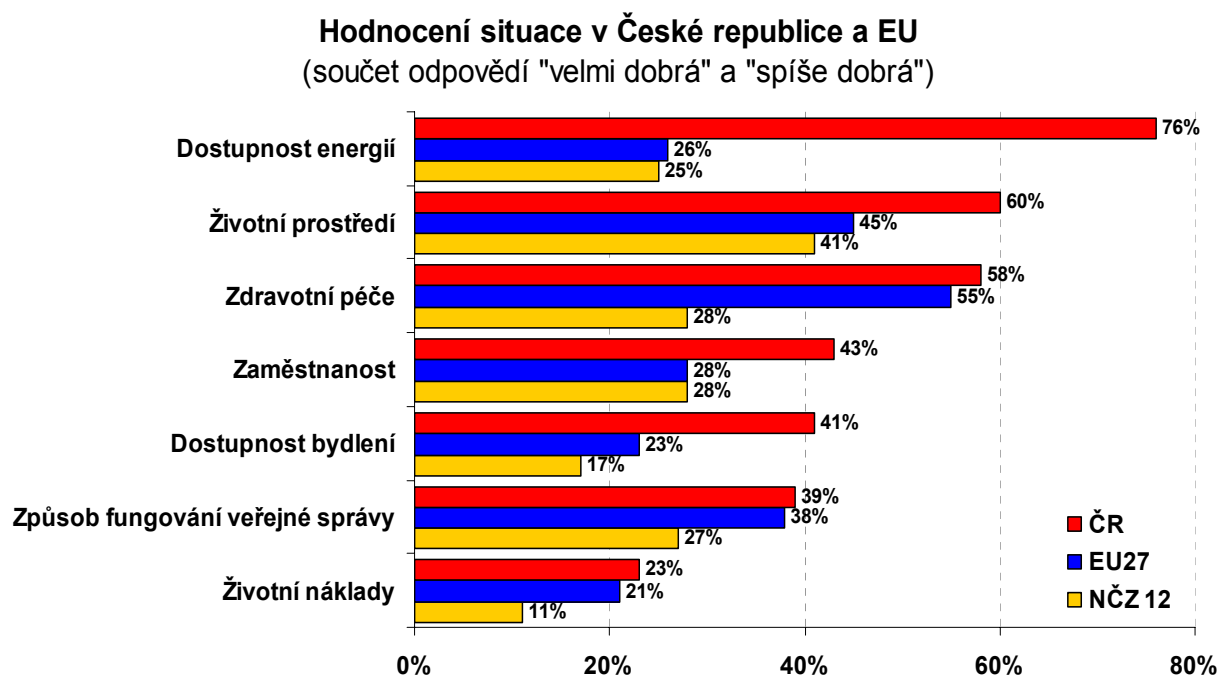
Hodnocení situace ČR uzavírají dvě oblasti, ve kterých patří Česká republika podle výpovědí obyvatel k průměru Evropské unie. Jsou jimi zdravotní péče a fungování veřejné správy.

➤ Zdravotní péče a fungování veřejné správy

**Zdravotní péči v ČR považuje za dobrou 58 % veřejnosti, za špatnou 42 %. Průměr EU je 55 % : 43 %. V této otázce se projevují velké rozdíly mezi jednotlivými skupinami zemí.** Obyvatelé zemí staré evropské patnáctky hodnotí poskytovanou domácí zdravotní péči jako dobrou v 63 %, v nových členských státech je to jen 28 %. Česká republika se tak v tomto ohledu řadí spíše k vyspělejším evropským zemím. Zdravotní péči nejvíce oceňují lidé v Belgii, Nizozemí, Rakousku a Lucembursku, kde ji jako dobrou vnímá více než 80 % populace.

**Způsob, jakým funguje veřejná správa, považuje za dobrý 39 % obyvatel ČR, přičemž jen 2 % jej označily za velmi dobrý. Většina občanů ČR (58 %) označuje fungování veřejné správy za špatné.** Také zde existují velké rozdíly mezi starými a novými členskými zeměmi. V EU 15 veřejnou správu kladně hodnotí 41 % občanů, v NČZ 12 je to jen 27 %, tedy podstatně méně než v ČR.

Hodnocení všech sedmi analyzovaných oblastí přehledně shrnuje následující graf:



### 1.3 Očekávání do budoucnosti

Lidé v České republice se obávají zhoršení ekonomické situace v naší zemi. Téměř polovina (46 %) je přesvědčena, že se ekonomická situace v příštím roce zhorší. Ve zlepšení věří jen každý desátý občan ČR (10 %) a 41 % neočekává v příštích 12 měsících žádné výrazné změny. Od posledního šetření na jaře 2008 se očekávání vývoje ekonomické situace zhoršilo o 10 procentních bodů. Zdá se tak, že pokud se globální hospodářská krize neprojeví v aktuálním hodnocení situace české ekonomiky, ovlivňuje negativně výhledy do budoucna.



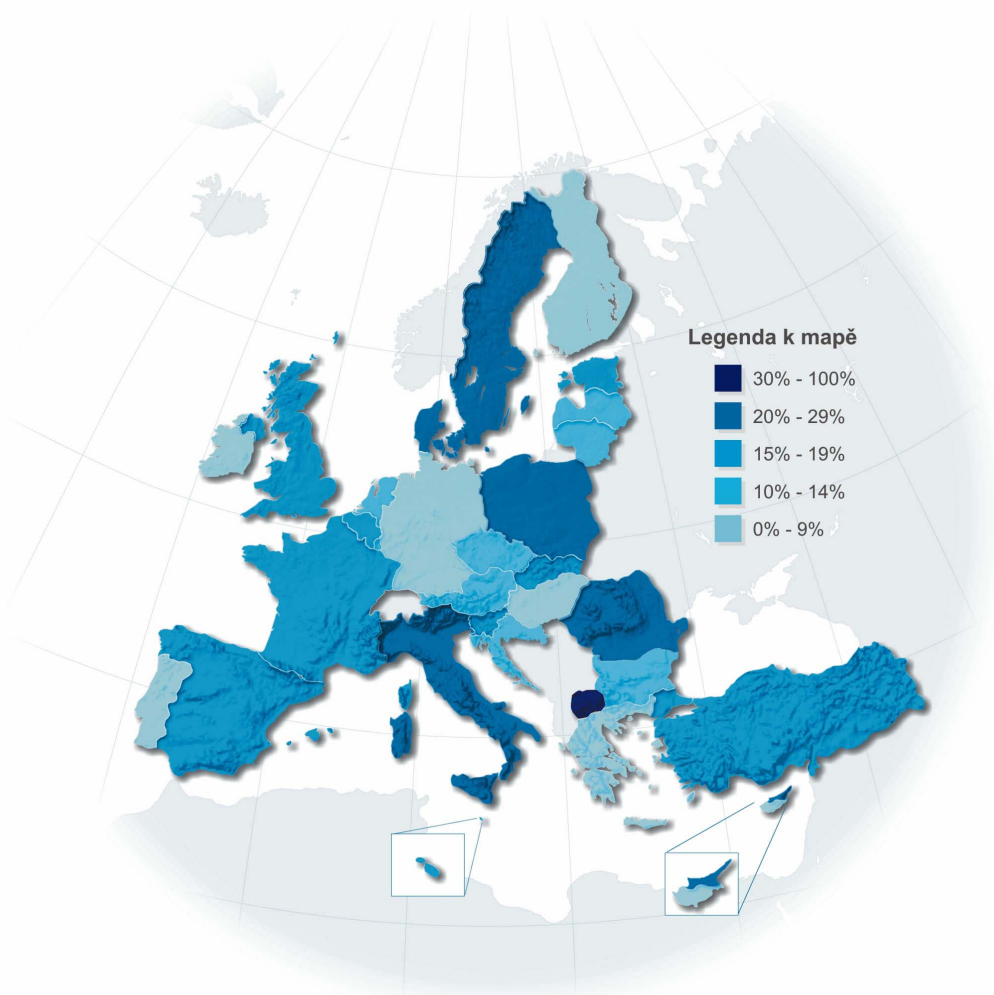
**Pesimistická očekávání nejsou v evropském měřítku ničím vyjímečným, zhoršení ekonomické situace očekávají lidé více nebo méně ve všech zemích Evropské unie.** V EU jako celku lidé očekávají jak zlepšení, tak i zhoršení situace častěji, poměr optimistických očekávání k pesimistickým je podobný jako v Česku (15 % : 51 %). O něco optimističtější se do budoucnosti dívají lidé v dvanácti nových členských zemích, kde očekává zlepšení v průměru 15 % a zhoršení „jen“ 39 % veřejnosti.

Otázka: QA6.2. Jaká jsou Vaše očekávání související s následujícími dvanácti měsíci? Budou lepší, horší nebo stejné, pokud jde o...?

Možnost: ekonomickou situaci v (NAŠÍ ZEMI)

Odpovědi: LEPŠÍ

 RO	25%
 SE	24%
 DK	21%
 IT	21%
 PL	20%
 FR	19%
 MT	19%
 SK	19%
 ES	18%
 SI	18%
 EE	16%
 EU27	15%
 BE	15%
 UK	15%
 LU	13%
 NL	13%
 AT	12%
 LV	12%
 BG	12%
 CZ	10%
 LT	10%
 DE	9%
 CY*	8%
 HU	8%
 EL	7%
 PT	7%
 IE	5%
 FI	5%
* CY(tcc) = 21%	
 MK	33%
 TR	15%
 HR	14%



**Také v očekávání vývoje evropské a světové ekonomiky převažují v České republice pesimistické názory nad optimistickými** - v případě ekonomiky EU v poměru 36 % : 14 % a v případě ekonomické situace ve světě v poměru 47 % : 13 %. Otázka na očekávaný vývoj světové ekonomiky byla v Eurobarometru položena poprvé, takže není k dispozici časové

srovnání, ale v očekávání vývoje hospodářství EU se za posledního půl roku zdvojnásobil podíl pesimistů z 18 % na 36 % a podíl optimistů se snížil z 22 % na současných 14 %.

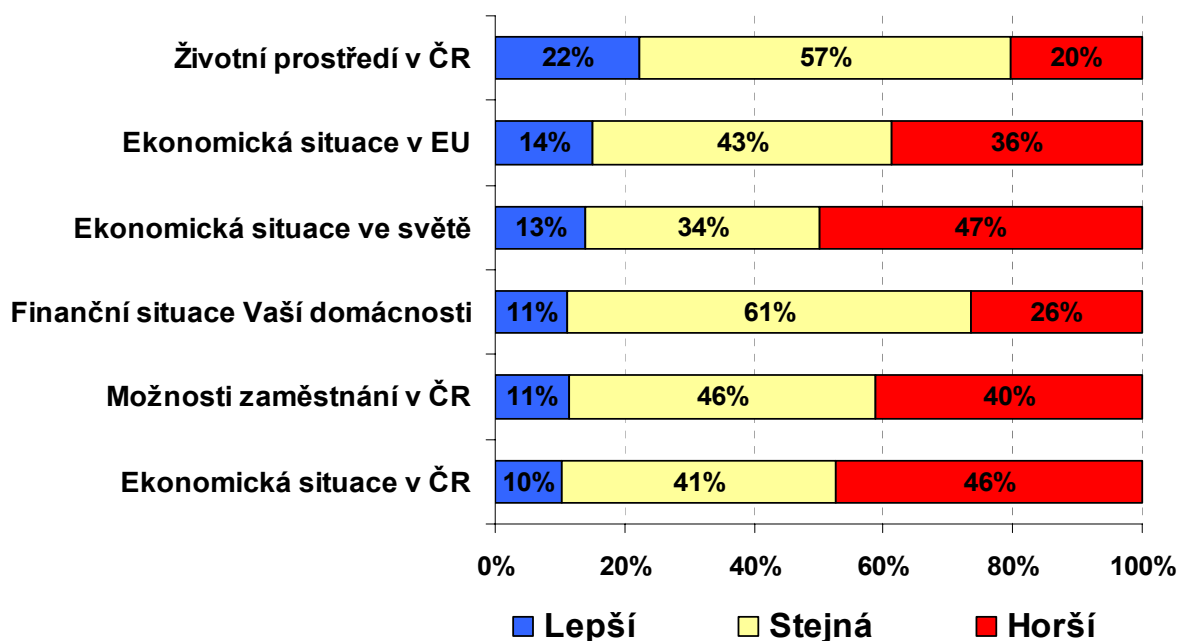
**V evropském měřítku se jedná o průměrné výsledky, ale v mezinárodním srovnání se opět ukázal větší optimismus obyvatel dvanácti nových členských zemí.** Zlepšení evropské ekonomiky v nadcházejícím roce v nich očekává 22 %, zhoršení 25 % populace a v případě hospodářské situace ve světě je to 20 % : 32 %. Pomineme-li Bývalou jugoslávskou republiku Makedonii, která není členem EU, jsou lidé nejoptimističtější v Rumunsku, Bulharsku a Polsku.

		Situace národní ekonomiky		Ekonomická situace v EU		Možnosti zaměstnání v zemi		Finanční situace domácnosti	
		Jaro 2008	Podzim 2008	Jaro 2008	Podzim 2008	Jaro 2008	Podzim 2008	Jaro 2008	Podzim 2008
ČR	Lepší	21%	10%	22%	14%	24%	11%	17%	11%
	Horší	36%	46%	18%	36%	21%	40%	28%	26%
	Stejná	40%	41%	48%	43%	51%	46%	54%	61%
EU27	Lepší	16%	15%	18%	16%	21%	13%	22%	18%
	Horší	46%	51%	26%	41%	39%	53%	25%	27%
	Stejná	33%	29%	38%	31%	34%	29%	50%	52%
NČZ12	Lepší	25%	18%	28%	22%	30%	18%	26%	20%
	Horší	32%	39%	13%	25%	23%	35%	25%	29%
	Stejná	36%	37%	37%	35%	37%	38%	45%	47%

Další zkoumanou oblastí je **výhled na následující rok v možnostech zaměstnání.** Největší část občanů ČR si myslí, že zůstanou stejné (46 %), ale zhoršení situace očekává téměř čtyřikrát více lidí než zlepšení (40 % zhoršení, 11 % zlepšení). Pesimistická očekávání u nás narostla od jara 2008 z 21 % téměř dvojnásobně. Lidé tak zřejmě předpokládají, že v příštím roce budou mnohé firmy a instituce propouštět. Přesto jde v evropském měřítku o nadprůměrný výsledek, neboť ve většině členských zemí EU předpovídá zhoršení možností zaměstnání většina lidí.

**Ve finanční situaci vlastní domácnosti a v oblasti životního prostředí v České republice lidé většinou neočekávají žádné velké změny.** Téměř dvě třetiny obyvatel ČR (61 %) si myslí, že jejich finanční situace zůstane v příštím roce stejná. Mezi zbytkem populace převládá pesimismus. Ve zlepšení věří 11 % a ve zhoršení 26 %. Co se týče životního prostředí v Česku, zlepšení očekává přibližně stejná část lidí jako zhoršení (22 %, resp. 20 %). Většina (57 %) se domnívá, že se situace nezmění.

### Očekávání na následujících 12 měsíců



## 1.4 Problémy, kterým čelí Česká republika

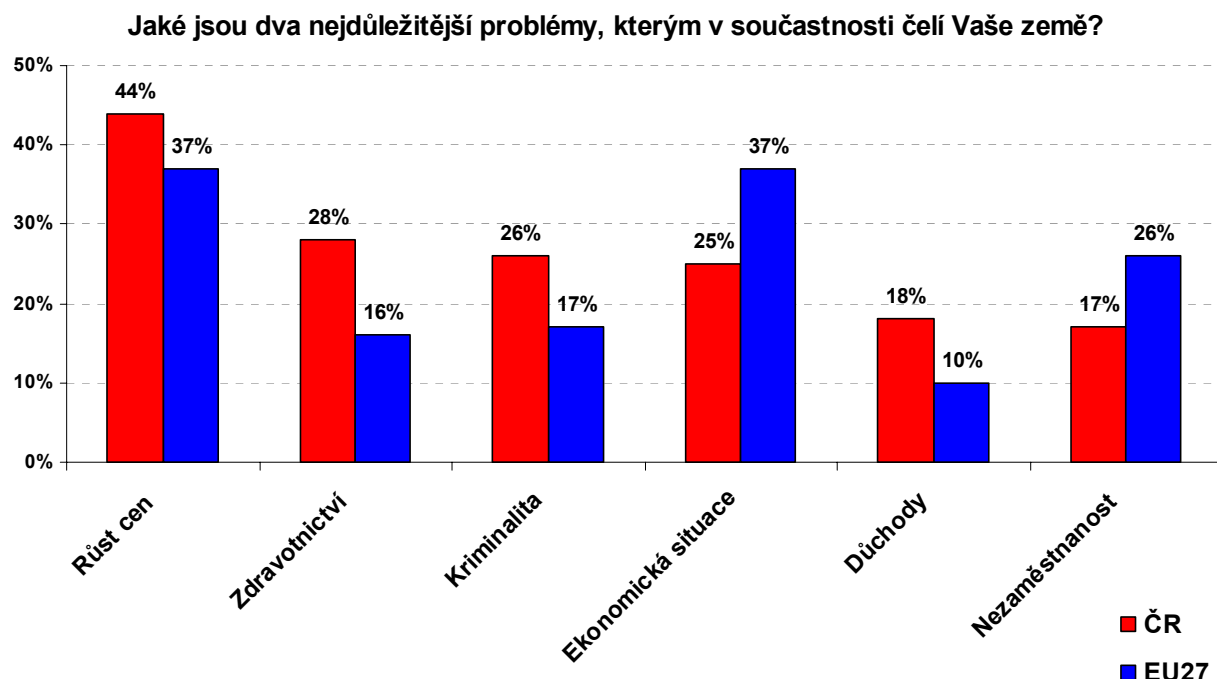
Největším problémem, před kterým stojí naše země, jsou pro českou veřejnost rostoucí ceny. Za jeden ze dvou nejdůležitějších problémů je označilo 44 % lidí. Tento problém je pociťován palčivěji než v minulých letech. Na jaře 2006 byl zmiňován jen 12 % obyvatelstva a do podzimu 2007 jeho závažnost narostla na 42 %. Na jaře 2008 podíl sice mírně (o 4 procentní body) poklesl, avšak v této vlně se vrátil nad hranici 40 %. To se za současné situace zdá poněkud paradoxní, neboť míra inflace se v posledních měsících snižovala a lidé mohli tento pokles jednoduše pozorovat např. na klesajících cenách pohonných hmot. Zřejmě zde však ještě doznívají obavy z přelomu let 2007/8, kdy se inflace pohybovala okolo 7 % a lidé silně pociťovali růst cen bydlení, pohonných hmot i energií.

Inflace je považována za problém v celé Evropě, v průměru EU ji považuje za jeden ze dvou nejzávažnějších problémů 37 % lidí a v některých zemích (např. v Bulharsku, Rakousku, Litvě, Lotyšsku nebo Slovensku) je to dokonce většina populace. Významněji jsou rostoucí ceny pociťovány v nových členských státech EU (průměr NČZ 12 činí 44 %) než ve starých (průměr EU 15 je 35 %).

Druhým největším problémem České republiky je s četností 28 % zdravotnictví. Jde o problém dlouhodobý, v posledních dvou letech bylo za jeden ze dvou hlavních problémů považováno stabilně přibližně 40 procenty českých občanů. Příčinou je dlouhodobá intenzivní politická i veřejná diskuse a v posledním roce také probíhající zdravotnická reforma. Přestože bylo zdravotnictví jedním z hlavních témat podzimních voleb do Senátu a krajských zastupitelstev, jeho závažnost jako problému od posledního šetření poklesla z 39 % o 11 procentních bodů. Tento paradoxní pokles jeho závažnosti je zřejmě způsoben zvýšenými obavami lidí z hospodářské krize. Jak bude v zápětí vidět, na podzim 2008 narostla závažnost oblastí bezprostředně spojených s hospodářstvím - ekonomické situace, růstu cen a mírně také nezaměstnanosti.

I tak je ale zdravotnictví v České republice považováno za závažnější problém než ve většině ostatních členských států EU. Jen ve čtyřech zemích je procento zastoupení odpovědí vyšší než u nás: v Polsku (43 %), ve Finsku (39 %), v Dánsku (36 %) a v Irsku (38 %).

**Zdravotnictví častěji považují za problém lidé starší 55 let** (v této věkové skupině je to 36 %, v mladších okolo 25 %) **a z hlediska struktury povolání zejména důchodci** (39 %). **Významný vliv má také vzdělání.** Jako problém ho chápe polovina lidí se základním vzděláním (50 %), 28 % středoškolsky vzdělaných občanů a 26 % vysokoškolsky vzdělaných.



Dalšími dvěma oblastmi, které česká veřejnost chápe jako problematické, jsou kriminalita a ekonomická situace. Kriminalitu řadí mezi hlavní problémy 26 % občanů ČR a ekonomickou situaci 25 %. Závažnost kriminality je uváděna čtvrtinou lidí dlouhodobě, ekonomická situace však vystoupila do popředí na podzim 2008 třech pololetích, během kterých klesala. **V České republice zaznamenala nárůst o 9 procentních bodů, v EU dokonce o 17 %.** V Evropské unii jako celku se tak řadí spolu s inflací k dvěma nejzávažnějším problémům.

**Důchody označila za jeden z hlavních problémů necelá pětina lidí (18 %).** To je o 8 procentních bodů více, než je evropský průměr. Obavy pochopitelně stoupají s rostoucím věkem. Zatímco v nejmladší věkové skupině do 24 let je k hlavním problémům řadí jen 9 % občanů ČR, lidé ve věku 40 – 54 let tak činí ve 22 % a nad 55 let z 24 %.

**Nezaměstnanost** byla vnímána jako jeden z nejdůležitějších problémů České republiky do podzimu 2005, kdy ji za závažný problém považovalo přes 50 % lidí. Od té doby její závažnost klesala a procento občanů, kteří nezaměstnanost řadí mezi dva nejdůležitější problémy, pokleslo postupně na 13 % na podzim 2007. Na jaře 2008 se pokles zastavil a v podzimní vlně průzkumu 2008 hodnota **mírně vzrostla na 17 %.** V Evropské unii je nezaměstnanost vnímána o poznání vážněji. Jako jeden ze dvou nejzávažnějších problémů ji označuje čtvrtina občanů EU 27 (26 %).

**Další možné problémy, jako jsou imigrace, terorismus nebo záležitosti týkající se bydlení a energií, nejsou pro českou společnost příliš významné.** Mezi hlavní problémy by je nezařadilo více než 7 % obyvatel ČR.

## **2. Vztah k Evropské unii**

Další z oblastí, na kterou se šetření Eurobarometr tradičně zaměřuje, je vztah občanů k Evropské unii. V této souvislosti jsou analyzovány tři otázky, které jsou svým významem podobné a mají i podobnou strukturu odpovědí - otázka na celkovou image EU v členských státech, na hodnocení členství a na posouzení jeho přínosů. Dále je zpracována i baterie výroků týkající se poměrů v Unii.

### **2.1 Celková image EU v ČR**

**Evropská unie je v naprosté většině členských států vnímána pozitivně.** Pozitivní představy vzbuzuje EU u téměř poloviny občanů EU (45 %), negativní u 17 %. Zbývajících 36 % je Evropská unie vnímána neutrálně. **V České republice je image EU také dobrá, pozitivní představu vzbuzuje u 44 %, negativní u 19 %.** Jen ve dvou členských zemích je Unie vnímána spíše negativně: ve Velké Británii a v Rakousku, kde převažují negativní představy v poměru 32 % : 26 %, resp. 31 % : 29 %. Z časového hlediska zůstává image EU v Česku i většině ostatních členských států stabilní.

**EU je častěji vnímána pozitivně v nových členských státech.** Mezi prvními pěti zeměmi, jejichž obyvatelé se k EU stavějí nejvstřícněji, najdeme čtyři nové členy (Rumunsko, Bulharsko, Slovinsko a Polsko) a jako jediného zástupce EU 15 Irsko. Pozitivní představy jsou v nových členských zemích zastoupeny k negativním v poměru 51 % : 11 %, zatímco v EU 15 je to 44 % : 18 %. Česká republika se tak podobá spíše o něco skeptičtější západní Evropě.
































Představa, kterou vyvolává EU, se zlepšuje s růstem vzdělání. Zatímco mezi lidmi se základním vzděláním je pozitivní image EU zastoupena jen ve 23 %, u lidí se středním vzděláním je to 41 % a u vysokoškoláků 59 %. Významná je rovněž politická orientace. EU má dobrou image u třetiny levicově orientovaných občanů (32 %), ale u téměř dvou třetin lidí hlásících se k pravici (64 %). Představy o Unii se dále mírně zhoršují s věkem.

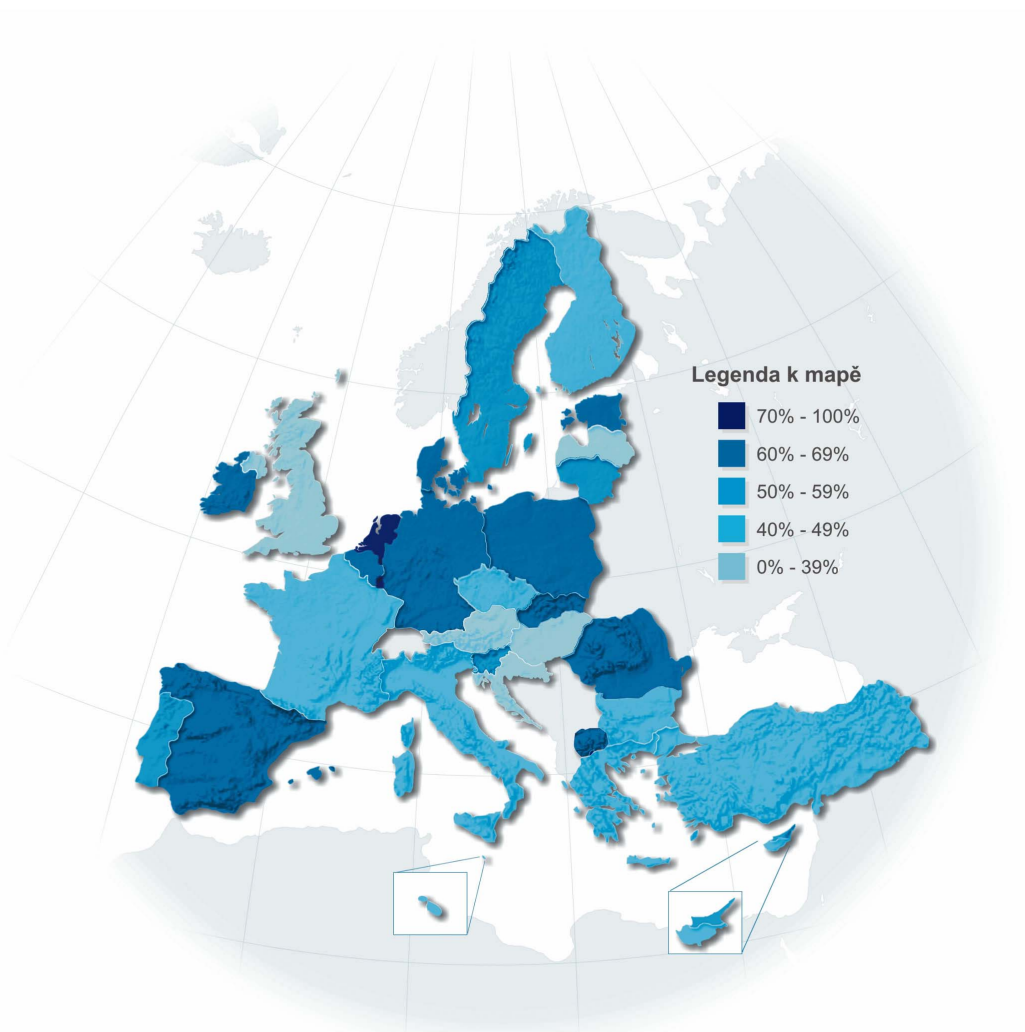
### **2.2 Hodnocení členství v EU**

**V České republice převažuje názor, že členství naší země v EU je dobrá věc. Myslí si to 46 % české veřejnosti, opačný názor zastává 12 % lidí. 40 % pak uvádí, že členství v EU není ani dobrá, ani špatná věc.**

Otázka: QA9a. Řekl(a) byste obecně, že členství (NAŠÍ ZEMĚ) v Evropské unii je...?

Odpovědi: dobrá věc

	NL	80%
	LU	71%
	IE	67%
	RO	66%
	BE	65%
	PL	65%
	DK	64%
	DE	64%
	ES	62%
	SK	62%
	EE	61%
	SE	59%
	SI	59%
	LT	55%
	EU27	53%
	PT	50%
	FR	49%
	FI	48%
	BG	48%
	CZ	46%
	MT	46%
	EL	45%
	IT	40%
	CY*	40%
	AT	39%
	UK	32%
	HU	31%
	LV	27%
* CY(tcc) = 53%		
	MK	62%
	TR	42%
	HR	23%

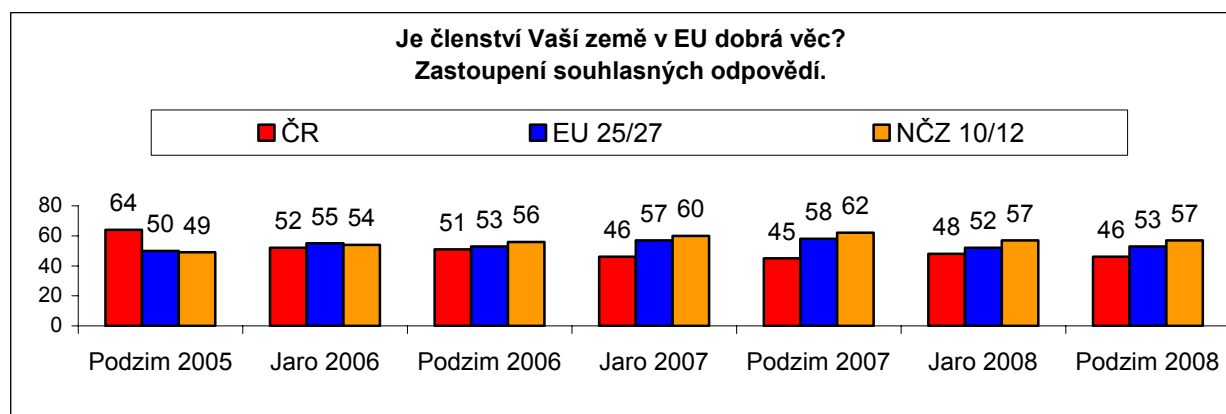


Zastoupení názoru, že členství v Evropské unii je dobrá věc, mělo v České republice od podzimu 2005 klesající tendenci a pokleslo ze 64 % na 45 % na podzim 2007. Na jaře 2008 se tento trend zastavil a za dobrou věc naše členství v EU označovalo 48 % populace. Nyní došlo opět k mírnému poklesu o dva procentní body. Dá se však říci, že podíl lidí, kteří hodnotí naše členství pozitivně, je v posledních 2 letech ustálený a pohybuje se okolo 46 %.

**Občané Evropské unie označují členství své země v EU za dobrou věc v průměru v 53 % a obyvatelé nových členských zemí ještě častěji, v 57 %. Češi tedy patří v evropském srovnání ke kritičtější části. Zdaleka se však neblíží nejskeptičtějším zemím Lotyšsku, Maďarsku a Velké Británii, ve kterých názor, že je členství dobrá věc, zastává méně než třetina obyvatel. Naopak na špičce mezinárodního žebříčku pozitivního hodnocení členství jsou Nizozemci, Lucemburčané a Irové. V těchto zemích hodnotí členství jako**



dobrou věc více než dvě třetiny lidí. Z nových členských zemí pak členství hodnotí nejlépe Rumuni (66 % pozitivních hodnocení) a Poláci (65 %).



Hodnocení členství ČR v EU se zhoršuje s přibývajícím věkem občanů. Mladí lidé do 24 let považují naše členství za dobré v 58 %, lidé do 39 let v polovině případů (50 %) občané ve věku mezi 40 a 54 lety ve 47 % a senioři nad 55 let jen ve 36 %. Starší lidé však nejsou v hodnocení o mnoho kritičtější, spíše se kloní k neutrálnímu hodnocení.

Velký vliv na zastávané postoje má vzdělání a politická orientace. Za dobrou věc považují naše členství v EU dvě třetiny lidí s vysokoškolským vzděláním (67 %), 42 % se středním a jen 24 % se základním vzděláním. **Rozdíly v hodnocení členství s ohledem na politickou orientaci občanů ukazují, že Češi mají dlouhodobě odlišné názory od svých politických elit. Pravicoví voliči hodnotí členství naší země v EU výrazně pozitivněji než příznivci levice,** zatímco pravicová ODS je k EU mnohem skeptičtější než levicová ČSSD. Za dobrou věc označilo členství ČR v Evropské unii 64 % pravicově orientovaných občanů oproti 34 % levicově orientovaných.

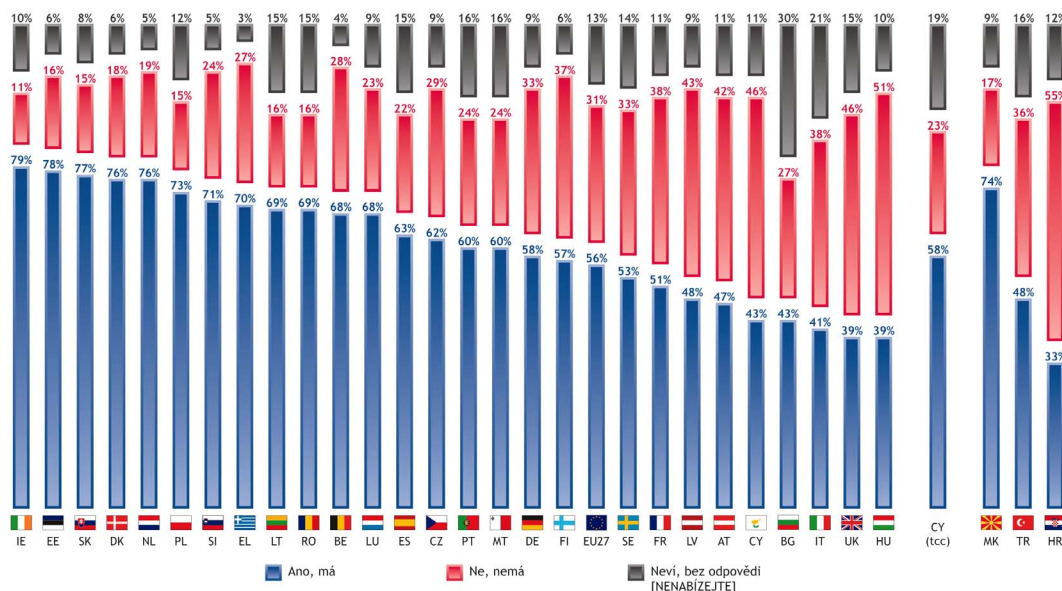
Rozdíly byly zaznamenány také u struktury povolání, pohlaví a regionálního členění. Více nakloněni českému členství v EU jsou manažeři (67 %), studenti (57 %) a osoby samostatně výdělečně činné (56 %), nejméně důchodci (31 %). Členství jsou více nakloněni muži než ženy, které členství častěji hodnotí jako „ani dobré ani špatné“. Z geografického hlediska je hodnocení nejlepší v Praze (poměr pozitivních hodnocení k negativním 61 % : 5 %) a nejhorší v evropském regionu Severovýchod, tedy v krajích Libereckém, Královéhradeckém a Pardubickém (29 % : 19 %).

Jiný pohled na hodnocení členství přináší otázka, **zda má země ze vstupu do Unie převážně prospěch a výhody nebo ne. Většina české veřejnosti (62 %) je přesvědčena, že je členství ČR v EU výhodné. Opačný názor zastává 29 % lidí.** Od jara 2008 se ovšem o dva procentní body snížil podíl lidí, kteří označují české členství za prospěšné, a o 4 procentní body přibýlo těch, kteří si myslí, že Česká republika ze vstupu do EU prospěch nemá.

Zemí, ve které lidé vnímají přínosy z členství v EU nejsilněji, je Irsko (poměr odpovědí je 79 % : 11 % ve prospěch pozitivních hodnocení), následováno Estonskem, Slovenskem, Dánskem a Nizozemím. Naopak nejskeptičtějšími zeměmi jsou Maďarsko, Velká Británie a Kypr, kde převažuje názor, že daná země z členství v Unii prospěch a výhody nemá.



Otázka: QA10a. Když uvážíte všechny souvislosti, řekl(a) byste, že (NAŠE ZEMĚ) má nebo nemá prospěch a výhody ze vstupu do Evropské unie?



Obyvatelé nových členských zemí spatřují v členství v EU výhody a prospěch častěji (65 %) než lidé v zemích EU 15 (53 %). Jak je vidět, lidé v nových členských státech se na EU dívají pozitivněji ve všech třech otázkách týkajících se hodnocení unijního členství. Důvodem je patrně fakt, že země, které přistoupily k EU v letech 2004 a 2007, jsou převážně méně ekonomicky rozvinuté než většina tradičních členů Unie. Mohly tak těžit z masivní finanční podpory plynoucí z evropských fondů. Většina nových členů EU jsou navíc zeměmi s dříve socialistickými režimy. Lidé z těchto zemí si proto Evropskou unii spojují nejen s ekonomickým rozvojem, ale i s demokracií a reformami v oblasti práva, které tyto státy na své cestě k evropskému členství učinily.

Podobně jako u předchozí otázky také zde platí, že **vzdělanější a pravicově orientovaní lidé vidí v členství České republiky v EU častěji výhody než lidé méně vzdělaní a hlásící se k levici, a že tento postoj se stává méně častým s rostoucím věkem.** Výhody plynoucí z našeho členství v EU oceňují hlavně manažeři, studenti, lidé samostatně výdělečně činní a z geografického hlediska obyvatelé Prahy.

## 2.3 Poměry v EU

Mírná většina lidí se domnívá, že je Česká republika díky členství v EU ekonomicky stabilnější. Myslí si to 53 % české veřejnosti, 40 % s tím nesouhlasí. V Česku s tvrzením, že je země v EU ekonomicky stabilnější, souhlasí hlavně mladí lidé do 24 let (72 %). V dalších věkových skupinách je poměr souhlasných a nesouhlasných odpovědí vyrovnanější, ale ještě lidé ve věku do 54 let s ním ve většině případů souhlasí (ve skupině 25 – 39 let je to 56 % : 37 %, ve skupině 40 – 54 let 50 % : 43 %). Nesouhlas převažuje jen v nejstarší věkové kategorii nad 55 let, a to v poměru 51 % : 40 %.

Souhlas se častěji vyskytuje s rostoucím vzděláním. Mezi lidmi se základním vzděláním souhlasí necelá polovina (40 %), mezi vysokoškoláky dvě třetiny (66%). Levicově orientovaní lidé vliv EU na ekonomickou stabilitu ČR převážně neuznávají (38 % : 54 %), lidé hlásící se k pravici s ním však ve dvou třetinách vyjadřují souhlas (66 % : 28 %).

Porovnáme-li výsledky jen ve dvanácti zemích EU, které nepatří do eurozóny a nepoužívají tedy jednotnou evropskou měnu<sup>5</sup>, zastávají tento názor nejčastěji lidé na Slovensku<sup>6</sup>, kde jej vyjadřuje 65 % populace. Největší nesouhlas panuje v Lotyšsku (nesouhlasí 74 % lidí), Maďarsku (66 %), a Velké Británii (54 %).

**Češi jsou poměrně skeptičtí, co se týče vnímání vlivu České republiky v Evropské unii. S tvrzením, že hlas České republiky má v EU váhu, převažuje nesouhlas nad souhlasem v poměru 49 % : 44 %.** Na jaře 2008 byl tento poměr ještě výraznější (51 % : 44 %), Češi byli tehdy v tomto ohledu nejskeptičtější z celé Unie. Je možné, že se v mírném zlepšení vnímání hlasu naší země v EU promítlo nadcházející první české předsednictví v Radě Evropské unie. Dá se očekávat, že se v jeho průběhu vnímání váhy hlasu ČR v EU českými občany ještě posílí.

V nových členských zemích převažují názory, že hlas země v Unii váhu má, v poměru 50 % : 38 %. V EU 15 je to však 62 % : 30 %. Nejméně vliv svých zemí vnímají lidé v Bulharsku, Rumunsku a Lotyšsku. Nejvíce jsou o vlivu své země přesvědčeni Francouzi, z nichž názor, že má jejich země v EU váhu, zastává 83 %. Francouzi se dostali v mezinárodním srovnání na špici právě v době francouzského předsednictví. Stejný podíl lidí s tímto názorem je však ještě ve Švédsku. Z nových členských států je vliv země v EU nejsilněji pocítován v nevelkém Slovinsku, pravděpodobně také v důsledku slovinského předsednictví v Radě v prvním pololetí roku 2008. Od jara 2008 se tam podíl lidí, kteří souhlasí s tím, že má hlas jejich země v EU váhu, zvýšil ze 73 % na 79 %.

Eurobarometr opakovaně ukazuje, že **čeští občané mají poměrně zřídka pocit, že jsou zájmy České republiky v EU dostatečně brány v úvahu. Že tomu tak je, si myslí 36 % českých občanů, zatímco většina (54 %) zastává názor, že zájmy ČR v EU dostatečně v úvahu brány nejsou.** V Evropské unii jako celku jsou lidé v této otázce rozdělení rovnoměrně, k oběma názorům se kloní 43 % populace. Také zde se však projevuje rozdíl mezi novými a starými členskými zeměmi. Obyvatelé EU 15 vnímají častěji, že jsou zájmy jejich zemí v EU zohledňovány (45 %), než lidé v nových členských zemích (36 %). Nejvíce jsou o tom přesvědčeni Švédové (62 %), Belgičané (59 %) a Lucemburčané (58 %) a nejméně Lotyši (22 %) a Finové (24 %).

Názory na vliv České republiky i na zohledňování jejích zájmů v Evropské unii závisí na sociodemografických kategoriích podobně jako vztah k EU obecně. Vliv naší země a zohledňování zájmů ČR jsou silněji pocítovány mladými, vzdělanými a pravicově orientovanými lidmi než lidmi staršími, s nižším vzděláním a hlásícími se k levici.

Vedle pocitu, že má Česká republika v EU poměrně malý vliv a že její zájmy nejsou dostatečně brány v úvahu, **se obyvatelé ČR kloní také k názoru, že Evropská unie České republice vnucuje své názory. Myslí si to dvě třetiny českých občanů (67 %), nesouhlas vyjadřuje přibližně čtvrtina (26 %).** S ohledem na známé rozdíly v názorech pravicově a levicově orientovaných občanů nepřekvapí, že pocit, že Unie Česku vnucuje své názory, mají častěji lidé hlásící se k levici (73 %) než k pravici (62 %).

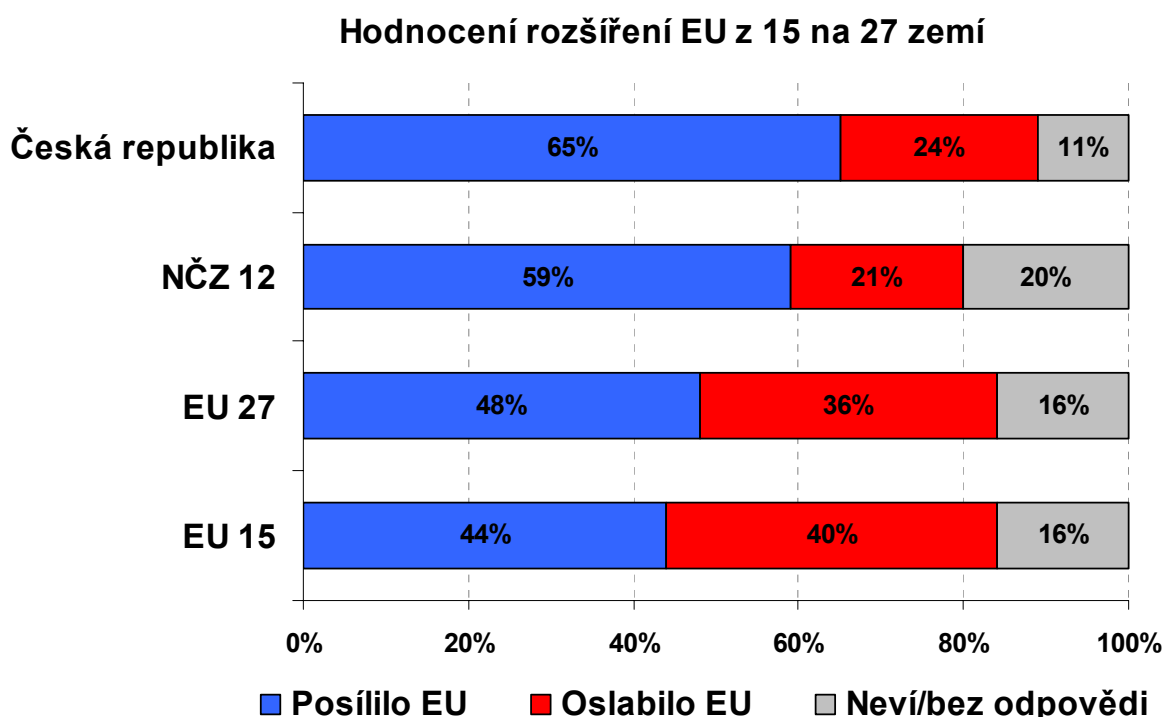
<sup>5</sup> Tato otázka byla položena jen v zemích mimo eurozónu.

<sup>6</sup> Slovensko používá Euro od 1. 1. 2009, v době průzkumu však ještě do eurozóny nepatřilo.

Zajímavé je, že s tvrzením, že EU členským státům vnucuje své názory, souhlasí lidé ve všech zemích, kde šetření probíhá. V průměru s ním vyjadřuje souhlas 60 % Evropanů. Nejčastější je tento názor v Chorvatsku, které se uchází o členství v EU, a dále v Řecku, na Kypru a v Lotyšsku – v těchto zemích jej zastávají přes tři čtvrtiny lidí. I v Lucembursku a v Německu, kde je nejmenší podíl lidí s názorem, že EU členským státům vnucuje své názory, tak smýšlí téměř polovina populace (48 %, resp. 49 %).

Nově bylo do Eurobarometru zařazeno hodnocení rozšíření Evropské unie o dvanáct nových států, které proběhlo v letech 2004 a 2007. Lidé byli dotázáni, zda toto rozšíření podle jejich názoru Unii posílilo nebo oslabilo. **Téměř polovina evropských občanů uvedla, že „východní rozšíření“ Evropskou unii posílilo (48 %). O něco více než třetina (36 %) si myslí, že je EU o sedmadvaceti státech slabší. Češi hodnotí rozšíření ještě pozitivněji, posílení Unie v něm spatřuje 65 % z nich a oslabení jen 24 %.**

**Nejlépe vnímají rozšíření Unie o dvanáct nových členů Slováci.** Podle téměř tří čtvrtin z nich (72 %) je rozšířená Unie silnější, zatímco jen 18 % se kloní k opačnému názoru. **Nové členské země hodnotí „východní rozšíření“ obecně lépe.** Mezi deseti zeměmi, ve kterých obyvatelé hodnotí rozšíření pozitivně jako posílení EU, najdeme osm nových členů Unie. Naopak pěti států, kde u veřejnosti nejvýrazněji převažuje názor, že rozšíření Unii oslabilo, tvoří Rakousko, Lucembursko, Francie, Německo a Belgie - až na Rakousko jde o zakládající státy EU.



Rozdílný pohled obyvatel nových a starých členských států Unie na „východní rozšíření“ je způsoben odlišným hodnocením několika uplynulých let. Mnoho lidí „na západě“ s velkým rozšířením EU na východ nesouhlasilo. Teď mají pocit, že přistoupení nových, méně rozvinutých a ekonomicky slabších zemí je financováno z jejich peněz. S rozšířením si také spojují usnadnění přesunu podnikání do nových členských zemí s výhodnějšími daněmi a levnější pracovní silou a tedy ztrátu pracovních míst v jejich okolí. Nové členské země mohou z přílivu zahraničních investic profitovat a od vstupu do EU zažívají povětšinou

(Česká republika zvláště) ekonomický rozvoj spojený s růstem životní úrovně občanů. Skrze posílení vlastní pozice tak vnímají také posílení celé EU.

V hodnocení východního rozšíření se projevují rozdíly mezi jednotlivými skupinami v populaci. V České republice i EU jako celku platí, že čím jsou lidé starší, tím častěji uvádějí, že rozšíření Evropskou unií oslabilo. V Česku však i v nejstarší věkové skupině výrazně převažují lidé s názorem, že je EU nyní silnější (v poměru 60 % : 25 %), zatímco v průměru EU je tento poměr u lidí nad 55 let vyrovnaný (41 % : 40 %). Podobný je i vliv vzdělání. Lidé s vyšším vzděláním častěji vnímají východní rozšíření jako posílení Unie. V EU je to vidět na všech vzdělanostních skupinách, v ČR nejvíce na vysokoškolácích. Politická orientace v EU 27 hodnocení rozšíření neovlivňuje, v České republice však ano. Lidé s pravicovými názory u nás zdůrazňují posílení Unie častěji než příznivci levice, v evropském průměru jsou tyto názory vyrovnané. Posílení EU vnímají také častěji lidé s lepšími znalostmi o Evropské unii<sup>7</sup>.

---

<sup>7</sup> Objektivní znalost Evropské unie zjišťuje Eurobarometr vyhodnocením odpovědí respondentů na několik výroků, které se vztahují k EU. Tyto výroky se týkají počtu členských zemí EU, znalosti rotace předsednictví v Radě EU, počtu států, které používají jednotnou evropskou měnu a dotazu, zda je Švýcarsko jedním z členských států Unie.

### 3. Důvěra v instituce

#### 3.1 Důvěra v české a mezinárodní instituce

Řada průzkumů včetně šetření **Eurobarometr opakovaně ukazuje velmi slabou důvěru Čechů v národní politické instituce.** Podzimní vlna roku 2008 to znovu potvrdila. **Vládě důvěřuje pouhá pětina populace, parlamentu 16 % a politickým stranám dokonce jen 12 % lidí. Také soudy a právní systém jsou pro většinu českých občanů nedůvěryhodné, věří jim 35 % obyvatel a 62 % ne. Suverénně největší důvěře se v Česku těší místní nebo regionální zástupci veřejné správy, kterým důvěřuje polovina lidí (49 %).**

Obecně je nedůvěra Čechů v instituce stabilní, za poslední rok se prakticky nezměnila. Lidé ji budují v delším horizontu a je trvalejšího rázu než jiné postoje.

Nízká důvěra v politické instituce v Česku se jasně ukazuje na srovnání se zbytkem Evropské unie. **Důvěra ve vládu, parlament i politické strany je u nás šestá nejnižší v EU. V Evropské unii své národní vládě a parlamentu důvěřuje průměrně třetina lidí a politickým stranám pětina.** Nižší důvěra než v ČR je jen v Bulharsku, Lotyšsku, Litvě, Polsku a Maďarsku. Spolu s Rumunskem, které je v důvěře těmito třemi institucím jen o několik procentních bodů před Českou republikou, tak pořadí zemí uzavírají bez výjimky postkomunistické země. Nízká důvěra obyvatel většiny zemí bývalého východního bloku v národní politické instituce naznačuje, že se tyto země na transformační cestě k rozvinutému, stabilnímu demokratickému státu potýkají s podobnými problémy jako ČR, a že občané tyto problémy také podobně reflektují. Jiné názory ovšem Eurobarometr zjistil na Slovensku a v Estonsku, kde je důvěra ve vládu a parlament nad průměrem EU.

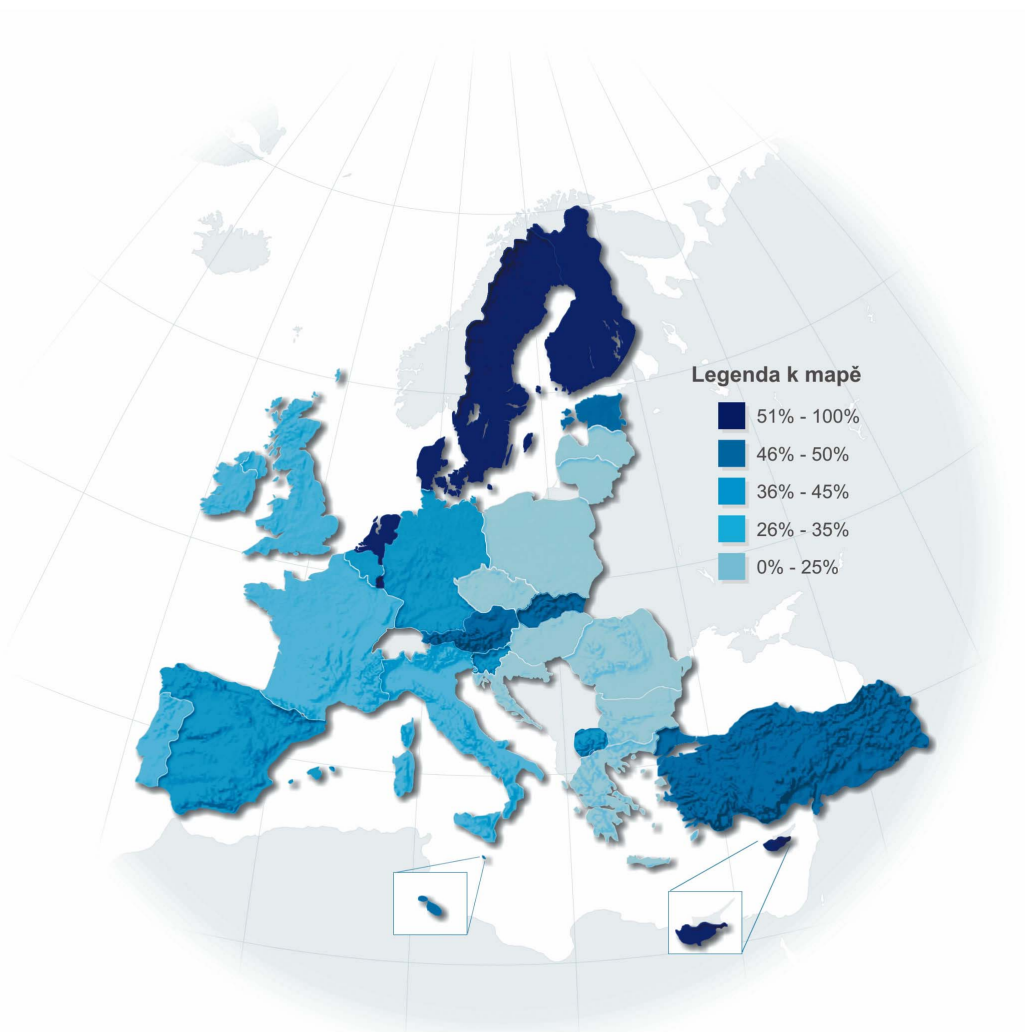
Z občanů dalších členských států Unie mají velmi slabou důvěru ve vládu, parlament a politické strany také Italové a Řekové. Naopak vysokou důvěrou vůči politické sféře se mohou pyšnit severské státy, jmenovitě Dánsko, Finsko a Švédsko a dále Nizozemí, Kypr a Lucembursko.

Otázka: QA12.4. Rád bych se Vás zeptal(a), nakolik důvěřujete různým institucím. Řekněte mi prosím o každé z následujících institucí, zda jí spíše důvěřujete nebo spíše nedůvěřujete.

Možnost: Vláda (STÁTU)

Odpovědi: SPIŠE DŮVĚŘUJE

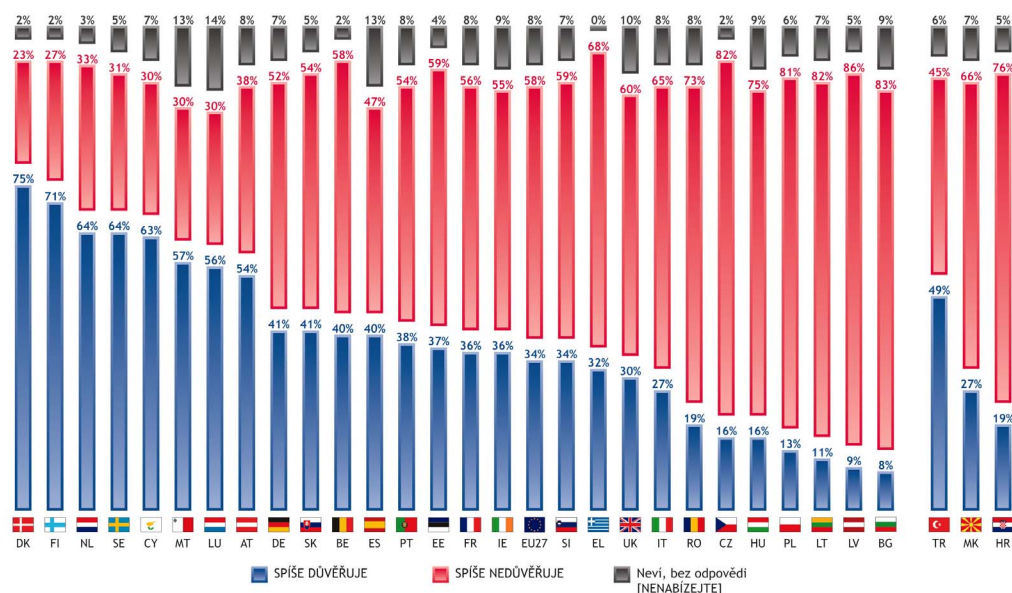
	FI	68%
	NL	66%
	CY	65%
	DK	60%
	LU	60%
	SE	56%
	AT	50%
	MT	50%
	EE	48%
	SK	46%
	ES	44%
	DE	42%
	BE	36%
	SI	36%
	EU27	34%
	IE	33%
	FR	31%
	PT	31%
	UK	29%
	IT	26%
	RO	25%
	EL	23%
	CZ	20%
	PL	20%
	HU	16%
	LV	16%
	LT	16%
	BG	15%
	TR	48%
	MK	39%
	HR	20%



**V důvěře vůči politickým institucím jsou mezi starými a novými členskými zeměmi markantní rozdíly.** Vládě důvěřuje v nových členských zemích průměrně 22 % obyvatel, v EU 15 je to 37 %. V případě parlamentu je tento rozdíl více než dvacetiprocentní (v NČZ 12 má k parlamentu důvěru jen 17 % populace, v EU 15 je to 38 %). Politické strany jsou ve všech zemích EU kromě Dánska a Holandska vnímány většinou populace jako nedůvěryhodné. I v tomto případě je však důvěra v ně v zemích EU 15 v průměru o 12 procentních bodů vyšší než v nových členských zemích (v NČZ 12 dosahuje jen 10 %). Z hlediska možného budoucího rozšíření EU je zajímavé, že v Turecku převažuje důvěra v parlament nad nedůvěrou. Podobným názorovým klimatem se může pochlubit jen 8 členských zemí EU.

Otázka: QA12.5. Rád bych se Vás zeptal(a), nakolik důvěřujete různým institucím. Řekněte mi prosím o každé z následujících institucí, zda jí spíše důvěřujete nebo spíše nedůvěřujete.

Možnost: (PARLAMENT STÁTU)



**V ČR se jedna z domácích institucí těší důvěře občanů srovnatelné s důvěrou v ostatních členských státech EU. Jde o obecní a krajská zastupitelstva.** Důvěra k nim je v Česku na stejné úrovni jako v průměru EU 27, kde jim věří rovněž polovina lidí.

**Češi hlásící se k pravici obecně důvěřují politickým institucím více než lidé levicově orientovaní.** Vládě ČR důvěřují dvakrát častěji (29 %, zatímco levicoví a středoví voliči jen 15 %, resp. 16 %), soudům o 15 % více (43 % pravicových oproti 28 % levicových). Také v případě Parlamentu ČR a politických stran je rozdíl patrný, i když ne s takovou intenzitou. Podíl lidí, kteří projevují důvěru parlamentu, je na levici 14 % a na pravici 21 %, ve vztahu k politickým stranám je tento poměr 9 % : 17 %.

**Čím méně důvěřiví jsou Češi k národním politickým institucím, tím více důvěry chovají k politickým institucím mezinárodním,** konkrétně k Organizaci spojených národů, Evropské unii a Severoatlantické alianci. Těmto třem institucím věří většina českých občanů, což ostře kontrastuje s nízkou důvěrou institucím ČR.

**Evropské unii důvěřuje většina obyvatel ČR (58 %) a nedůvěřuje třetina (33 %).** Tento pozitivní postoj vůči EU sdílíme s obyvateli nových členských zemí (v NČZ 12 je poměr důvěry a nedůvěry 58 % : 28 %). V Evropské unii jako celku je tento poměr nižší (47 % : 41 %) a ve starých členských státech je důvěra k EU dokonce již stejně častá jako nedůvěra (44 %). Situace je to právě opačná, než byla v případě vnímání domácí politiky. **Lidé v tradičních zemích EU 15 věří více vlastním politickým institucím a méně Evropské unii.** Zde tedy můžeme hledat jedno ze zdůvodnění kladného vztahu Čechů i obyvatel dalších postkomunistických zemí k EU. Přestože lidé z nových, postkomunistických členských zemí mají častěji pocit, že jejich vliv na dění v EU je malý a že jsou nuceni












přizpůsobovat své zájmy unijním, vnímají Evropskou unii pozitivně, mají k ní důvěru a považují členství v tomto svazku za výhodné. Evropská unie pro ně představuje ve srovnání s jejich národními politickými institucemi dobře fungující a důvěryhodný útvar.

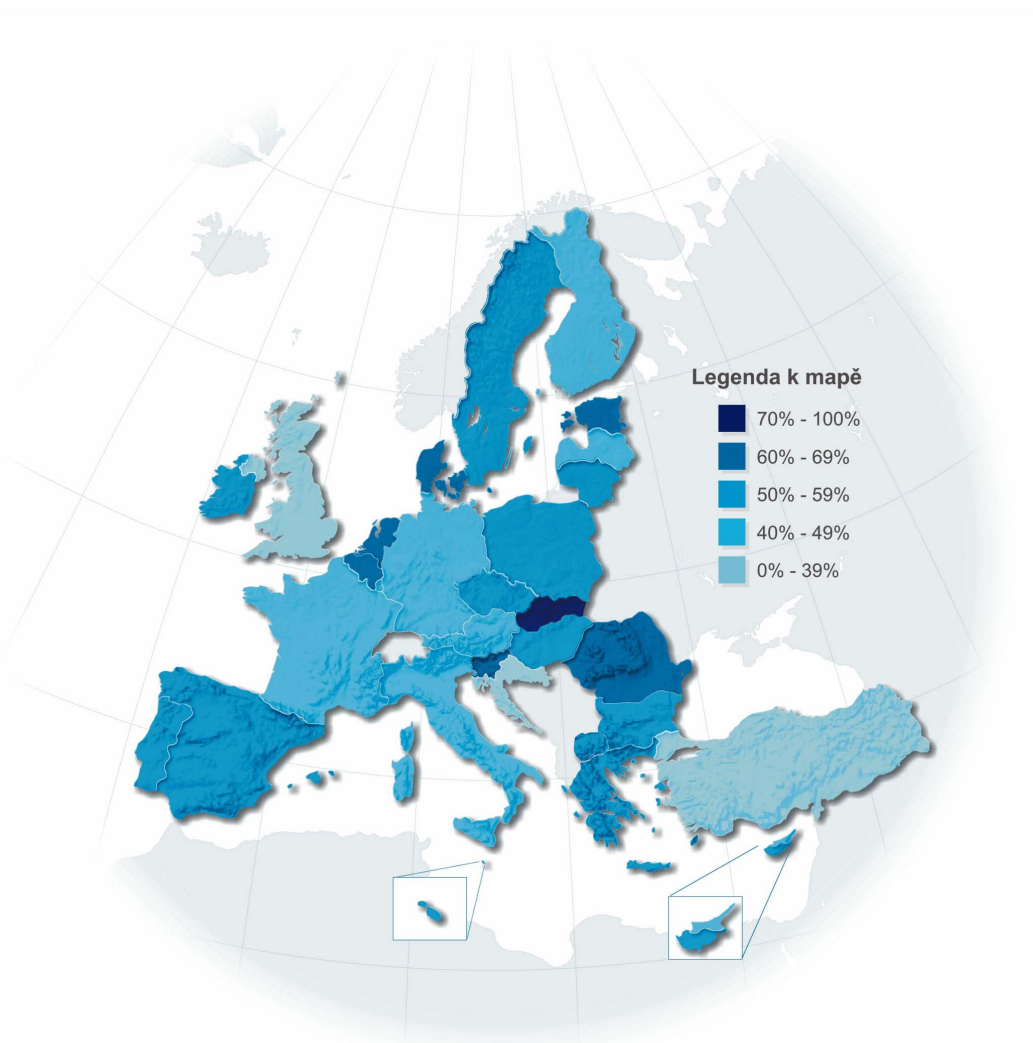
Největší důvěru Evropské unii projevují Slováci, Estonci, Nizozemci, Rumuni a Belgičané (přes 60 % populace). Na opačné straně najdeme tradičně Velkou Británii, kde podíl nedůvěřivých převažuje v poměru 57 % : 25 %. Ze tří kandidátských zemí má veřejnost k Evropské unii převážnou důvěru jen v jedné, a to v Bývalé jugoslávské republice Makedonii, kde EU shledává důvěryhodnou 51 % lidí. V Chorvatsku a ještě více v Turecku jsou obyvatelé většinově vůči EU nedůvěřiví, v Chorvatsku EU důvěřuje 32 % populace a v Turecku jen 27 %.

Otázka: QA12.6. Rád bych se Vás zeptal(a), nakolik důvěřujete různým institucím. Řekněte mi prosím o každé z následujících institucí, zda jí spíše důvěřujete nebo spíše nedůvěřujete.

Možnost: Evropská unie

Odpovědi: SPÍŠE DŮVĚŘUJE

	SK	70%
	EE	67%
	NL	64%
	RO	63%
	BE	61%
	DK	60%
	SI	60%
	CY*	59%
	MT	59%
	EL	58%
	CZ	58%
	BG	58%
	ES	55%
	LT	55%
	PL	55%
	HU	51%
	IE	50%
	PT	50%
	SE	50%
	FI	49%
	EU27	47%
	LU	47%
	FR	46%
	LV	44%
	DE	43%
	AT	42%
	IT	41%
	UK	25%
* CY(tcc) = 47%		
	MK	51%
	HR	32%
	TR	27%



Od jara 2008 se důvěra vůči EU v České republice změnila jen minimálně. V EU jako celku však došlo k mírnému poklesu důvěryhodnosti Unie (o 3 procentní body) a nárůstu nedůvěry (o 5 procentních bodů). Je to způsobeno změnou veřejného mínění v několika zemích, které Evropské unii tradičně prokazovaly velkou důvěru, zejména v Belgii, Francii, Lucembursku, Španělsku, Portugalsku, na Maltě a na Kypru.

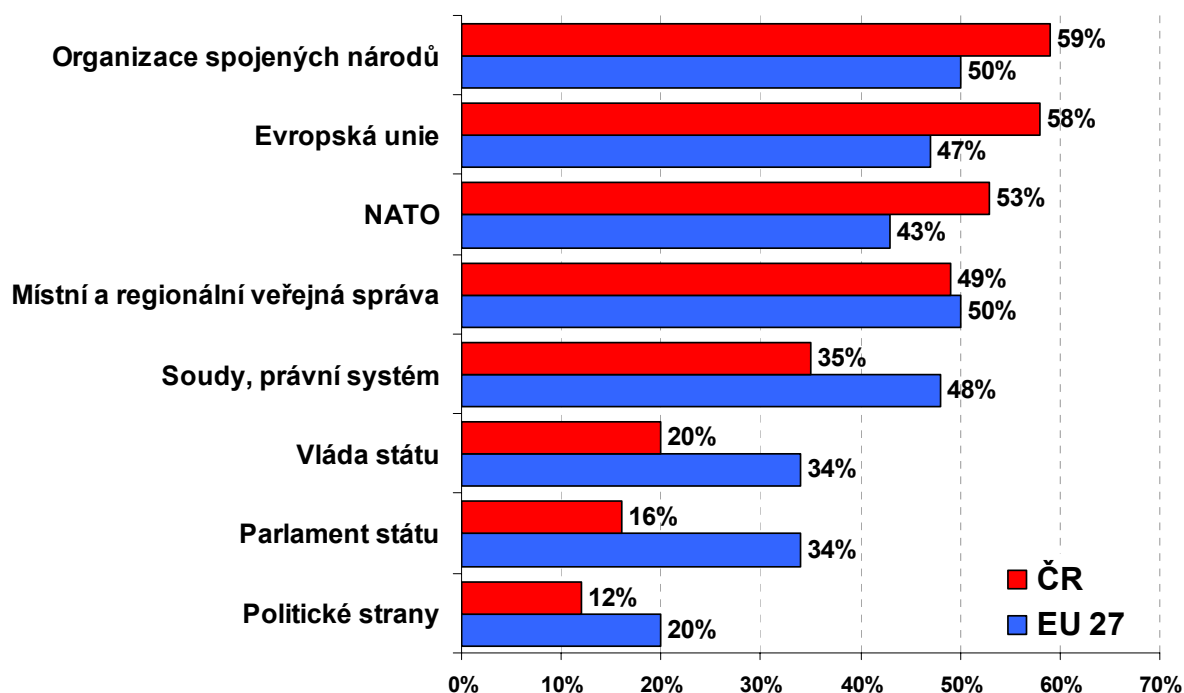
Důvěru k Evropské unii ovlivňují v Česku stejné sociodemografické znaky jako vztah k ní obecně, tedy zejména věk, vzdělání a politická orientace občanů. Opět jí více důvěřují lidé mladší, vzdělanější a pravicově orientovaní. Vzdělání a politická orientace mají přitom silnější vliv než věk. Zatímco mezi lidmi se základním vzděláním Unii důvěřuje jen 36 %, mezi středoškolsky vzdělanými je to 53 % a u vysokoškolsky vzdělaných 73 %. Občané označující se za pravicové pak EU projevují důvěru rovněž v 73 %, středoví voliči v 53 % a lidé hlásící se k levici už jen v necelé polovině případů (48 %).

			Spíše důvěřuje	Spíše nedůvěřuje	Neví, bez odpovědi
<b>Řekněte mi prosím, zda Evropské unii spíše důvěřujete nebo spíše nedůvěřujete.</b>	<b>ČR</b>	podzim 2007	58 %	33 %	9 %
		jaro 2008	59 %	30 %	11 %
		<b>podzim 2008</b>	<b>58 %</b>	<b>33 %</b>	<b>9 %</b>
	<b>EU 27</b>	podzim 2007	48 %	36 %	16 %
		jaro 2008	50 %	36 %	14 %
		<b>podzim 2008</b>	<b>47 %</b>	<b>41 %</b>	<b>12 %</b>

**Podobně jako Evropská unie jsou pro českou veřejnost důvěryhodné i další dvě nadnárodní organizace: Organizace spojených národů a Severoatlantická aliance.** OSN důvěřuje 59 % obyvatel ČR, nedůvěřuje jí 29 %. V případě NATO je tento poměr 53 % : 35 %. **V evropském srovnání jsme těmito výsledky mezi první desítkou zemí s největší důvěrou oběma těmito institucím a deset procentních bodů nad průměrem EU.**

Zatímco v případě OSN jsou výsledky důvěryhodnosti ve starých a nových členských zemích EU poměrně vyrovnané, vzhledem k NATO se projevují jisté rozdíly. Obyvatelé nových členských zemí Severoatlantické aliance důvěřují ve 48 % a nedůvěřují ve 30 %. Lidé v EU 15 však jsou v projevování důvěry opatrnější, poměr důvěry a nedůvěry je u nich téměř vyrovnaný (42% : 40 %). Lidé v nových členských zemích, a zejména ve státech bývalého východního bloku, zřejmě v NATO častěji vidí záruku své svobody, kterou tyto státy získaly pádem „železné opony“. Největší důvěře se však Severoatlantická aliance suverénně těší v Dánsku, kde jí věří 74 % lidí a nedůvěřuje jen 19 %.

Následující graf shrnuje poznatky této podkapitoly. Je na něm dobře vidět rozdíl mezi veřejným míněním v Česku a Evropské unii jako celku. Jedinou ze zkoumaných institucí, kde je důvěra obyvatel ČR na stejné úrovni jako v průměru EU, je místní a regionální veřejná správa. Ostatním národním institucím věří Češi výrazně méně než průměrní Evropané, mezinárodním uskupením naopak více.



### 3.2 Důvěra v instituce Evropské unie

Důvěra v jednotlivé instituce Evropské unie je v České republice na srovnatelné úrovni s důvěrou Evropské unii jako celku, která je 58 %. Čtyřem do výzkumu zahrnutým institucím, **Evropské komisi, Evropskému parlamentu, Radě Evropské unie a Evropské centrální bance** důvěřuje většina obyvatel ČR, nedůvěru projevuje přibližně čtvrtina. Evropský parlament a Evropská centrální banka se jeví jako o něco důvěryhodnější (věří jim 58 % Čechů) než Rada a Komise (54 %). Vzhledem k minimálním rozdílům se však lze domnívat, že mezi nimi lidé dostatečně nerozlišují a rozhodují se spíše podle celkového pocitu a důvěry v EU.


**Také pro obyvatele velké většiny dalších států Unie jsou orgány EU převážně důvěryhodné.** V průměru jsou však Evropané v projevování důvěry o něco opatrnější než Češi. Nejdůvěryhodnější je pro ně Evropský parlament (má důvěru 51 % občanů EU 27), následují Evropská centrální banka a Evropská komise (48 %, resp. 47 %). Relativně nejméně lidé důvěřují Radě EU (42 %). Nižší důvěra však není způsobena tím, že by lidé některým institucím EU nedůvěřovali, nýbrž spíše tím, že je dobře neznají a neumí je tak posoudit. Podíl lidí, kteří těmto orgánům projevují nedůvěru, je všude 29 % - 31 %, kromě Evropského parlamentu však ve všech případech existuje přibližně čtvrtina lidí, kteří otázku o důvěře nedokáží zodpovědět. Evropský parlament se tak v tomto srovnání jeví jako instituce, která je lidem nejznámější, což je způsobeno pravděpodobně tím, že jeho zástupce mohou lidé v zemích EU přímo volit.

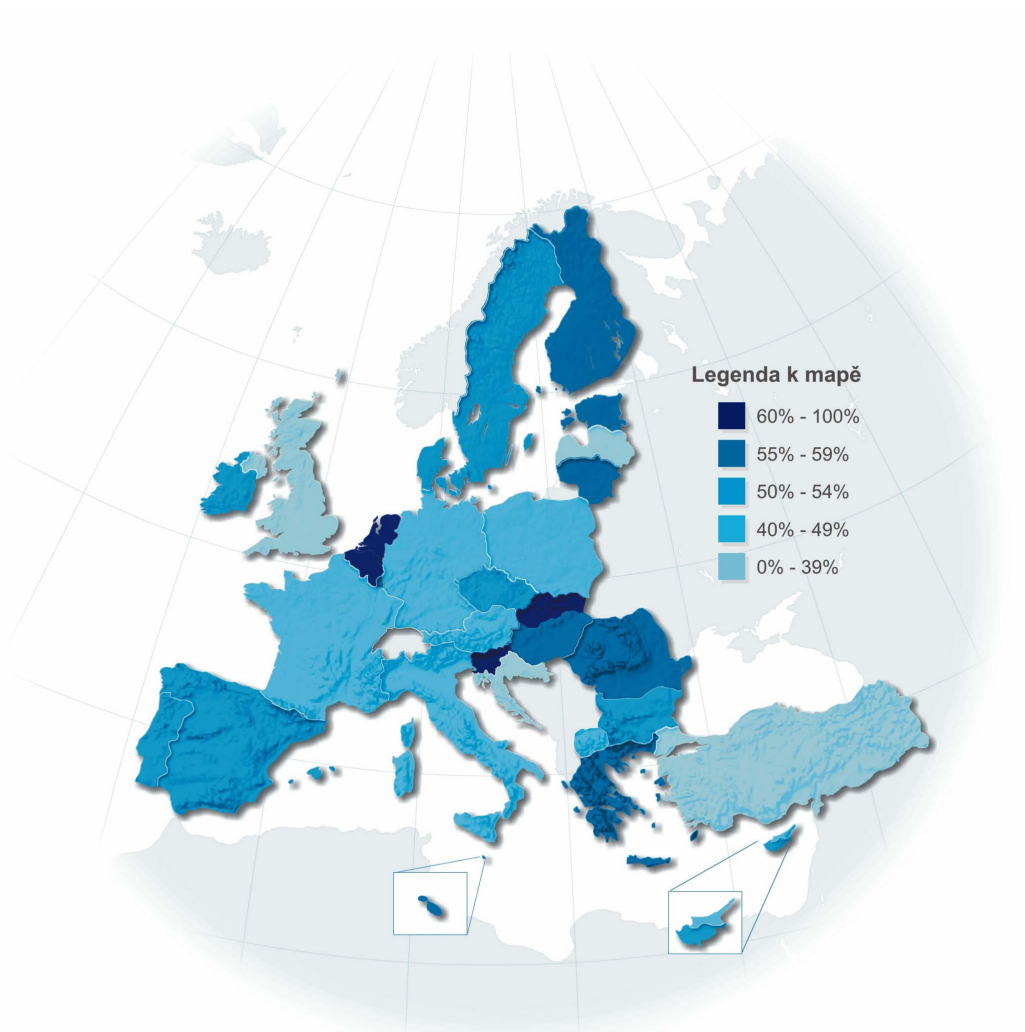
**Mezi zeměmi, kde jsou instituce EU nejčastěji důvěryhodné, najdeme Slovensko, Estonsko, Nizozemí, Belgie a Slovinsko. Nejméně důvěryhodné jsou hlavně pro obyvatele Velké Británie.** Ta je jedinou členskou zemí Unie, ve které u všech zkoumaných institucí převažuje mezi lidmi nedůvěra. Obdobná názorová situace je v Turecku a Chorvatsku, které jsou kandidátskými zeměmi.

Otázka: QA18.2. Řekněte mi, prosím, zda uvedeným institucím spíše důvěřujete nebo nedůvěřujete.

Možnost: Evropská komise

Odpovědi: SPÍŠE DŮVĚŘUJE

	BE	64%
	SK	63%
	NL	62%
	SI	61%
	MT	59%
	EE	58%
	LU	57%
	FI	57%
	EL	56%
	HU	56%
	LT	55%
	RO	55%
	CZ	54%
	DK	53%
	PT	53%
	CY*	53%
	ES	52%
	SE	52%
	BG	51%
	IE	50%
	IT	49%
	EU27	47%
	PL	47%
	FR	45%
	AT	44%
	DE	43%
	LV	38%
	UK	27%
* CY(tcc) = 42%		
	MK	45%
	HR	37%
	TR	19%



Co se týče rozdílů veřejného mínění ve starých a nových členských zemích Evropské unie, můžeme zopakovat poznatky o důvěře projevované EU jako celku. Nové členské země pokládají instituce EU (kromě Evropské centrální banky) častěji za důvěryhodné, obyvatelé starých členských států jsou vůči nim naopak nedůvěřivější.

Důvěra evropským institucím je v ČR rozložena obdobně jako důvěra v instituce národní. Větší důvěru projevují lidé hlásící se k pravici a menší lidé levicoví. Důvěra také stoupá s rostoucím vzděláním a klesá s rostoucím věkem.

### **3.3 Důležitost institucí Evropské unie**

Respondenti Eurobarometru byli dále požádáni, aby posoudili, jak důležitou úlohu v životě EU tyto instituce hrají. Ve všech zemích je naprostá většina lidí, kteří odpověděli, přesvědčena o jejich důležitosti.

**Češi, podobně jako obyvatelé dalších zemí Unie, přisuzují největší důležitost Evropskému parlamentu a Evropské centrální bance.** V Česku je to v obou případech 84 % populace, v EU 27 téměř tři čtvrtiny (74 %, resp. 73 %). Evropská komise má v EU důležitou roli podle 76 % českých a 68 % evropských občanů a v případě Rady EU je to 75 % v České republice a 61 % v Evropské unii. Nižší důvěra občanů v evropském měřítku je opět způsobena tím, že lidé důležitost probíraných institucí pro život EU neumějí posoudit.

Obyvatelé nových členských zemí považují politické orgány EU obecně za důležitější než lidé v EU 15, ti ale naopak vnímají silněji důležitost Evropské centrální banky. Větší důležitost všem zkoumaným institucím přisuzují v celé EU vysokoškolsky vzdělaní lidé. Občané s nižším vzděláním jejich důležitost vnímají méně a zůstávají častěji bez odpovědi.

## 4. Názory na fungování EU

### 4.1 Postoje k vybraným skutečnostem evropské agendy

Eurobarometr se pravidelně dotazuje lidí na jejich postoj k některým cílům, které jsou buď součástí evropské agendy nebo variantami jejího budoucího vývoje.

Z předložených návrhů **lidé nejčastěji podporují společnou obrannou a bezpečnostní politiku členských zemí EU. Tu schvaluje 87 % obyvatel České republiky a nakloněny jsou jí i tři čtvrtiny (75 %) lidí v celé Evropské unii.** Češi patří společně se Slováky, Kyprany, Belgičany a Slovinci k národům, které jednotnou bezpečnostní politiku schvalují nejvíce z celé EU (na špici je Slovensko s 91 % podporou). Ze zemí Unie má společná bezpečnostní politika nejmenší, i když stále převažující, podporu v Irsku a Velké Británii.

S jednotnou bezpečnostní a obrannou politikou EU úzce souvisí **společná zahraniční politika členských států EU** vůči ostatním zemím. Také ta je v členských státech Evropské unie **většinově schvalována, přičemž Česká republika se zde řadí k průměru evropských zemí:** u nás i v Unii ji podporuje 68 % populace. Zemí s nejsilnější podporou je opět Slovensko (82 %).

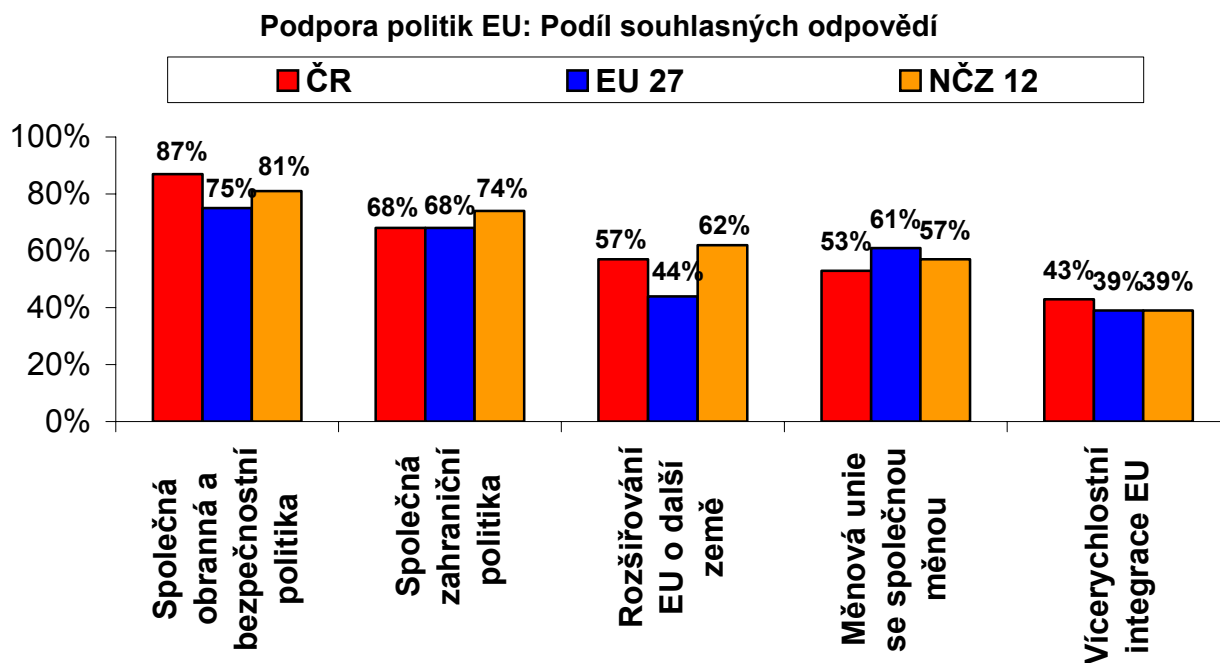
Obě tyto společné evropské politiky mají mírně vyšší podporu v nových členských zemích než ve starých a z hlediska socioekonomické klasifikace u lidí s vyšším vzděláním. V případě společné zahraniční politiky se zde opět potvrdil poznatek, který se opakuje v průběhu celého šetření a koresponduje i s minulými vlnami Eurobarometru, a sice že **pravicově orientovaní lidé jsou v České republice výrazně více „proevropští“, než příznivci levice.** Jednotnou politiku EU v zahraničních vztazích schvalují tři čtvrtiny lidí hlásících se k pravici (74 %), u levicově orientovaných občanů je to 59 %.

Dalším tématem, které se v Eurobarometru často objevuje, je **evropská měnová unie s jedinou společnou měnou, eurem.** Souhlas s ní již není tak jednoznačný jako v předchozích případech, i když v naprosté většině zemí převažuje. **V průměru Evropské unie je 61 % lidí pro a 32 % proti. V České republice jsou lidé vlažnějšími příznivci eura, ale i u nás měnovou unii podporuje většina – 53 % : 40 %.** Výjimkou je Velká Británie, kde naopak převažuje silný nesouhlas – 64 % veřejnosti se tam staví proti jednotné evropské měně.

Na skutečnost, že v tomto ohledu patříme ke skeptičtějším zemím, může mít vliv odmítavé stanovisko prezidenta ČR Václava Klause a některých politiků největší pravicové strany ODS. Přijetí eura také nepatří k programovým prioritám současné koaliční vlády. **Paradoxem je, že podíváme-li se na postoje české veřejnosti k euru detailněji, projeví se znovu „eurooptimismus“ českých příznivců pravice. Se společnou měnou souhlasí celé dvě třetiny pravicově orientovaných (66 %) a jen 43 % levicově orientovaných občanů.** Větší podporu má euro také u manažerů (75 %), studentů (62 %) a samostatně výdělečně činných osob (61 %). S nejnižší podporou se setkáme u důchodců (39 %). Pro evropskou měnovou unii jsou v České republice dále především mladí lidé a její podpora klesá s přibývajícím věkem. Výrazný vliv má jako obvykle také vzdělání. Platí, že čím déle lidé studovali, tím více se k jednotné měnové unii přiklání.

Přitom je otázkou, nakolik jsou obavy z přijetí jednotné evropské měny opodstatněné. **V zemích, které euro jako měnu již používají, je jeho podpora výrazně vyšší (70 % hlasů pro, 25 % proti) než ve státech, kde se platí národními měnami (46 % : 44 %).** Největší, devadesátiprocentní podporu obyvatel má měnová unie ve Slovinsku, které je její

součástí teprve rok. Dalšími zeměmi s podporou eura jako jednotné měny EU více než 80 % obyvatel jsou Irsko, Lucembursko, Nizozemí, Belgie a Finsko, tedy státy patřící do eurozóny. Naopak podporu méně než poloviny obyvatel (ačkoli i tak stále převažující) má euro v Polsku, Lotyšsku, Švédsku a Litvě. Zdá se tak, že **tam, kde bylo euro jako národní měna zavedeno, se osvědčilo a lidé ho přijali**. Slovensko, které se v době průzkumu na členství v měnové unii intenzivně připravovalo, patří do první desítky zemí s nejvyšší podporou. Euro na Slovensku schvalovalo několik měsíců před jeho zavedením 76 % lidí, zatímco v opozici stojí jen 21 %.



Další bod evropské agendy, **budoucí rozšiřování EU o další země v příštích letech, má v Evropské unii stejně příznivců jako odpůrců**, konkrétně je tento poměr 44 % : 43 %. Dalších 13 % se k problematice nevyjádřilo. **V České republice se k dalšímu rozšiřování EU staví pozitivně většina lidí (57 %), třetina je proti (33 %).**

V této otázce existují velké rozdíly mezi veřejným míněním v nových a starých členských zemích Unie. **Obyvatelé nových členských států další rozšiřování EU převážně schvalují**, pro je 62 % lidí a proti jen 20 %. **V zemích EU 15 má však veřejnost k přijímání dalších členů do Unie negativní postoj, odpůrci tam převažují v poměru 49 % : 39 %.** Výrazně větší nadšení pro rozšiřování Unie u nových členů je názorně vidět také na celkovém pořadí podle míry souhlasu s touto politikou EU. Nejvíce jsou jí nakloněni lidé ve Slovinsku, v Polsku a na Kypru, kde má přijetí nových členů podporu více než dvou třetin populace. Následují Litva, Slovensko, Estonsko a Rumunsko s alespoň 60 % podílem obyvatel souhlasících s rozšiřováním. Proti rozšíření se staví zejména lidé v Rakousku, Lucembursku, Německu a Francii, kde s ním nesouhlasí ani třetina veřejnosti.

Většinová podpora rozšiřování v nových členských zemích by mohla mít příčinu v geografické a kulturní blízkosti některých těchto států k potenciálním budoucím členům EU ve východní a jihovýchodní Evropě. Jedním z jejích zdrojů může být také určitá solidarita lidí v zemích, které do Unie vstoupily teprve nedávno, s obyvateli zemí u jejich hranic. Ze solidarity může plynout připravenost podpořit občany sousedních zemí a umožnit jim tak získat výhody plynoucí z členství v EU. Lidé v EU 15 mají naopak častěji pocit, že „klub je



plný“. S dalším rozšiřováním spojují spíše prohloubení některých ekonomických problémů, mají obavu z nárůstu kriminality a celkového oslabení Unie.

**Od poslední vlny šetření na jaře 2008 se podpora dalšího rozšiřování Evropské unie snížila** v průměru ze 47 % na 44 %. Ještě výraznější pokles zaznamenaly právě nové členské země (z 69 % na 62 %). **V České republice ubylo lidí souhlasících s rozšiřováním z 63 % na 57 %.**

Jak v České republice, tak i v Evropské unii jako celku podpora rozšiřování klesá se zvyšujícím se věkem občanů. V EU podpora také mírně roste s jejich vzděláním, zatímco v ČR se projevuje závislost názorů na politické orientaci. Levicově orientovaní občané podporují rozšiřování v 50 %, středově orientovaní v 58 % a pravíkoví v 66 % případů.

Evropskou agendou s nejmenší podporou obyvatel členských států je model vícerychlostní Unie, tedy situace, kdy **rychlost budování Evropy je v jedné skupině zemí vyšší než v ostatních zemích**. O této možnosti se začalo intenzivněji diskutovat po irském referendu odmítajícím Lisabonskou smlouvu. Irové však patří k zemím s nejmenší podporou této varianty další evropské integrace. Ani **veřejné mínění v mnoha dalších zemích, Českou republiku nevyjímaje, jí však není nakloněno. V EU jako celku jí schvaluje 39 % populace a 42 % je proti. Lidé v České republice ji častěji odmítají (45 %) než akceptují (43 %)**. Nejsilnější, nadpoloviční, podporu má vícerychlostní integrace v Estonsku (62 %) a v Dánsku (54 %).

## **4.2 Rozhodovací pravomoci EU**

**U evropských občanů převažuje názor, že Evropská unie rozhoduje v příliš mnoha oblastech.** Myslí si to 39 % lidí. Opačný názor, **že je příliš málo oblastí, ve kterých Unie může rozhodovat, zastává 22 % lidí** a dalších 18 % považuje množství oblastí, ve kterých EU rozhoduje, za přiměřené.

**U české veřejnosti je pocit, že EU rozhoduje v příliš mnoha oblastech, ještě výrazně silnější. Tento názor u nás zastává 58 % lidí, což je třetí nejvyšší číslo v celé Unii.** Ve veřejném mínění v tomto případě nebyly zaznamenány žádné velké rozdíly mezi jednotlivými skupinami obyvatel. Tento výsledek zdánlivě neodpovídá předchozím poznatkům, že Češi pozitivně hodnotí členství v EU a že má EU v ČR dobrou image. Připomeňme však, že obyvatelé České republiky pocítují slabý vliv na politické dění v EU. **Pro Čechy je tak ve vztahu k EU zřejmě typická jistá ambivalence, jak to již bylo zmíněno výše v kapitole 2.3 (Poměry v EU).** Na jedné straně projevují nespokojenost s tím, že je rozhodováno za ně a že jsou v EU opomíjeni, na druhou však mají k Unii a jejím institucím důvěru a většinu unijních politik schvalují.

Zajímavé jsou i výsledky za ostatní členské státy. Mezi ty, ve kterých si veřejnost myslí, že EU rozhoduje v příliš mnoha oblastech, patří Slovensko (tento názor u našich sousedů zastává 62 % lidí), Velká Británie (60 %), Finsko (56 %), Dánsko (51 %), Nizozemí (51 %), Rakousko (50 %) a Lotyšsko (46 %). Jde tedy jak o země s obecně velmi pozitivním vztahem k EU (Slovensko, Dánsko, Nizozemí), tak i o její kritiky (Velká Británie, Lotyšsko, Rakousko). Podobná je situace také podíváme-li se na názory veřejnosti v těchto zemích na poměry v EU. Slovinci a Dánové patří k obyvatelům zemí, jejichž zájmy jsou podle jejich mínění brány v Unii dostatečně v úvahu. Naopak Rakušané, Finové, Lotyši a Britové se cítí se svými národními zájmy v EU spíše opomíjeni. Češi, Lotyši, Finové a Britové často pocítují, že jim EU vnucuje své názory, ale Slovinci a Nizozemci mají pocit opačný. Motivace odpovědí na

tuto otázku tedy není jednoduché rozklíčovat a vyžadovalo by to další analýzy a hlubší znalost národního kontextu daných zemí.

### **4.3 Stěžejní úkoly EU v nadcházejících letech**

Evropská integrace se v posledních letech zaměřovala na různé otázky. Lidé jsou v Eurobarometru pravidelně dotazováni, na které oblasti by podle jejich názoru měly evropské instituce klást důraz v nadcházejících letech, aby se v budoucnu Evropská unie posílila.

**V České republice by si největší část lidí přála, aby se EU zaměřila na sociální otázky (41 %) a na boj se zločinem (38 %).** Tato dvě témata byla pro Čechy nejdůležitější i na jaře 2008, aktuálnost sociálních otázek však mírně vzrostla (o 3 procentní body). **Dalšími oblastmi, na které by představitelé EU měli brát hlavně ohled, jsou podle Čechů energetické otázky (28 %) a otázky životního prostředí (24 %).** Ostatní oblasti byly zmiňovány v méně než 20 %.

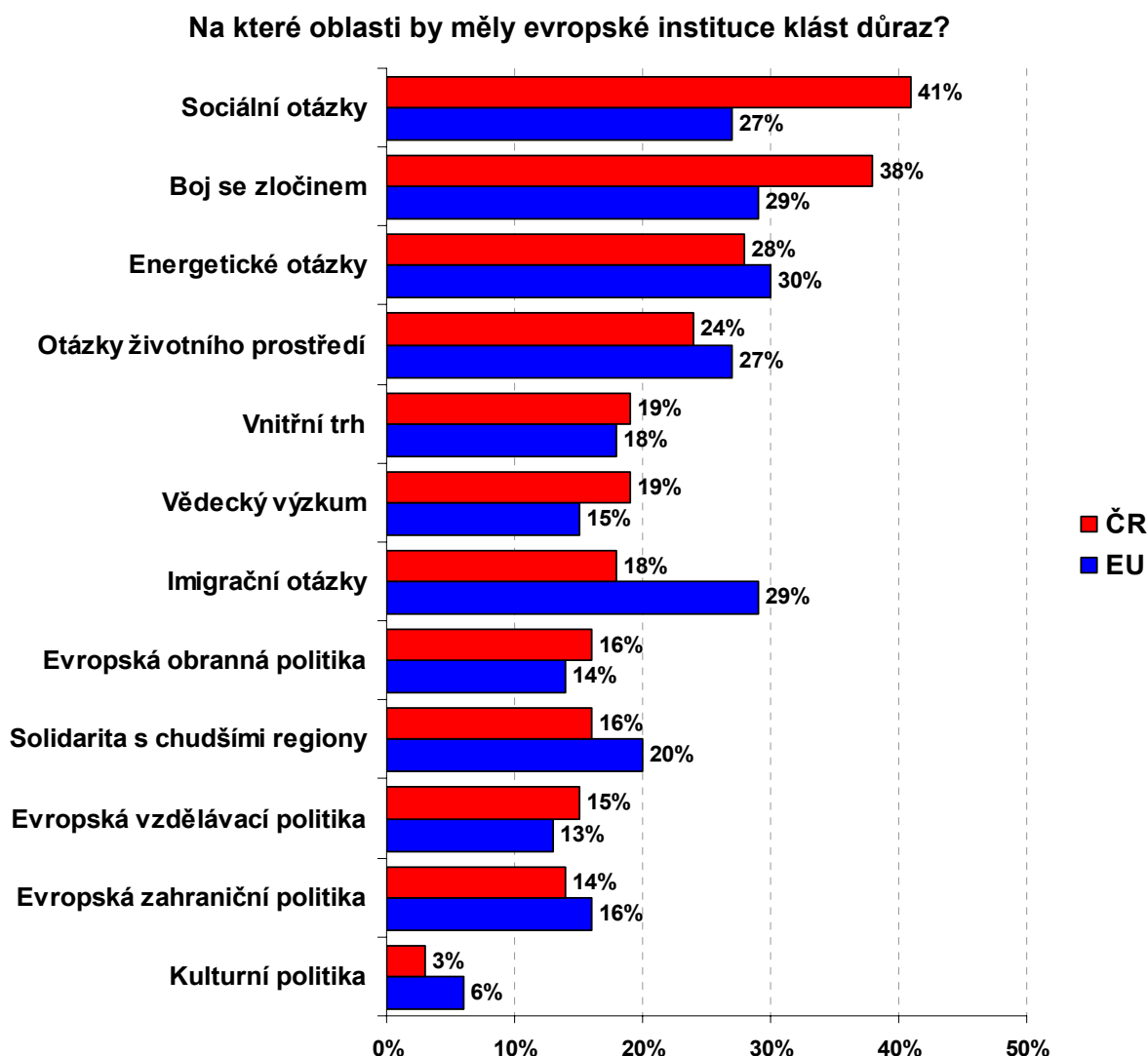
Situace v EU jako celku je poněkud odlišná. Nejzávažnější témata jsou stejná jako u nás, ale pro evropské občany mají všechna srovnatelnou důležitost. **Evropané kladou menší důraz než Češi na sociální otázky (27 %) a na boj s kriminalitou (29 %), ale mírně větší na otázky spojené s energiemi (30 %) a životním prostředím (27 %).**

Kromě o něco silnějšího zdůrazňování sociálních otázek, než tomu bylo v minulé vlně šetření, vyzdvihují nyní Češi více také problematiku vnitřního trhu Unie (o 5 procentních bodů) a méně naopak životní prostředí (7 procentních bodů). Je možné, že větší důraz na „materiální“ problémy na úkor „postmateriálních“ je jedním z projevů pesimističtějších očekávání do budoucna. Podobné změny, tedy mírný nárůst významu vnitřního trhu a sociálních otázek a pokles významu v oblasti životního prostředí, zaznamenala i EU 27.

Zajímavé je porovnání názorů na tuto otázku s výsledky uvedenými v kapitole 4.1. Lidé z navržených agend sice nejčastěji schvalují společnou zahraniční a společnou bezpečnostní politiku Evropské unie, ale nepovažují je za stěžejní: důležitostí se tyto oblasti umístily pod 20 %.

**Velký rozdíl mezi českým a evropským veřejným míněním existuje ještě v imigračních otázkách. Ty považuje v Evropské unii za důležité pro posílení EU 29 % lidí, zatímco v České republice jen 18 %.**

V tomto směru se výrazně liší také staré a nové členské země Unie. **Ve státech EU 15 je problematika přistěhovalectví závažná pro 33 % lidí, v nových členských zemích pouze pro 15 %.** Je to tím, že v nových členských zemích žije mnohem méně přistěhovalců, než v některých západních zemích, například v Německu, Francii, Belgii, Dánsku, Velké Británii nebo Španělsku. V těchto zemích jsou také lidé mnohem častěji přesvědčeni o tom, že by se evropské instituce měly zaměřovat předevšímna tuto oblast. Ve Velké Británii je to 43 % populace, ve Španělsku 38 %, v Dánsku 37 %, v Belgii 33 %, ve Francii a v Itálii 33 % a v Německu 30 %. Výraznější rozdíly mezi EU 15 a NČZ 12 jsou ještě v oblastech vnitřního trhu, solidarity s chudšími regiony, společné zahraniční a bezpečnostní politiky a sociálních otázek. Tato témata zdůrazňují o něco častěji obyvatelé nových členských států. Je z toho vidět, že **veřejnost v nových členských zemích inklinuje k preferenci oblastí spojených s ekonomikou a vnějšími vztahy. Lidé v EU 15 zdůrazňují (kromě imigrace) častěji vědecký výzkum a boj proti kriminalitě.**



Preferované sféry zájmu EU se v České republice liší podle sociodemografických charakteristik obyvatelstva. Boj se zločinem a sociální otázky jsou častěji zmiňovány staršími lidmi než mladšími. Důraz na sociální otázky navíc klesá s rostoucím vzděláním občanů.

**Ekonomické a sociální otázky jsou v popředí důležitosti také pokud se jedná o oblasti, na které by podle mínění obyvatel České republiky i Evropské unie měly být nejvíce vynakládány prostředky z rozpočtu Evropské unie.** Konkrétně jde o zaměstnanost a sociální záležitosti (17 % v ČR, 14 % v EU 27) a hospodářský růst (16 % v ČR, 19 % v EU 27). Mezi dalšími důležitými oblastmi, které by měly být podporovány z rozpočtu EU, jsou pro Čechy i pro ostatní Evropany veřejné zdravotnictví, vzdělání a energetické otázky.

## 5. České předsednictví v Radě EU a pád železné opony

### 5.1 České předsednictví v Radě EU

V Evropské unii se po šesti měsících střídají členské státy v předsednictví v Radě Evropské unie. Od 1. ledna 2009 Evropské unii předsedá Česká republika. Lidé byli na podzim 2008 v Eurobarometru dotázáni, zda o nadcházejícím českém předsednictví v poslední době něco zaznamenali v novinách, v rádiu, v televizi nebo na internetu.

Podle očekávání se ukázalo, že **čeští občané jsou o českém předsednictví informováni zdaleka nejvíce z celé EU. Více než dvě třetiny z nich (69 %) zaznamenaly v médiích informace vztahující se k předsednictví, čtvrtina nikoli (28 %). V celoevropském měřítku však bylo blíží se předsednictví ČR spíše neznámé, v průměru o něm mělo informace jen 19 % obyvatel EU a plné tři čtvrtiny neměly (75 %).**

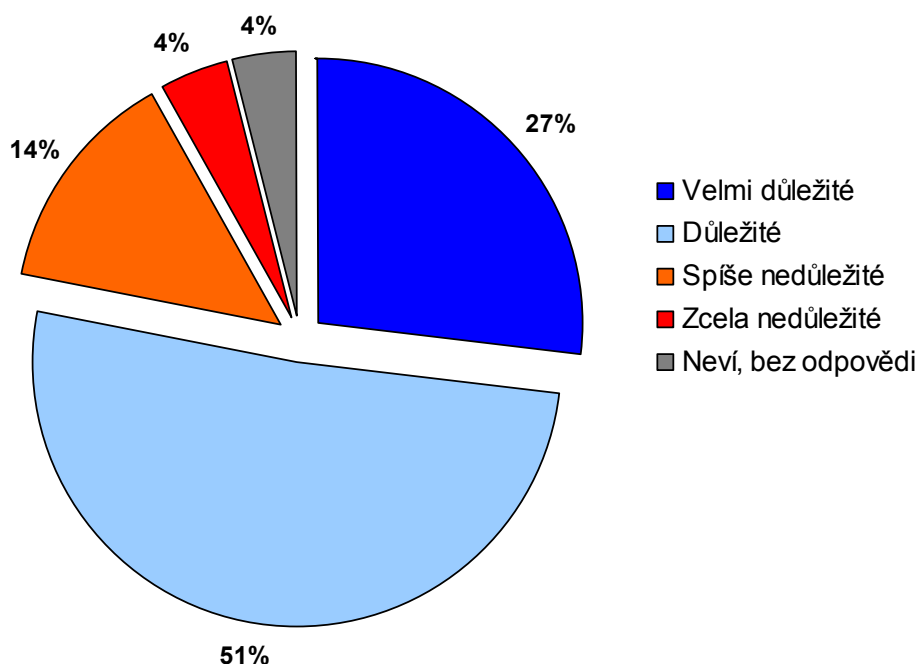
**Z ostatních členských států EU zaznamenali informace o českém předsednictví nejvíce obyvatelé sousedního Slovenska (41 %) a dále Slovinska (38 %), Rakouska (36 %), Maďarska (27 %) a Německa (25 %).** Umístění těchto zemí v popředí je logické, jedná se o geograficky blízké státy. Vyšší znalost obyvatel Slovinska lze vysvětlit také nedávným předsednictvím této země v Radě EU. Jednalo se o vůbec první předsednictví postkomunistické země a Slovinci se tak stali k informacím o této instituci vnímavými. Nejméně informací o českém předsednictví měli obyvatelé Velké Británie (8 %), Dánska (9 %), Švédska (10 %) a Nizozemí (10 %).

Česká republika se v lednu 2009 chystala převzít předsednictví od Francie, tedy v evropském kontextu jedné z nejvýznamnějších zemí. To se patrně odrazilo na silnějším povědomí o nadcházejícím evropském předsednictví na jaře 2008 ve srovnání s podzimem. Na jaře tohoto roku totiž uvádělo 27 % občanů EU 27, že o příštím předsednictví v médiích informace zaznamenali, což je ve srovnání s podzimem o 8 procentních bodů více.

O předsednictví ČR v Radě EU jsou v Česku pochopitelně častěji informováni lidé vzdělaní. Zatímco mezi občany se základním vzděláním mělo informace 59 % lidí, se středním to bylo 68 % a s vysokoškolským vzděláním již 84 %. Zajímavé je, že informovanost mírně stoupá s rostoucím věkem občanů, v nejmladší věkové skupině do 24 let informace zaznamenalo 61 % lidí, mezi lidmi nad 55 let tři čtvrtiny (75 %).

Bez ohledu na to, zda lidé o nadcházejícím českém předsednictví slyšeli nebo ne, měli se vyjádřit k jeho důležitosti. **Za velmi důležité je označilo 27 % obyvatel ČR, za důležité přibližně další polovina (51 %). Ne moc důležité je pro 14 % a pro 4 % není důležité vůbec.** Zbývající 4 % lidí se k tomu nevyjádřila.

### Důležitost českého předsednictví pro naše občany



Tato otázka byla položena jen v České republice a nelze se tak dozvědět, za jak důležité považují české předsednictví obyvatelé ostatních členských zemí Evropské unie. Výsledky nelze srovnat ani s předcházející vlnou výzkumu - tehdy byla tato otázka položena jen ve Francii. Výsledky jsou však velice podobné, na jaře 2008 považovalo francouzské předsednictví v Radě EU za velmi důležité 28 % Francouzů, za důležité dalších 45 %, za ne moc důležité 15 % a za nedůležité 6 %.

Důležitost českého předsednictví považují lidé za důležité tím více, čím déle studovali. Jako důležité je častěji vnímáno lidmi hlásícími se k pravici (82 %) než lidmi levicově orientovanými (69 %).

## 5.2 Hodnocení vývoje od pádu železné opony

Pád Berlínské zdi v roce 1989 znamenal pád železné opony, která oddělovala východní Evropu od západní. Letos poprvé se Eurobarometr dotazoval občanů EU na hodnocení těchto posledních dvaceti let. Lidé měli posoudit, do jaké míry byl pád železné opony výhodný či nikoli.

**Pokud se jedná o výhodnost pro vlastní zemi, hodnotí lidé v České republice pád železné opony nejlépe ze všech zemí EU, tedy pokud nepočítáme obyvatele nových spolkových zemí bývalého východního Německa. Naši občané jsou v 83 % procentech přesvědčeni, že Česká republika z rozšíření profitovala, (z toho 36 % lidí považuje pád železné opony pro ČR za do velké míry výhodný a 47 % za výhodný do určité míry). V nových spolkových zemích Spolkové republiky Německa má pozitivní názor 88 %, z čehož plných 60 % soudí, že pro ně byl pád železné opony výhodný do velké míry.**

Dalšími zeměmi, ve kterých obyvatelé hodnotí pád železné opony velmi pozitivně, jsou Slovensko (77 %), Německo jako celek (74 %), Dánsko (73 %) a Polsko (72 %). Za nevýhodný označují pád železné opony hlavně lidé v Řecku (nevýhodný pro 75 % Řeků)

a na Kypru (59 %). Zajímavé je, že nevýhodné bylo sjednocení Evropy také pro Slovince (39 % : 48 %). Slovensko je tak jedinou postkomunistickou zemí, kde převažují negativní hodnocení.

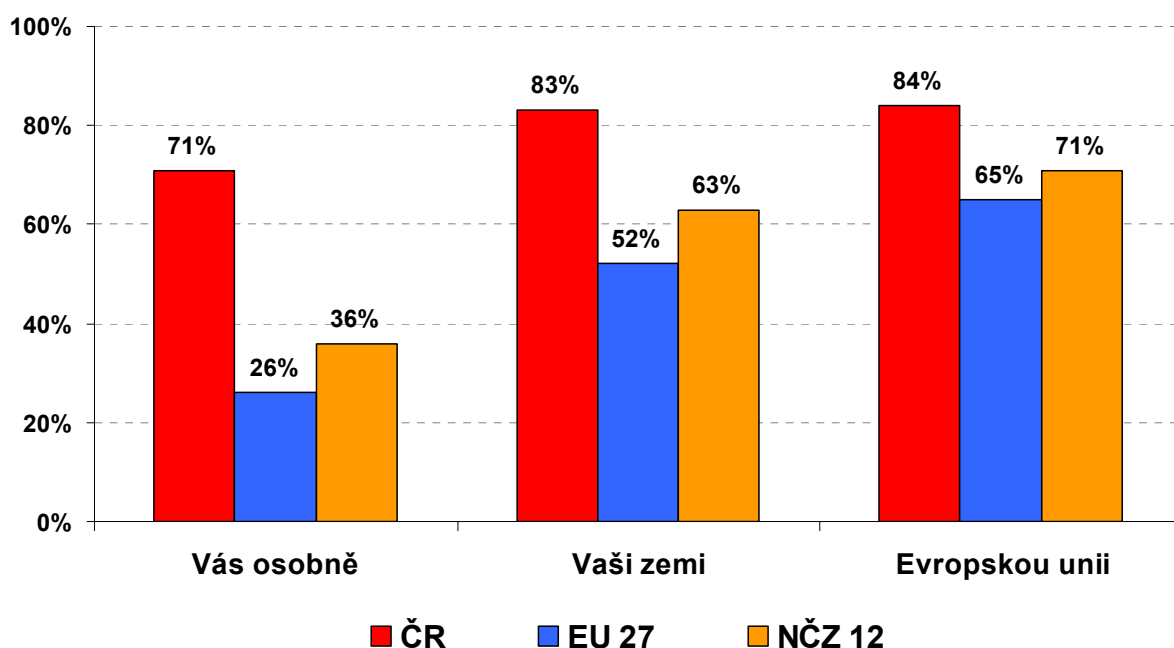
**Důsledky pádu železné opony pro vlastní zemi výrazně lépe hodnotí obyvatelé nových členských zemí (výhodný v 63 % případů), než lidé v zemích EU 15, kde ho považuje za výhodný polovina (49 %).** I tam však převažují pozitivní hodnocení, neboť lidí, kteří tuto historickou událost považují za nevýhodnou, je v EU 15 jen 37 %.

**Lidé v celé EU uvádějí, že pád železné opony byl výhodný také pro Evropskou unii. Myslí si to v průměru 65 % obyvatel EU 27, zatímco jen 19 % je proti.** Podobně jako z pohledu vlastní země, také z pohledu EU jako celku sjednocení Evropy nejlépe hodnotí Češi, Slováci a „východní“ Němci. **Z pádu železné opony profitovala Evropská unie podle 86 % Slováků, 84 % Čechů a také 84 % Němců žijících v nových spolkových zemích.** Pozitivně jej hodnotí také více než 80 % Švédovů a Dánů. Nejtěsnější rozdíl je u Řeků, v tomto případě převažuje výhodnost v poměru 49 % : 44 %.

Také s ohledem na dopad pro Evropskou unii hodnotí pád železné opony lépe obyvatelé nových členských zemí, i když zde je rozdíl těsnější než ve vztahu k hodnocení dopadů na konkrétní zemi (71 % v NČZ 12, 63 % v EU 15).

Zcela jiné jsou názory na to, do jaké míry byl pád železné opony výhodný **pro lidi osobně.** V tomto případě **většina evropských občanů uvedla, že z jejího pádu žádné výhody neměla (63 %).** Za pro sebe výhodné jej považuje jen čtvrtina (26 %). **Jedinými dvěma zeměmi, kde poměr kladných hodnocení k záporným vyznívá pozitivně, jsou opět Česko (71 % : 16 %) a Slovensko (60 % : 27 %) spolu s obyvateli nových spolkových zemí Německa (60 % : 38 %).**

**Pád železné opony byl výhodný pro...**



Lidé v nových členských zemích EU se na pád železné opony pro sebe osobně dívají lépe – pozitivně jej hodnotí 36 % z nich, zatímco v EU 15 je to jen 23 %.

Rozdíly v hodnocení vývoje po roce 1989 v jednotlivých skupinách populace ČR nejsou velké. Významěji se projevil jen vliv vzdělání a politické orientace, překvapivě ne věku. Vzdělanější a pravicově orientovaní lidé o něco častěji uvádějí, že je pád železné opony výhodný pro ně osobně, pro ČR i pro celou EU.

Jak bylo ukázáno, **Češi a Slováci hodnotí sjednocení Evropy po roce 1989 ve všech třech případech nejlépe** (specifickým případem jsou pak nové spolkové země SRN). Pravděpodobně to souvisí s tím, že lidé v těchto zemích hodnotí současnou situaci poměrně pozitivně a také do budoucna se dívají optimističtěji než obyvatelé většiny ostatních států EU. Lidé v ČR a na Slovensku si zřejmě lépe než občané ostatních zemí bývalého východního bloku uvědomují, co jim pád železné opony umožnil a co jejím pádem získali.



## Závěry

Podzimní vlna Eurobarometru 2008 se uskutečnila v době sílící světové hospodářské krize, což se podepsalo na veřejném mínění obyvatel Evropské unie. Hodnocení současné ekonomické situace se od jara 2008 v celé Evropské unii zhoršilo a je jasně negativní. V České republice lidé dopady hospodářské krize teprve začali pociťovat a hodnotí vlastní i evropskou ekonomiku poměrně dobře. V příštím roce však očekávají její výrazné zhoršení. Nejhuře je v ČR i v EU hodnocena situace světové ekonomiky.

Poměrně dobře hodnotili obyvatelé ČR situaci zaměstnanosti v Česku, ale také v této oblasti očekávají v příštích dvanácti měsících podstatné zhošení. Světová hospodářská krize se tolik neprojevila v aktuálním hodnocení české ekonomiky, jako spíše v pesimistických očekáváních našich občanů. Evropané v zemích na západ od nás důsledky krize již pociťovali, což se odrazilo na negativním hodnocení jejich současné situace více než na výrazném zhošení vyhlídek do budoucna.

Dvěma největšími problémy, kterým naše země čelí, jsou pro českou veřejnost rostoucí ceny a zdravotnictví. Růst cen je pociťován jako problém v celé Evropské unii, a to přesto, že se míra inflace v průběhu krize výrazně snížila. Lidé si však rostoucí ceny spojují obecně s ekonomickými problémy, které očekávají. Zdravotnictví je v České republice významné dlouhodobě, avšak oproti jaru 2008 se jeho závažnost snížila. Tento pokles je zřejmě způsoben zvýšenými obavami lidí z problémů, které s sebou nese hospodářská krize a které se v současné situaci staly důležitějšími.

Češi mají dlouhodobě velmi slabou důvěru v národní politické instituce. Vládě, parlamentu i politickým stranám u nás důvěřuje méně než pětina populace. Největší důvěře se v Česku těší místní nebo regionální zástupci veřejné správy, kterým důvěřuje polovina lidí. Čím méně důvěřiví jsou Češi k národním politickým institucím, tím více důvěry chovají k politickým institucím mezinárodním. Převážná většina obyvatel ČR důvěřuje Evropské unii, Organizaci spojených národů i Severoatlantické alianci.

Ve veřejném mínění Evropské unie je patrná jistá tendence: Důvěra v domácí politické instituce je v nových členských zemích menší než ve zbyvajících patnácti státech, v případě nadnárodních institucí je tomu naopak. Evropské unii i Severoatlantické alianci důvěřují více lidé v zemích bývalého východního bloku. Pro obyvatele nově přistoupivších zemí představuje Evropská unie ve srovnání s jejich národními politickými institucemi dobře fungující a důvěryhodný útvar. V NATO zase lidé ve státech bývalého východního bloku vidí záruku své svobody, kterou tyto státy získaly pádem „železné opony“.

Evropská unie má v České republice kromě slušné důvěry i dobrou image a většina lidí je přesvědčena o výhodnosti našeho členství v EU a hodnotí je jako dobrou věc. Přesto nejsou Češi vůči EU nekritičtí. Zastávají názor, že zájmy ČR nejsou v EU dostatečně brány v úvahu, že má Česko v EU slabý hlas a že nám EU vnucuje své názory a rozhoduje v příliš mnoha oblastech. Češi mají k EU ambivalentní postoj. Na jedné straně projevují nespokojenost s tím, že je rozhodováno za ně a že jsou v EU opomíjeni, na druhou však mají k Unii a jejím institucím důvěru a většinu unijních politik schvalují.

Z vybraných iniciativ evropské agendy Češi nejčastěji schvalují společnou obrannou a bezpečnostní politiku EU a společnou zahraniční politiku členských států EU vůči ostatním zemím. Měnovou unii s jednotnou měnou eurem u nás schvaluje mírná většina veřejnosti. Podpora eura je výrazně vyšší v zemích, které jsou součástí eurozóny. Budoucí rozšiřování

EU o další země v příštích letech má v Evropské unii stejně příznivců jako odpůrců. V České republice se k rozšiřování staví většina lidí pozitivně.

Největší množství lidí v ČR i v EU by si však přálo, aby se představitelé Unie zaměřili na sociální otázky, boj se zločinem, energetické otázky a otázky životního prostředí. Ekonomické a sociální otázky jsou v popředí důležitosti také pokud se jedná o oblasti, na které by podle mínění obyvatel České republiky i Evropské unie měly být nejvíce vynakládány prostředky z rozpočtu Evropské unie. Konkrétně jde o zaměstnanost a hospodářský růst. Země, ve kterých by největší část lidí ráda rozpočet EU orientovala na tyto dvě oblasti, jsou také zeměmi, kde veřejnost projevuje zvýšené obavy týkající se vývoje ekonomické situace.

Nadcházejícího českého předsednictví v Radě EU jsou si Češi vědomi a je podle nich pro Českou republiku důležité. V celoevropském měřítku však bylo spíše neznámé.

Pádu železné opony si Češi spolu se Slováky a Němci cení nejvíce z celé EU. Lidé v těchto zemích si dobře uvědomují, co jim konec železné opony umožnil a co jejím pádem získali. Výrazně lépe hodnotí pád železné opony obyvatelé nových členských zemí než lidé v zemích EU 15.

## Technické specifikace

V období od 6. října do 6. listopadu 2008 uskutečnilo TNS Opinion & Social, konsorcium složené z Taylor Nelson Sofres a EOS Gallup Europe, na základě žádosti Generálního ředitelství pro komunikaci Evropské komise 70. vlnu výzkumu Eurobarometr.

Standardní Eurobarometr 70 je součástí vlny 70.1 a zahrnuje občany všech členských států Evropské unie, kteří sídlí v těchto členských státech a dovršili 15 let věku. Eurobarometr 70 proběhl také ve třech kandidátských zemích (Chorvatsku, Turecku a Bývalé Jugoslávské republice Makedonii) a v Tureckém kyperském společenství<sup>8</sup>. V těchto zemích výzkum pokrývá populaci občanů všech zúčastněných zemí, která vládne jedním z jazyků těchto zemí v takové míře, která umožňuje odpovědět na otázky dotazníku. Základní formou výběrového postupu používaného ve všech zemích je vícestupňový náhodný (pravděpodobnostní) výběr. V každé zemi byl počet výběrových bodů stanoven s pravděpodobností úměrnou počtu obyvatelstva (pro celkové pokrytí státu) a hustotě obyvatelstva.

Za tímto účelem byly výběrové body vybrány systematicky z každé „administrativní regionální jednotky“ po stratifikaci dle jednotlivých jednotek a typu oblasti. Reprezentují tedy celé území každé prozkoumané země podle jednotek EUROSTAT NUTS II (nebo ekvivalentních) a podle rozdělení rezidentní populace příslušných národností v metropolitních, městských a venkovských oblastech. V každém ze stanovených výběrových bodů byla náhodně vybrána startovací adresa. Další adresy (každá N-tá adresa) byly vybírány standardní procedurou „náhodné procházky“ počínaje výchozí adresou. V každé domácnosti byl rovněž náhodně vybrán respondent (na základě „pravidla nejbližších narozenin“). Všechny rozhovory byly provedeny face-to-face v domácnostech respondentů v příslušném národním jazyce. Pokud jde o způsob zaznamenávání dat, byla v zemích, kde je to možné, používána metoda CAPI (*Computer Assisted Personal Interview*).

Pro každou zemi bylo provedeno srovnání výběrového souboru se základním. Údaje o základním souboru byly získány z populačních dat Eurostatu a z národních statistických úřadů. Pro všechny země, kde průzkum proběhl, byla aplikována procedura vážení založená na popisu základního souboru a využívající marginální a mezibuněčné vážení. Ve všech zemích byly do vážení zahrnuty pohlaví, věk, region a velikost místa bydliště. Pro mezinárodní vážení (např. průměry za EU) využil TNS Opinion & Social oficiální populační údaje Eurostatu nebo národních statistických úřadů. Celkové hodnoty pro základní populaci vstupující do procedur vážení jsou uvedeny níže.

Čtenáře upozorňujeme, že výsledky výzkumu jsou odhady, jejichž přesnost (za jinak shodných podmínek) závisí na velikosti výběrového souboru a zjištěné procentní hodnotě. U výběrových souborů o rozsahu cca 1000 interview kolísají skutečné procentuální hodnoty v rámci následujících intervalů spolehlivosti:

Hodnota v procentech	10 % nebo 90 %	20 % nebo 80 %	30 % nebo 70 %	40 % nebo 60 %	50 %
Interval spolehlivosti	± 1,9 %	± 2,5 %	± 2,7 %	± 3,0 %	± 3,1 %

<sup>8</sup> Jedná se o oblasti Kyperské republiky, které nejsou pod vládní kontrolou.

## Přehled průběhu výzkumu v jednotlivých zemích

ZKRATKY	ZEMĚ	INSTITUTY	POČET ROZHOVORŮ	TERMÍN SBĚRU DAT		POPULACE 15+
BE	Belgie	TNS Dimarso	1.002	10/10/2008	06/11/2008	8.786.805
BG	Bulharsko	TNS BBSS	1.006	09/10/2008	20/10/2008	6.647.375
CZ	Česká republika	TNS Aisa	1.026	06/10/2008	22/10/2008	8.571.710
DK	Dánsko	TNS Gallup DK	1.029	06/10/2008	02/11/2008	4.432.931
DE	Německo	TNS Infratest	1.526	10/10/2008	02/11/2008	64.546.096
EE	Estonsko	Emor	1.000	10/10/2008	03/11/2008	887.094
EL	Řecko	TNS ICAP	1.000	10/10/2008	02/11/2008	8.691.304
ES	Španělsko	TNS Demoscopia	1.000	09/10/2008	06/11/2008	38.536.844
FR	Francie	TNS Sofres	1.027	06/10/2008	31/10/2008	46.425.653
IE	Irsko	TNS MRBI	1.000	06/10/2008	31/10/2008	3.375.399
IT	Itálie	TNS Infratest	1.061	08/10/2008	24/10/2008	48.892.559
CY	Kyperská republika	Synovate	503	08/10/2008	02/11/2008	638.900
CY(tcc)	Turecké kyperské společenství	KADEM	500	07/10/2008	27/10/2008	143.226
LV	Lotyšsko	TNS Latvia	1.002	10/10/2008	04/11/2008	1.444.884
LT	Litva	TNS Gallup Lithuania	1.011	09/10/2008	28/10/2008	2.846.756
LU	Lucembursko	TNS ILReS	500	06/10/2008	03/11/2008	388.914
HU	Maďarsko	TNS Hungary	1.002	10/10/2008	02/11/2008	8.320.614
MT	Malta	MISCO	500	09/10/2008	03/11/2008	335.476
NL	Nizozemsko	TNS NIPO	1.041	09/10/2008	05/11/2008	13.017.690
AT	Rakousko	Österreichisches Gallup-Institut	1.003	06/10/2008	28/10/2008	7.004.205
PL	Polsko	TNS OBOP	1.000	11/10/2008	31/10/2008	32.155.805
PT	Portugalsko	TNS EUROTESTE	1.000	11/10/2008	03/11/2008	8.080.915
RO	Rumunsko	TNS CSOP	1.053	07/10/2008	03/11/2008	18.246.731
SI	Slovinsko	RM PLUS	1.006	07/10/2008	04/11/2008	1.729.298
SK	Slovensko	TNS AISA SK	1.006	09/10/2008	26/10/2008	4.316.438
FI	Finsko	TNS Gallup Oy	1.004	15/10/2008	06/11/2008	4.353.495
SE	Švédsko	TNS GALLUP	1.002	13/10/2008	03/11/2008	7.562.263
UK	Velká Británie	TNS UK	1.308	07/10/2008	02/11/2008	50.519.877
HR	Chorvatsko	Puls	1.000	08/10/2008	29/10/2008	3.734.300
TR	Turecko	TNS PIAR	1.003	08/10/2008	05/11/2008	47.583.830
MK	Bývalá jugoslávská republika Makedonie	TNS Brima	1.009	07/10/2008	16/10/2008	1.648.012
CELKEM			30.130	06/10/2008	06/11/2008	453.865.399

## Dotazník

<b>A</b>	Číslo průzkumu (AISA)
	(101-105)
	<input type="text"/>
	EB69.2 A
<b>B</b>	Kód země
	(106-107)
	<input type="text"/>
	EB69.2 B
<b>C</b>	Číslo výzkumu (klient)
	(108-110)
	<input type="text"/>
	EB69.2 C
<b>D</b>	Číslo rozhovoru
	(111-116)
	<input type="text"/>
	EB69.2 D
<b>E</b>	Verze dotazníku
	(117)
	A 1
	B 2
	EB69.2 E
	Položku 28 dotazovat pouze v Turecku.
	Položku 29 dotazovat pouze v Chorvatsku.
	Položku 30 dotazovat pouze v turecké kyperské komunitě.
	Položku 31 dotazovat pouze v bývalé jugoslávské republice Makedonii.
<b>Q1</b>	Jaké jste státní příslušnosti? Prosím uveďte název státu nebo států, jejichž jste občanem.
	Více možných odpovědí
	(158-190)
	Belgie 1,
	Dánsko 2,
	Německo 3,
	Řecko 4,

Španělsko	5,
Francie	6,
Irsko	7,
Itálie	8,
Lucembursko	9,
Nizozemsko	10,
Portugalsko	11,
Velká Británie	12,
Rakousko	13,
Švédsko	14,
Finsko	15,
Kypr (jižní část)	16,
Česká republika	17,
Estonsko	18,
Maďarsko	19,
Lotyšsko	20,
Litva	21,
Malta	22,
Polsko	23,
Slovensko	24,
Slovinsko	25,
Bulharsko	26,
Rumunsko	27,
	28,
	29,
	30,
	31,
Jiná země (VYPIŠTE)...	32,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	33,

EB69.2 Q1

POKUD JINÁ ZEMĚ NEBO NEVÍ, UKONČETE ROZHOVOR.

Na otázky QA se ptejte všech

**QA1** Když se sejdete s přáteli, řekl(a) byste, že hovoříte o politických otázkách často, příležitostně nebo nikdy?

(211)

často	1
příležitostně	2
nikdy	3
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	4

EB69.2 QA1

**QA2** Pokud máte nějaký vyhraněný názor, přesvědčujete někdy své přátele, příbuzné nebo

spolupracovníky o tom, aby se k Vaším názorům připojili? Stává se to ...

Nabídněte.

(212)

často	1
někdy	2
výjimečně	3
nikdy	4
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	5

EB69.2 QA2

QA3 Řekl(a) byste, že jste celkově se svým životem velmi spokojen(a), spíše spokojen(a), spíše nespokojen(a) nebo velmi nespokojen(a)?

Nabídněte.

(213)

Velmi spokojen(a)	1
Spíše spokojen(a)	2
Spíše nespokojen(a)	3
Zcela nespokojen(a)	4
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	5

EB69.2 QA3

Na QA4a se neptejte v CY (tcc) - CY (tcc) přejděte na QA4b

QA4a Jak hodnotíte současnou situaci v následujících oblastech?

Předložte kartu QA4a. V každém řádku 1 odpověď.

	Nabídněte.	Velmi dobrá	Spíše dobrá	Spíše špatná	Velmi špatná	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	------------	-------------	-------------	--------------	--------------	----------------------------------

(214)	1	Situace české ekonomiky	1	2	3	4	5
(215)	2	Situace evropské ekonomiky	1	2	3	4	5
(216)	3	Situace světové ekonomiky	1	2	3	4	5
(217)	4	Vaši osobní situaci v zaměstnání	1	2	3	4	5
(218)	5	Finanční situace Vaší domácnosti	1	2	3	4	5
(219)	6	Zaměstnanost v České republice	1	2	3	4	5



(220)	7	Životní prostředí v České republice	1	2	3	4	5
-------	---	-------------------------------------	---	---	---	---	---

#### EB68.1 QA4 TREND MODIFIED

Na QA4b se ptejte pouze v CY(tcc) - ostatní přejděte na QA5a

#### QA4b

--

--	--	--	--	--	--	--

(221)	2					
(222)	2					
(223)	3					
(224)	4					
(225)	5					
(226)	6					
(227)	7					

#### NEW

Na QA5a se neptejte v CY (tcc) - CY (tcc) přejděte na QA5b

--

#### QA5a Jak hodnotíte současnou situaci v následujících oblastech?

Předložte kartu QA5a. Jedna odpověď v každém řádku.

	Nabídněte.	Velmi dobrá	Spíše dobrá	Spíše špatná	Velmi špatná	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	------------	-------------	-------------	--------------	--------------	----------------------------------

(228)	1	Okolí, ve kterém žijete	1	2	3	4	5
(229)	2	Zdravotní péče poskytovaná v České republice	1	2	3	4	5
(230)	3	Důchody vyplácené v České republice	1	2	3	4	5
(231)	4	Podpora v nezaměstnanosti v České republice	1	2	3	4	5
(232)	5	Životní náklady v České republice	1	2	3	4	5

(233)	6	Vztahy mezi lidmi v České republice pocházejícími z různých kultur nebo různého náboženského vyznání nebo národnosti	1	2	3	4	5
(234)	7	Způsob, jak se v České republice přistupuje k nerovnosti a chudobě	1	2	3	4	5
(235)	8	Dostupnost energií v České republice	1	2	3	4	5
(236)	9	Dostupnost bydlení v České republice	1	2	3	4	5
(237)	10	Způsob, jak funguje veřejná správa v České republice	1	2	3	4	5

NEW

Na QA5b se ptejte pouze v CY(tcc) - ostatní přejděte na QA6a

QA5b

(238)	1					
(239)	2					
(240)	3					
(241)	4					
(242)	5					
(243)	6					
(244)	7					
(245)	8					
(246)	9					
(247)	10					

NEW

Na QA6a se neptejte v CY(tcc) - CY(tcc) přejděte na QA6b.

**QA6a** Jaká jsou Vaše očekávání související s následujícími dvanácti měsíci? Budou lepší, horší nebo stejné, pokud jde o...?

	Nabídněte.	LEPŠÍ	HORŠÍ	STEJNÉ	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	------------	-------	-------	--------	-------------------------------------

(248)	1	Váš život obecně	1	2	3	4
(249)	2	ekonomickou situaci v ČR	1	2	3	4
(250)	3	finanční situaci Vaší domácnosti	1	2	3	4
(251)	4	možnosti zaměstnání v ČR	1	2	3	4
(252)	5	Vaši situaci v zaměstnání	1	2	3	4
(253)	6	ekonomickou situaci v EU	1	2	3	4
(254)	7	ekonomickou situaci ve světě	1	2	3	4
(255)	8	životní prostředí v České republice	1	2	3	4

EB69.2 QA4a TREND MODIFIED

Na QA6b se ptejte pouze v CY(tcc) - ostatní přejděte na QA7a.

**QA6b**

|--|--|--|--|--|--|

(256)	1				
(257)	2				
(258)	3				
(259)	4				
(260)	5				
(261)	6				
(262)	7				
(263)	8				

EB69.2 QA4b

Na QA7a se neptejte v CY(tcc) - CY(tcc) přejděte na QA7b.

**QA7a** Pro každou z následujících oblastí prosím řekněte, zda si myslíte, že situace v České republice je lepší nebo horší v porovnání s průměrnou situací v evropských zemích?

Předložte kartu QA7a. V každém řádku jedna odpověď.

	Nabídněte. Rotovat.	MNOHEM LEPŠÍ	SÍŘE LEPŠÍ	SÍŘE HORŠÍ	URČITĚ HORŠÍ	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	------------------------	-----------------	---------------	---------------	-----------------	-------------------------------------

(264)	1	Situace české ekonomiky	1	2	3	4	5
(265)	2	Zaměstnanost v České republice	1	2	3	4	5
(266)	3	Životní náklady v České republice	1	2	3	4	5
(267)	4	Ceny za energii v České republice	1	2	3	4	5
(268)	5	Kvalita života v České republice	1	2	3	4	5
(269)	6	Životní prostředí v České republice	1	2	3	4	5

EB69.2 QA5a (ITEMS 1-5) - EB67.2 QA7C (ITEM 6) - TREND MODIFIED

Na QA7b se ptejte pouze v CY(tcc) - ostatní přejdou na QA8a.

QA7b

(270)	1					
(271)	2					
(272)	3					
(273)	4					
(274)	5					
(275)	6					

EB69.2 QA5a (ITEMS 1-5) - EB67.2 QA7C (ITEM 6) - TREND MODIFIED

Na QA8a a QA8b se neptejte v CY (tcc) - CY (tcc) přejděte na QA8c.

QA8a Které jsou podle Vás dva nejdůležitější problémy, kterým v současnosti čelí Česká republika?

PŘEDLOŽTE KARTU QA8a, NABÍDNĚTE. Maximálně 2 možné odpovědi.

(276-291)

Kriminalita
Ekonomická situace
Rostoucí ceny, inflace
Daně
Nezaměstnanost

1,  
2,  
3,  
4,  
5,

Terorismus	6,
Obrana, zahraniční vztahy	7,
Bydlení	8,
Přistěhovalectví	9,
Zdravotnictví	10,
Vzdělávací systém	11,
Důchody, penze	12,
Ochrana životního prostředí	13,
Záležitosti týkající se energie	14,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE] ...	15,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	16,

EB69.2 QA6a

**QA8b** A které jsou podle Vás dva nejdůležitější problémy, kterým v současnosti čelíte vy osobně?

PŘEDLOŽTE KARTU QA8a, NABÍDNĚTE. Maximálně 2 možné odpovědi.

(292-307)

Kriminalita	1,
Ekonomická situace	2,
Rostoucí ceny, inflace	3,
Daně	4,
Nezaměstnanost	5,
Terorismus	6,
Obrana, zahraniční vztahy	7,
Bydlení	8,
Přistěhovalectví	9,
Zdravotnictví	10,
Vzdělávací systém	11,
Důchody, penze	12,
Ochrana životního prostředí	13,
Záležitosti týkající se energie	14,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE] ...	15,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	16,

NEW

NA QA8c a QA8d se ptejte pouze CY(tcc) - ostatní přejděte na QA9a

**QA8c**

(308-323)

	1,
	2,
	3,
	4,
	5,

	6,
	7,
	8,
	9,
	10,
	11,
	12,
	13,
	14,
	15,
	16,

EB69.2 QA6b

QA8d

(324-339)

	1,
	2,
	3,
	4,
	5,
	6,
	7,
	8,
	9,
	10,
	11,
	12,
	13,
	14,
	15,
	16,

NEW

Na QA9a a QA10a se ptejte pouze v EU27 - FM, TR a HR přejděte na QA9b - CY(tcc) přejděte na QA9c.

QA9a Řekl(a) byste obecně, že členství České republiky v Evropské unii je...?

Nabídněte.

(340)

dobrá věc	1
špatná věc	2
ani dobrá, ani špatná věc	3
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	4

EB69.2 QA7a

**QA10 a** Když uvážíte všechny souvislosti, řekl(a) byste, že Česká republika má nebo nemá prospěch a výhody ze vstupu do Evropské unie?

(341)

Ano, má	1
Ne, nemá	2
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	3

EB69.2 QA8a

**QA9b**


EB69.2 QA7b

**QA10 b**

(343)

	1
	2
	3

EB69.2 QA8b

Na QA9c a QA10c se ptejte pouze v CY(tcc) - ostatní přejdou na QA11a.

**QA9c**


EB69.2 QA7c

**QA10 c**



	(345)
	1
	2
	3

EB69.2 QA8c

Na QA11a se neptejte v CY(tcc) - CY(tcc) přejdou na QA11b.

--

**QA11 a** Řekl(a) byste, že v současné době se věci v ... obecně ubírají správným směrem nebo špatným směrem?

Jedna odpověď v každém řádku.

	Nabídněte.	věci se ubírají správným směrem	věci se ubírají špatným směrem	Ani tak, ani tak [NENABÍZEJT E]	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJT E]
--	------------	---------------------------------	--------------------------------	---------------------------------	-----------------------------------

(346)	1	České republiky	1	2	3	4
(347)	2	Evropské Unii	1	2	3	4

EB69.2 QA11a

Na QA11b se ptejte pouze v CY(tcc) - ostatní přejdou na QA12.

--

**QA11 b**

--

--	--	--	--	--	--

(348)					
(349)					

EB69.2 QA11b

V QA12 se v CY(tcc) neptejte na 1, 3, 4 a 5.

--

**QA12** Rád bych se Vás zeptal(a), nakolik důvěřujete různým institucím. Řekněte mi prosím o každé z následujících institucí, zda jí spíše důvěřujete nebo spíše nedůvěřujete.

	Nabídněte.	SPÍŠE DŮVĚŘUJ E	SPÍŠE NEDŮVĚŘUJ E	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJT E]
--	------------	-----------------	-------------------	-----------------------------------

(350)	1	Soudy, český právní systém	1	2	3
(351)	2	Politické strany	1	2	3
(352)	3	Regionální nebo místní zástupci veřejné správy	1	2	3
(353)	4	Vláda České republiky	1	2	3
(354)	5	Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR	1	2	3
(355)	6	Evropská unie	1	2	3
(356)	7	Organizace spojených národů	1	2	3
(357)	8	NATO (Organizace Severoatlantické smlouvy)	1	2	3

EB69.2 QA12 TREND MODIFIED

PRO VŠECHNY RESPONDENTY

**QA13** Obecně řečeno, představa, jakou ve Vás vyvolává Evropská unie, je velmi pozitivní, spíše pozitivní, neutrální, spíše negativní nebo velmi negativní?

	(358)
velmi pozitivní	1
spíše pozitivní	2
neutrální	3
spíše negativní	4
velmi negativní	5
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	6

EB69.2 QA13

**QA14** Co znamená Evropská unie pro Vás osobně?

Předložte kartu QA14. Nabídněte. VÍCE MOŽNÝCH ODPOVĚDÍ. Rotace shora dolů/zdola nahoru.

	(359-374)
Mír	1,
Ekonomická prosperita	2,
Demokracie	3,
Sociální ochrana	4,
Svoboda cestování, studia i práce kdekoli v EU	5,
Kulturní rozmanitost	6,
Silnější slovo ve světě	7,
Euro	8,
Nezaměstnanost	9,
Byrokracie	10,
Plýtvání peněz	11,
Ztráta kulturní identity	12,
Větší kriminalita	13,
Nedostatečná kontrola na vnějších hranicích	14,

Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE] ...	15,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	16,

#### EB69.2 QA14

Na QA15a se neptejte v CY(tcc) - na položku 1 se ptejte jen v zemích EU27, které nejsou členy Eurozóny/na položku 2 se ptejte jen v EURO zóně - v FM, HR a TR se ptejte jen na položky 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10 a 11 - CY(tcc) přejděte na QA15b.

**QA15 a** U uvedených tvrzení mi prosím, řekněte, zda s nimi spíše souhlasíte nebo spíše nesouhlasíte.

	Nabídněte.	spíše souhlasím	spíše nesouhlasím	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
(375)	1 Mám pocit, že jsme ekonomicky stabilnější, protože Česká republika je členem EU	1	2	3
(376)	2	1	2	3
(377)	3 Můj hlas má v Evropské unii váhu	1	2	3
(378)	4 Můj hlas má v České republice váhu	1	2	3
(379)	5 Rozumím tomu, jak Evropská unie funguje	1	2	3
(380)	6 Hlas České republiky má v EU váhu	1	2	3
(381)	7 Zájmy České republiky jsou v EU dostatečně brány v úvahu	1	2	3
(382)	8 Evropská unie vnucuje České republice své názory	1	2	3
(383)	9 Vláda České republiky je citlivá na otázky, které se týkají českých občanů.	1	2	3
(384)	10 Evropská unie je citlivá na otázky, které se týkají českých občanů.	1	2	3
(385)	11 Vláda České republiky je citlivá na otázky, které se týkají evropských občanů.	1	2	3

#### EB69.2 QA15a TREND MODIFIED

Na QA15b se ptejte pouze v CY(tcc) - ostatní přejděte na QA16.

**QA15 b**

(386)				
(387)				
(388)				
(389)				
(390)				

#### EB69.2 QA15b

PRO VŠECHNY RESPONDENTY

QA16 Slyšel(a) jste o ...?

	Nabídněte.	slyšel(a)	neslyšel(a)	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	------------	-----------	-------------	--

(391)	1	Evropský parlament	1	2	3
(392)	2	Evropská komise	1	2	3
(393)	3	Rada Evropské unie	1	2	3
(394)	4	Evropská centrální banka	1	2	3

EB69.2 QA16

QA17 A u každé z nich, myslíte si, že hraje nebo nehraje důležitou úlohu v životě Evropské unie?

	Nabídněte.	HRAJE DŮL. ÚLOHU	NEHRAJE DŮL. ÚLOHU	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	------------	------------------------	-----------------------	--

(395)	1	Evropský parlament	1	2	3
(396)	2	Evropská komise	1	2	3
(397)	3	Rada Evropské unie	1	2	3
(398)	4	Evropská centrální banka	1	2	3

EB69.2 QA17

QA18 Řekněte mi, prosím, zda uvedeným institucím spíše důvěřujete nebo nedůvěřujete.

	Nabídněte.	SPÍŠE DŮVĚŘUJ E	SPÍŠE NEDŮVĚŘUJ E	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	------------	-----------------------	-------------------------	--

(399)	1	Evropský parlament	1	2	3
(400)	2	Evropská komise	1	2	3
(401)	3	Rada Evropské unie	1	2	3
(402)	4	Evropská centrální banka	1	2	3

EB69.2 QA18

QA19 a Podle Vašeho názoru, jaká je nynější rychlost budování Evropy? Podívejte se prosím na tato čísla. Číslo 1 znamená, že "stojí na místě", číslo 7 znamená, že probíhá nejrychleji jak je to možné. Zvolte hodnotu, která nejlépe odpovídá Vašemu názoru ohledně s

QA19 b	A která hodnota nejlépe odpovídá rychlosti, jakou byste si představoval(a)?
-----------	---

(PŘEDLOŽTE KARTU QA13)

(NABÍDNĚTE)	(403)	(404)
	QA19a	QA19b
	SOUČASNÁ RYCHLOST	POŽADOVANÁ RYCHLOST
Stojí na místě	1	1
	2	2
	3	3
	4	4
	5	5
	6	6
Probíhá nejrychleji, jak je to možné	7	7
Neví, bez odpovědi (NENABÍZEJTE)	8	8

EB66.1 QA13a&b

QA20	Když se zamyslíte na svojí kupní sílu, tedy tím, co si Vaše domácnost může běžně dovolit, a srovnáte svou současnou situaci s obdobím před pěti lety, řekl(a) byste, že se Vaše kupní síla zlepšila, zůstala zhruba stejná, anebo se zhoršila?
------	--

Předložte kartu QA20. Pouze jedna odpověď.

(405)	
Zlepšila se	1
Zůstala zhruba stejná	2
Zhoršila se	3
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	4

EB69.2 QA27

QA21	Prosím řekněte mi, do jaké míry souhlasíte, nebo nesouhlasíte s následujícím výrokem: S placením všech svých výdajů máte na konci měsíce potíže.
------	--

Nabídněte. Pouze jedna odpověď.

(406)	
Rozhodně souhlasím	1
Spíše souhlasím	2
Spíše nesouhlasím	3
Rozhodně nesouhlasím	4
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	5

EB69.2 QA28

QA22	Myslíte si, že dnešní děti budou mít obecně život jednodušší, složitější anebo ani jednodušší ani složitější, než je život Vaší generace?
------	---

Nabídněte. Jedna možná odpověď.

(407)

Jednodušší	1
Složitější	2
Ani jednodušší ani složitější	3
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	4

EB69.2 QA29

**QA23** Prosím řekněte mi, zda-li spíše souhlasíte, nebo spíše nesouhlasíte s následujícím výrokem: Děti, které žijí v České republice by měly lepší život, pokud by emigrovaly do jiné země.

Nabídněte.

(408)

spíše souhlasím	1
spíše nesouhlasím	2
Záleží, jak kdy [NENABÍZEJTE]	3
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	4

NEW

**QA24** O každém z následujících výroků týkajících se Evropské unie mi prosím řekněte, zda si myslíte, že je pravdivý či nepravdivý.

	Nabídněte. Rotujte	Pravdivý	Nepravdivý	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	--------------------	----------	------------	----------------------------------

(409)	1	EU se skládá z patnácti členských zemí	1	2	3
(410)	3	Každých 6 měsíců se stává jiný členský stát předsedou Rady Evropské unie	1	2	3
(411)	4	Eurozóna se v současné době skládá z 12 členských států	1	2	3
(412)	2	Švýcarsko je členem Evropské unie	1	2	3

EB69.2 QA34 (ITEMS' SEQUENCE MODIFIED + ROTATE ADDED)

Na otázky QA25 a QA26 se ptejte pouze v EU27. Ostatní přejděte na QA27.

**QA25** U každé z následujících oblastí mi prosím řekněte, zda si myslíte, že rozhodnutí týkající se této oblasti by se měla dělat na úrovni české vlády nebo společně v Evropské unii?

Jedna odpověď v každém řádku.

	(NABÍDNĚTE) (ROTUJTE.)	NA ÚROVNI VLÁDY	SPOLEČNĚ V EU	NEVÍ, BEZ ODPOVĚDI (NENABÍZEJTE)
--	------------------------	-----------------	---------------	----------------------------------

		ČR		E)
--	--	----	--	----

(413)	1	Boj proti zločinu	1	2	3
(414)	2	Daně	1	2	3
(415)	3	Boj proti nezaměstnanosti	1	2	3
(416)	4	Boj proti terorismu	1	2	3
(417)	5	Obrana a zahraniční politika	1	2	3
(418)	6	Imigrace (tzn. stěhování cizinců do ČR)	1	2	3
(419)	7	Vzdělávací systém	1	2	3
(420)	8	Důchody	1	2	3
(421)	9	Ochrana životního prostředí	1	2	3

EB69.2 QA35a

**QA26** U každé z následujících oblastí mi prosím řekněte, zda si myslíte, že rozhodnutí týkající se této oblasti by se měla dělat na úrovni české vlády nebo společně v Evropské unii?

Jedna odpověď v každém řádku.

	Nabídněte. Rotujte.	NA ÚROVNI VLÁDY ČR	SPOLEČNĚ V EU	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	---------------------	-----------------------------	------------------	--

(422)	1	Zdraví	1	2	3
(423)	2	Sociální péče	1	2	3
(424)	3	Zemědělství a rybolov	1	2	3
(425)	4	Ochrana spotřebitele	1	2	3
(426)	5	Vědecký a technologický výzkum	1	2	3
(427)	6	Podpora regionům s ekonomickými problémy	1	2	3
(428)	7	Energetika	1	2	3
(429)	8	Hospodářská soutěž	1	2	3
(430)	9	Doprava	1	2	3
(431)	10	Hospodářství	1	2	3
(432)	11	Boj s inflací	1	2	3

EB69.2 QA36a

PRO VŠECHNY RESPONDENTY

**QA27** Jaký je Váš názor na každý z následujících výroků? Řekněte mi prosím u každého z nich, jste-li pro nebo proti tomu.

	Nabídněte. Rotujte.	PRO	PROTI	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	---------------------	-----	-------	--

(433)	1	Evropská měnová unie s jedinou	1	2	3
-------	---	--------------------------------	---	---	---



		společnou měnou, eurem			
(434)	2	Jedna společná zahraniční politika členských států EU vůči ostatním zemím	1	2	3
(435)	3	Společná obranná a bezpečnostní politika členských zemí EU	1	2	3
(436)	4	Budoucí rozšiřování EU o další země v příštích letech	1	2	3
(437)	5	Rychlost budování Evropy je v jedné skupině zemí vyšší než v ostatních zemích	1	2	3

EB69.2 QA37 (ITEMS 1-4) - EB68.1 QA22 (ITEM 5)

**QA28** Evropská integrace se v posledních letech zaměřovala na různé otázky. Na které oblasti by podle Vašeho názoru měly evropské instituce klást důraz v nadcházejících letech, aby se v budoucnu Evropská unie posílila?

Předložte kartu QA28. Nabídněte. Rotovat. Max. 3 odpovědi.

	<b>(438-452)</b>
Vnitřní trh	1,
Kulturní politika	2,
Evropská zahraniční politika	3,
Evropská obranná politika	4,
Imigrační otázky	5,
Evropská vzdělávací politika	6,
Otázky životního prostředí	7,
Energetické otázky	8,
Solidarita s chudšími regiony	9,
Vědecký výzkum	10,
Sociální otázky	11,
Boj se zločinem	12,
nic z tohoto [NENABÍZEJTE]	13,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE]...	14,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	15,

EB69.2 QA39

Na QA29 až QA32 se ptejte pouze v EU27 - CY(tcc) přejděte na QA33b - ostatní přejděte na QA33a

**QA29** V Evropské unii se každých 6 měsíců jeden členský stát po druhém stává předsedou Rady Evropské unie. Teď předsedá Francie. Četl(a) jste v novinách, slyšel(a) v rádiu nebo viděl(a) v televizi nebo na Internetu v poslední době něco o francouzském předsednic

	<b>(453)</b>
Ano	1
Ne	2
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	3

EB69.2 QA40 TREND MODIFIED

Na QA30 se ptejte jen ve FR - ostatní přejděte na QA31.

QA30

EB69.2 QA41

Na QA31 se ptejte jen v EU27

QA31 V Evropské unii se každých 6 měsíců jeden členský stát po druhém stává předsedou Rady Evropské unie. Od 1.ledna 2009 bude předsedat Česká republika. Četl(a) jste v novinách, slyšel(a) v rádiu nebo viděl(a) v televizi nebo na Internetu v poslední době něco

(455)

Ano	1
Ne	2
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	3

EB69.2 QA42

Na QA32 se ptejte jen v CZ (České republice) - ostatní z EU27 přejdou na QA33a.

QA32 Bez ohledu na to, zda-li jste o českém předsednictví slyšel nebo ne, myslíte si, že je to důležité, nebo nedůležité, že bude Česká republika předsedat od 1.ledna 2009 Radě Evropské unie? Řekl(a) byste, že je to... ?

Nabídněte.

(456)

Velmi důležité	1
Důležité	2
Spíše nedůležité	3
Zcela nedůležité	4
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	5

EB69.2 QA43

Ptejte se všech vyjma CY(tcc) - CY(tcc) přejde na QA33b.

**QA33 a** Které z následujících dvou tvrzení je nejbližší Vašemu názoru, pokud jde o globalizaci?

Nabídněte. Pouze jedna možná odpověď.

(457)

Globalizace představuje dobrou příležitost pro české firmy díky otevírání trhů.

1

Globalizace představuje hrozbu pro zaměstnanost a firmy v ČR

2

Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]

3

EB69.2 QA48a

Na QA33b se ptejte jen v CY(tcc) - ostatní přejděte na QA34a.

**QA33 b**

(458)

1

2

3

EB69.2 QA48b

Na QA34a se ptejte jen ve verzi A - verze B přejde na QA34b.

**QA34 a** Do jaké míry souhlasíte s výrokem, že Evropská unie nás pomáhá chránit před negativními důsledky globalizace?

Nabídněte. Pouze jedna možná odpověď.

(459)

Rozhodně souhlasím

1

Spíše souhlasím

2

Spíše nesouhlasím

3

Rozhodně nesouhlasím

4

Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]

5

EB69.2 QA49a

Na QA34b se ptejte jen ve verzi B - verze A přejde na QB1a.

**QA34 b** Do jaké míry souhlasíte s výrokem, že Evropská unie umožňuje evropským občanům mít větší prospěch z pozitivních důsledků globalizace?

Nabídněte. Jedna možná odpověď.

(460)

rozhodně souhlasím	1
spíše souhlasím	2
spíše nesouhlasím	3
rozhodně nesouhlasím	4
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	5

EB69.2 QA49b

NA QC se ptejte pouze v EU27

**QC1** Pád Berlínské zdi v roce 1989 znamenal konec železné opony, která rozdělovala východní Evropu od západní. Pro každé z následujících položek mi prosím po úvaze řekněte, do jaké míry byl pro ně pád železné opony výhodný či nikoli.

Předložte kartu QC1. V každém řádku jedna odpověď.

	Nabídněte.	Do velké míry výhodný	Do určité míry výhodný	Nepříliš výhodný	Zcela nevýhodný	Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]
--	------------	-----------------------	------------------------	------------------	-----------------	----------------------------------

(504)	1	Evropská unie	1	2	3	4	5
(505)	2	Česká republika	1	2	3	4	5
(506)	3	Vy osobně	1	2	3	4	5

NEW

**QC2** Od roku 2004 se Evropská unie rozšířila z 15 na 27 členských států. Jak byste vy osobně toto rozšíření obecně hodnotil?

Nabídněte. Pouze jedna možná odpověď.

	(507)
Posílilo to Evropskou unii	1
Oslabilo to Evropskou unii	2
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	3

NEW

**QC3** Který z následujících výroků, které se týkají oblastí rozhodování EU, je nejbližší k Vašemu názoru?

Nabídněte. Pouze jedna možná odpověď.

	(508)
EU rozhoduje v příliš mnoha oblastech	1
EU rozhoduje v příliš málo oblastech	2
Oblastí, ve kterých EU rozhoduje, je tak akorát [NENABÍZEJTE]	3
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	4

NEW
Nyní se budeme bavit o jiném tématu.

Na sekci QE se ptejte jen v EU27
----------------------------------

--

QE1	V srpnu tohoto roku se odehrál ozbrojený konflikt mezi Ruskem a Gruzii. Slyšel(a) nebo četl(a) jste o tomto konfliktu?
-----	--

Nabídněte. Pouze jedna možná odpověď.
---------------------------------------

	(698)
Ano, a vím přesně, čeho se konflikt týkal	1
Ano, ale nevím přesně, čeho se konflikt týkal	2
Ne	3
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	4

NEW
-----

--

QE2	Trvalé napětí v Jižní Osetii, regionu Gruzie, vedlo v ozbrojený konflikt mezi Ruskem a Gruzii. Která z následujících organizací hrála, podle vašeho názoru, nejdůležitější roli pro ukončení tohoto konfliktu?
-----	--

Nabídněte. Rotujte. Maximálně 1 možná odpověď.
--

	(699)
Organizace spojených národů (OSN)	1
Severoatlantická aliance NATO	2
Evropská unie	3
USA	4
Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE, OSCE)	5
žádná z nich [NENABÍZEJTE]	6
Jiné [Nenabízejte] [Vypište:]	7
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	8

NEW
-----

Ptejte se na QE2o, jen pokud "jiné" v QE2 - kód 7 v QE2
---

--

QE2o	Jaká jiná?
------	------------

--

10	2	(700,701-720)
----	---	---------------

NEW

**QE3** Myslíte si, že tento konflikt mohl mít dopad na bezpečnost dodávek energií v EU?

Nabídněte. Jedna možná odpověď.

(721)

Ano, rozhodně	1
Do určité míry ano	2
Ne tak docela	3
Vůbec ne	4
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	5

NEW

Ptejte se všech

Otázku D15B dotazujte, pouze pokud respondent nevykonává žádnou placenou práci - odpověď 1,2,3 nebo 4 v otázce D15A!

**D15a** Jaké je Vaše současné zaměstnání?

**D15b** Vykonával jste někdy v minulosti nějakou placenou práci? Jaké bylo Vaše poslední povolání?

(722-723)

(724-725)

	D15a	D15b
	SOUČASNÉ ZAMĚSTNÁNÍ	POSLEDNÍ ZAMĚSTNÁNÍ
<b>NE-AKTIVNÍ</b>		
Stará se o běžné nákupy a domácnost nebo nemá žádné zaměstnání, nepracuje	1	1
Student	2	2
Nezaměstnaný(á) nebo přechodně nepracující	3	3
V penzi nebo neschopný(á) práce kvůli nemoci	4	4
<b>SAMOSTATNÉ VÝDĚLEČNÉ ČINNÝ(Á)</b>		
Zemědělec	5	5
Rybář	6	6
Profesionál (právník, lékař, účetní, architekt, ...)	7	7
Vlastník prodejny, řemeslník nebo jiná samostatně výdělečně činná osoba	8	8
Majitel firmy, vlastník (úplný nebo společník) podniku	9	9
<b>ZAMĚSTNANEC</b>		
Zaměstnaný profesionál (zaměstnaný lékař, právník, účetní, architekt)	10	10
Vrcholný management a ředitelé (generální ředitelé, ředitelé obecně, jiní ředitelé)	11	11
Střední management, jiní manažeři (vedoucí	12	12

oddělení, učitel, technik)		
Zaměstnanec, pracující hlavně stacionárně (na jednom místě)	13	13
Zaměstnanec, ne stacionární, ale na cestách (obchodní zástupce, řidič ..)	14	14
Zaměstnanec, ne stacionární, ve službách (nemocnice, restaurace, policie, hasiči)	15	15
Kontrolor	16	16
Kvalifikovaný dělník	17	17
Jiní (nekvalifikovaní) dělníci, služebnictvo	18	18
NIKDY NEVYKONÁVAL(A) ŽÁDNOU PLACENOU PRÁCI	19	19

EB69.2 D15a D15b

Nyní přejdeme k jinému tématu.

Na sekci QG se ptejte pouze v EU27

**QG1** Evropská unie má rozpočet pro široké množství různých aktivit a investic pro všechny členské státy a zahrnuje i aktivity mimo EU. Když hovoříme o tomto rozpočtu obecně, řekl(a) byste, že...

[PŘEDLOŽTE KARTU QG1 – NABÍDNĚTE - POUZE JEDNA MOŽNÁ ODPOVĚĎ]

(887)

už jsem o něm slyšel a znám jej velice dobře	1
už jsem o něm slyšel, ale moc jej neznám	2
Ne, nikdy jsem o něm neslyšel	3
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	4

NEW

**QG2a** Na kterou z následujících položek se podle Vašeho názoru vynakládá nejvíce prostředků z rozpočtu Evropské unie?

PŘEDLOŽTE KARTU QG2a, NABÍDNĚTE, POUZE JEDNA MOŽNÁ ODPOVĚĎ

(888-889)

Hospodářský růst	1
Vědecký výzkum	2
Vzdělání a školení	3
Energetické otázky	4
Doprava	5
Změny klimatu a ochrana životního prostředí	6
Zemědělství a rozvoj venkova	7
Regionální dotace	8
Pomoc sousedním státům EU a kandidátským zemím (pokud je to nutné, vysvětlete, že kandidátské země jsou země, které oficiálně kandidují na členství v EU)	9
Rozvojová a humanitární pomoc státům mimo EU	10
Obrana a bezpečnost	11
Imigrační otázky	12



Zaměstnanost a sociální záležitosti	13
Veřejné zdravotnictví	14
Kultura a média	15
Administrativní a osobní náklady, budovy	16
nic z tohoto [NENABÍZEJTE]	17
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE] ...	18
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	19

EB66.1 QA28 TREND MODIFIED

**QG2b** A na jaké další?

PONECHTE KARTU QG2a, NABÍDNĚTE, MAX.3 ODPOVĚDI

(890-908)

Hospodářský růst	1,
Vědecký výzkum	2,
Vzdělání a školení	3,
Energetické otázky	4,
Doprava	5,
Změny klimatu a ochrana životního prostředí	6,
Zemědělství a rozvoj venkova	7,
Regionální dotace	8,
Pomoc sousedním státům EU a kandidátským zemím (pokud je to nutné, vysvětlete, že kandidátské země jsou země, které oficiálně kandidují na členství v EU)	9,
Rozvojová a humanitární pomoc státům mimo EU	10,
Obrana a bezpečnost	11,
Imigrační otázky	12,
Zaměstnanost a sociální záležitosti	13,
Veřejné zdravotnictví	14,
Kultura a média	15,
Administrativní a osobní náklady, budovy	16,
nic z tohoto [NENABÍZEJTE]	17,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE] ...	18,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	19,

NEW

**QG3a** A na kterou z následujících položek byste chtěl(a), aby se vynakládaly prostředky z rozpočtu Evropské unie? Zaprvé?

Ponechte kartu QG2a, přečtěte, rotujte, jedna možná odpověď

(909-910)

Hospodářský růst	1
Vědecký výzkum	2
Vzdělání a školení	3
Energetické otázky	4
Doprava	5
Změny klimatu a ochrana životního prostředí	6

Zemědělství a rozvoj venkova	7
Regionální dotace	8
Pomoc sousedním státům EU a kandidátským zemím (pokud je to nutné, vysvětlete, že kandidátské země jsou země, které oficiálně kandidují na členství v EU)	9
Rozvojová a humanitární pomoc státům mimo EU	10
Obrana a bezpečnost	11
Imigrační otázky	12
Zaměstnanost a sociální záležitosti	13
Veřejné zdravotnictví	14
Kultura a média	15
Administrativní a osobní náklady, budovy	16
nic z tohoto [NENABÍZEJTE]	17
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE] ...	18
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	19

NEW

**QG3b** A na jaké další?

Ponechte kartu QG2a, přečtěte, rotujte, max. 3 odpovědi

(911-929)

Hospodářský růst	1,
Vědecký výzkum	2,
Vzdělání a školení	3,
Energetické otázky	4,
Doprava	5,
Změny klimatu a ochrana životního prostředí	6,
Zemědělství a rozvoj venkova	7,
Regionální dotace	8,
Pomoc sousedním státům EU a kandidátským zemím (pokud je to nutné, vysvětlete, že kandidátské země jsou země, které oficiálně kandidují na členství v EU)	9,
Rozvojová a humanitární pomoc státům mimo EU	10,
Obrana a bezpečnost	11,
Imigrační otázky	12,
Zaměstnanost a sociální záležitosti	13,
Veřejné zdravotnictví	14,
Kultura a média	15,
Administrativní a osobní náklady, budovy	16,
nic z tohoto [NENABÍZEJTE]	17,
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE] ...	18,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	19,

NEW

DEMOGRAFIE

**D1** V politických záležitostech se hovoří o „levici“ a „pravici“. Kam byste zařadil své názory na této stupnici?

Předložte kartu D1. Nenabízejte.

(977-978)

1 - LEVIC E	2	3	4	5	6	7	8	9	10 - PRAVIC E
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

ODMÍT(L)A [NENABÍZEJTE]

11

Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]

12

EB69.2 D1

Otázka D2 až D6 není.

**D7** Jaký je Váš rodinný stav?

Nabídněte. Předložte kartu D7. Pouze jedna možná odpověď.

(979-980)

Ženatý, vdaná	1
Znovu ženatý, vdaná	2
Svobodný(á), v současnosti žijící s partnerem	3
Svobodný(á), nikdy nežil(a) s partnerem	4
Svobodný(á), dříve žil(a) s partnerem, nyní sám(sama)	5
Rozvedený(á)	6
Žijící odděleně	7
Vdova, vdovec	8
Jiné [NENABÍZEJTE] [VYPIŠTE] ...	9
Odmítl(a) [NENABÍZEJTE]	10

EB69.2 D7

**D8** Kolik Vám bylo let, když jste ukončil(a) své vzdělávání? Máme na mysli řádné, denní studium.

Pokud stále studuje, запиšte odpověď "00". Pokud je bez vzdělání, запиšte kód 01. Pokud odmítne odpovědět, запиšte kód 98. Pokud neví nebo neodpověděl(a), запиšte 99.

(981-982)

--	--

EB69.2 D8

Otázka D9 není.

**D10** Pohlaví:

(983)

Muž	1
Žena	2

EB69.2 D10

**D11** Kolik je Vám let?

(984-985)

--	--

EB69.2 D11

Otázka D12 až D14 není.

otázka D15a a b je položena před otázkou QB

Otázky D16 až D24 nejsou.

**D25** Řekl(a) byste, že žijete...

Nabídněte.

(986)

Na venkově, na vesnici

1

V malém nebo středně velkém městě

2

Ve velkém městě

3

Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]

4

EB69.2 D25

Otázka D26 až D39 není.

**D40a** Mohl(a) byste mi říci, kolik osob ve věku 15 a více let žije ve Vaší domácnosti včetně Vás?

Nabídněte. Zapište.

(987-988)

--	--

EB69.2 D40a

**D40b** Mohl(a) byste mi říci, kolik dětí mladších deseti let žije ve Vaší domácnosti?

Nabídněte. Zapište.

(989-990)

--	--

EB69.2 D40b

**D40c** Mohl(a) byste mi říci, kolik dětí ve věku 10 až 14 let žije ve Vaší domácnosti?

Nabídněte. Zapište.

(991-992)

--	--

EB69.2 D40c

**D41** Narodil(a) jste se...?

Nabídněte. Předložte kartu D41. Pouze jedna možná odpověď.

(993)

v České republice

1

v jiné členské zemi Evropské unie	2
v Evropě, ale ne v členské zemi Evropské unie	3
v Asii, Africe nebo Latinské Americe	4
v Severní Americe, Japonsku nebo Oceánii	5
Odmítl(a) [NENABÍZEJTE]	6

EB69.2 D41

**D42** Který z těchto výroků nejlépe vystihuje Vaši situaci?

Nabídněte. Předložte kartu D42. Pouze jedna možná odpověď.

(994)

Oba rodiče se narodili v České republice	1
Jeden z rodičů se narodil v České republice, druhý se narodil v jiném členském státě EU	2
Oba rodiče se narodili v jiném státě EU	3
Jeden z rodičů se narodil v České republice, druhý se narodil mimo území EU	4
Oba rodiče se narodili mimo území EU	5
Jeden rodič se narodil v jiném členském státě EU a druhý se narodil mimo území EU	6
Neví, odmítl(a) [NENABÍZEJTE]	7

EB69.2 D42

**D43a** Je v domácnosti k dispozici pevná telefonní linka?

**D43b** Vlastníte osobní mobilní telefon?

(995)

(996)

	D43a	D43b
	Pevná linka	Mobilní telefon
Ano	1	1
Ne	2	2

EB69.2 D43a D43b

**D46** Řekněte mi, prosím, zda máte v domácnosti...?

Předložte kartu D46. Nabídněte. Více možných odpovědí.

(997-1006)

televizi	1,
DVD přehrávač	2,
hudební CD přehrávač	3,
počítač	4,
připojení k internetu v domácnosti	5,
automobil	6,
byt nebo dům, který již byl splacen	7,
byt nebo dům, který splácíte	8,
žádná z těchto možností [NENABÍZEJTE]	9,
Neví, bez odpovědi [NENABÍZEJTE]	10,

EB69.2 D46

PROTOKOL O ROZHOVORU

**P1** DATUM ROZHOVORU

(1027-1028)

DEN

(1029-1030)

MĚSÍC

EB69.2 P1

**P2** ČAS ZAČÁTKU ROZHOVORU

(ZAPIŠTE VE 24 HODINOVÉM FORMÁTU)

(1031-1032)

HOD

(1033-1034)

MIN

EB69.2 P2

**P3** DÉLKA ROZHOVORU (V MIN)

(1035-1037)

MIN

EB69.2 P3

**P4** Počet osob přítomných při rozhovoru, včetně tazatele

(1038)

Dva (tazatel a respondent)

1

Tři

2

Čtyři

3

Pět a více

4

EB69.2 P4

**P5** Respondent spolupracoval

(1039)

Výborně

1

Dobře

2

Průměrně

3

Špatně

4

EB69.2 P5